

**SİVAS İLİ DİVRİĞİ İLÇESİ 300 ADA 12 PARSELDE BULUNAN
KONUTUN KORUMA VE RESTORASYON ÖNERİSİ**

Merve YOLCU AHLAT

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

NİSAN 2025

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Merve YOLCU AHLAT

07/04/2025

SİVAS İLİ DİVRİĞİ İLÇESİ 300 ADA 12 PARSELDE BULUNAN KONUTUN
KORUMA VE RESTORASYON ÖNERİSİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Merve YOLCU AHLAT

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Nisan 2025

ÖZET

Bu tez çalışması kapsamında, Divriği ilçesinde bulunan ve günümüze ulaşmış az sayıda sivil mimarlık eserinden biri olan 300 Ada 12 Parsel’de yer alan Aydınlı Evi incelenmektedir. Kültürel aktarımın somut örneği olan Divriği evlerinin korunması ve çağdaş yaşama adapte olmaları hem tarihi sürekliliği sağlayacak hem de kültürel sürdürülebilirliğe katkıda bulunacaktır. 19. yüzyılın son yarısından günümüze kadar varlığını sürdüren Aydınlı Evi, yer yer strüktürel kayıplara uğramasına rağmen özgün mimarisini büyük ölçüde koruyan nadir örnekler arasında yer almaktadır. Tezin amacı, incelenen konutun belgelenmesi, zaman içindeki değişim ve bozulmalarının ortaya konması ve koruma yaklaşımlarının belirlenerek restorasyon önerisi hazırlanmasıdır. Bu doğrultuda, yapının rölövesi alınmış, özgün mimari elemanları detaylandırılmıştır. Yapılan incelemelerde, insan müdahalesi ve atmosfer koşullarına bağlı olarak meydana gelen değişim ve bozulmalar tipolojik bir çerçevede sunulmuştur. Yapının ilk yapılış dönemindeki durumunun tespit edilmesi amacıyla, yapı izlerinden, sözlü verilerden ve karşılaştırmalı çalışmalar yoluyla bir restitüsyon projesi hazırlanmıştır. Elde edilen bulgular çerçevesinde, tespit edilen problemlere yönelik müdahale önerileri geliştirilmiş ve bu bağlamda restorasyon kararları alınmıştır.

Bilim Kodu : 80106
Anahtar Kelimeler : Geleneksel yapı, kültür varlığı, tarihi konut, rölöve, restitüsyon, restorasyon, koruma müdahaleleri
Sayfa Adedi : 347
Danışman : Prof. Dr. Özlem SAĞIROĞLU DEMİRCİ

CONSERVATION AND RESTORATION PROPOSAL FOR THE RESIDENCE
LOCATED IN DİVRİĞİ DISTRICT OF SİVAS PROVINCE, 300 BLOCK, 12 PLOT

(M. Sc. Thesis)

Merve YOLCU AHLAT

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

April 2025

ABSTRACT

Within the scope of this thesis, the Aydınlı House, located on Parcel 12 of Block 300, one of the few surviving examples of civil architecture in the Divriği district, is examined. The preservation and adaptation of Divriği houses, tangible examples of cultural transmission, to contemporary life will ensure historical continuity and contribute to cultural sustainability. The Aydınlı House, which has survived from the last half of the 19th century to the present, is one of the rare examples that largely preserves its original architecture, despite some structural losses. The aim of the thesis is to document the dwelling under study, to reveal its changes and deteriorations over time, and to prepare a restoration proposal by determining conservation approaches. In line with this, the building was surveyed, and its original architectural elements were detailed. In the investigations, the changes and deteriorations due to human intervention and atmospheric conditions are presented in a typological framework. In order to determine the state of the building in its initial construction period, a restitution project has been prepared through building traces, oral data, and comparative studies. Within the framework of the findings, intervention proposals for the identified problems were developed, and restoration decisions were made in this context.

Science Code : 80106
Keywords : Traditional building, cultural property, historical house, survey, restitution, restoration, conservation interventions
Page Count : 347
Supervisor : Prof. Dr. Özlem SAĞIROĞLU DEMİRCİ

TEŞEKKÜR

Tez hazırlama sürecim boyunca değerli fikir ve yönlendirmeleriyle yanımda olan, anlayış ve desteğini esirgemeyen tez danışmanın sayın hocam Prof. Dr. Özlem SAĞIROĞLU DEMİRCİ'ye, yaşam boyu her zaman destekçim olan annem Naciye YOLCU, babam Ömer YOLCU ve kardeşlerime, göstermiş olduğu özveri ve yardımları için eşim Emre AHLAT'a, gösterdiği sabır ve destekleri için biricik oğlum Metehan AHLAT'a, belgeleme çalışmalarımnda yardımlarını esirgemeyen Yasir SÖNMEZ'e (ReArt Restorasyon Mimarlık Ltd. Şti.) ve Ali AYDINLI'ya, bana çalışma fırsatı veren Ahmet BOZDOĞAN'a (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Sivas İl Müdür Yardımcısı) ve Serhat SERKAN'a (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Sivas İl Müdürlüğü Proje Şube Müdürü), son olarak bana olan inanç ve arkadaşlıkları için Nuray YILDIZ, Mümine SEVİNÇ ve oda arkadaşım Büşra DEMİRCİ ÇARKACI'ya teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	xi
RESİMLERİN LİSTESİ	xii
HARİTALARIN LİSTESİ.....	xvi
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xvii
1. GİRİŞ.....	1
2. DİVRİĞİ’NİN GENEL VE TARİHİ ÖZELLİKLERİ.....	5
2.1. Divriği İlçesinin Coğrafi Konumu.....	5
2.2. Divriği İlçesinin Topoğrafyası.....	7
2.3. Divriği İlçesinde Nüfus ve İdari Yapı	8
2.4. Divriği İlçesinin Ekonomik Durum ve Gelir Kaynakları	10
2.5. Divriği İlçesinin İklim ve Bitki Örtüsü.....	11
2.6. Divriği İlçesinin Tarihsel Gelişimi	13
2.7. Divriği Kültür Tarihi ve Anıtsal Yapıları	17
3. 300 ADA 12 PARSELDE BULUNAN AYDINLI EVİ’NİN ÖZELLİKLERİ VE MEVCUT DURUMUNUN TESPİTİ	23
3.1. Aydınli Evi’nin Tarihi, Tescil ve Mülkiyet Durumu.....	23
3.2. Aydınli Evi’nin Konumu ve Yakın Çevre Değerlendirmesi	25
3.3. Aydınli Evi’nin Mevcut Durumunun Tespiti İçin Kullanılan Yöntem	31
3.4. Aydınli Evi’nin Genel Özellikleri	32
3.4.1. Aydınli Evi’nin dış tanımlama analizi	34

	Sayfa
3.4.2. Aydınlı Evi iç tanımlama analizi.....	45
3.4.3. Yapısal ve mimari elemanların tanımlanması.....	80
3.5. Yapısal Değişme ve Bozulmalar	99
4. RESTİTÜSYON	105
4.1. Tanım ve Yöntem	105
4.2. Restitüsyon İçin Kaynak Kullanımı	105
4.2.1. Karşılaştırmalı çalışma.....	107
4.3. Aydınlı Evi Restitüsyon Analizi.....	127
5. AYDINLI EVİ RESTORASYON ÇALIŞMASI.....	137
5.1. Aydınlı Evi'nin Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi.....	137
5.2. Restorasyon Yaklaşımı	139
5.3. Finansal Model	146
5.4. Aydınlı Evi'nin Yeni İşlevi	147
5.5. Mekân Kullanımı	147
5.6. Restorasyonda Koruma ve Müdahale Kararları	149
5.7. Restorasyon Projesi Uygulama Aşamaları	193
6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	195
KAYNAKLAR	197
EKLER.....	201
ÖZGEÇMİŞ	347

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1. Divriği ilçesi nüfusu	9
Çizelge 3.1. Batı cephesi tanımlama çizelgesi	36
Çizelge 3.2. Güney cephe tanımlama analizi	39
Çizelge 3.3. Doğu cephe tanımlama analiz	42
Çizelge 3.4. Kuzey cephe tanımlama analizi.....	44
Çizelge 3.5. Z01 mahali tanımlama çizelgesi.....	48
Çizelge 3.6. Z02 mahali tanımlama çizelgesi.....	53
Çizelge 3.7. Z03 mahali tanımlama çizelgesi.....	57
Çizelge 3.8. Z04 mahali tanımlama çizelgesi.....	63
Çizelge 3.9. 101 mahali tanımlama çizelgesi	67
Çizelge 3.10. 102 mahali tanımlama çizelgesi	71
Çizelge 3.11. 103 mahali tanımlama çizelgesi	75
Çizelge 3.12. 104 mahali tanımlama çizelgesi	79
Çizelge 4.1. Divriği Evleri arazi yerleşim kararları karşılaştırma çizelgesi.....	110
Çizelge 4.2. Türk Evi plan tipleri çizelgesi	113
Çizelge 4.3. Divriği Evleri Plan çizelgesi	114
Çizelge 4.4. Divriği Evleri Görünüş çizelgesi.....	117
Çizelge 4.5. Divriği Evleri pencere tipolojileri	121
Çizelge 5.1. Mekânsal kullanımlar	149
Çizelge 5.2. Z01 mahali restorasyon müdahale çizelgesi.....	156
Çizelge 5.3. Z02 mahali restorasyon müdahale çizelgesi.....	159
Çizelge 5.4. Z03 mahali restorasyon müdahale çizelgesi.....	162
Çizelge 5.5. Z04 mahali restorasyon müdahale çizelgesi.....	165
Çizelge 5.6. Z05 mahali restorasyon müdahale çizelgesi.....	168
Çizelge 5.7. Z06 mahali restorasyon müdahale çizelgesi.....	170

Çizelge	Sayfa
Çizelge 5.8. 101 mahali restorasyon müdahale çizelgesi	172
Çizelge 5.9. 102 mahali restorasyon müdahale çizelgesi	175
Çizelge 5.10. 103 mahali restorasyon müdahale çizelgesi	177
Çizelge 5.11. 104 mahali restorasyon müdahale çizelgesi	180
Çizelge 5.12. Batı cephesi restorasyon müdahale çizelgesi	183
Çizelge 5.13. Doğu cephesi restorasyon müdahale çizelgesi	186
Çizelge 5.14. Kuzey cephesi restorasyon müdahale çizelgesi	188
Çizelge 5.15. Güney cephesi restorasyon müdahale çizelgesi	190

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2.1. Divriği ilçesi iklimi	11
Şekil 2.2. Divriği ilçesi sıcaklık dağılımı.....	12
Şekil 2.3. Divriği ilçesi yağışı	12
Şekil 3.1. Yakın çevre analiz paftası	26
Şekil 3.2. Ulaşım analiz paftası.....	27
Şekil 3.3. Arazi kullanım analiz paftası	29
Şekil 3.4. Yapım sistemi analiz paftası	30
Şekil 3.5. Kat yüksekliği analiz paftası.....	30
Şekil 3.6. Aydınlı Evi, zemin kat planı	45
Şekil 3.7. Aydınlı Evi, birinci kat planı	64
Şekil 4.1. I. dönem restitüsyon vaziyet planı	129
Şekil 4.2. II. dönem restitüsyon vaziyet planı	133

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Divriği tescilli evlerinin topoğrafyadaki dağılımları	8
Resim 2.2. Divriği ilçesi dağlık yapısı ve seyrek bitki örtüsü.....	13
Resim 2.3. Divriği Ulu Cami ve Darüşşifası.....	19
Resim 2.4. Divriği Ulu Cami ve Darüşşifası.....	19
Resim 3.1. Aydınlı Evi.....	23
Resim 3.2. Özcan Yerli Evi.....	24
Resim 3.3. Yüce Dicle Evi	24
Resim 3.4. Aydınlı Evi'nin konumu	25
Resim 3.5. Aydınlı Evi'nin komşu parsellerle ilişkisi.....	27
Resim 3.6. Aydınlı Evi'ne ulaşım	28
Resim 3.7. Aydınlı Evi, bahçe girişi ve Z04 mahali üstünden konutun 1. katına ulaşımın görünümü	29
Resim 3.8. Aydınlı Evi; batı, güney, doğu, kuzey cephe genel görünümü	32
Resim 3.9. Aydınlı Evi, batı cephe.....	35
Resim 3.10. Aydınlı Evi, güney cephe.....	38
Resim 3.11. Aydınlı Evi, güney cephe.....	38
Resim 3.12. Aydınlı Evi, doğu cephe.....	41
Resim 3.13. Aydınlı Evi, Çavuş sokaktan görünümü	43
Resim 3.14. Aydınlı Evi, Kuzey cephe görünümü.....	43
Resim 3.15. Z01 sofa mahali doğu duvarı.....	46
Resim 3.16. Sırasıyla, Z01 mahali merdiven altı, Z01 mahali dolapları.....	46
Resim 3.17. Z01 sofa mahali batı duvarı.....	47
Resim 3.18. Z02 mahali doğu ve güney duvarı.....	49
Resim 3.19. Z02 mahali doğu duvarı ve kuzey duvarı ahşap kapaklı dolabı.....	50
Resim 3.20. Z02 mahali kuzey duvarı.....	50

Resim	Sayfa
Resim 3.21. Z02 mahali batı duvarı	50
Resim 3.22. Z02 mahali tavanı.....	51
Resim 3.23. Z02 mahali tavan detayları.....	51
Resim 3.24. Z02 mahali tavan detayları.....	51
Resim 3.25. Z03 mekânı güney duvarı	54
Resim 3.26. Z03 mahali	55
Resim 3.27. Z03 mahali kuzey duvarı ve doğu duvarı kapatılan pencere.....	55
Resim 3.28. Z03 Mahal tavan detayları	56
Resim 3.29. Z04'e geçişi sağlayan dikdörtgen formlu kapı açıklığı.....	58
Resim 3.30. Z04 mekânı, doğu duvarı, alçı süsleme detayı.....	59
Resim 3.31. Z04 mekânı kuzey duvarı.....	59
Resim 3.32. Z04 mahali ocak detayı	60
Resim 3.33. Z04 mahali güney duvarı	60
Resim 3.34. Z04 mahali güney duvarı kapı ve penceresi.....	61
Resim 3.35. Z04 mahali, batı duvarı, tesisat detayı	61
Resim 3.36. Z04 mahali, dikmeler	62
Resim 3.37. 101 nolu mahal doğu ve güney duvarı	65
Resim 3.38. 101 Sofa mahali kuzey duvarı.....	65
Resim 3.39. 101 Sofa mahali batı duvarı	66
Resim 3.40. 101 nolu sofa birimi tavanı	66
Resim 3.41. 102 nolu mahal batı duvarı.....	68
Resim 3.42. 102 nolu oda.....	69
Resim 3.43. 102 nolu mahalde bulunan ocaklık	69
Resim 3.44. 102 nolu oda tavanı	70
Resim 3.45. 103 nolu mahal.....	72
Resim 3.46. 103 nolu mahal batı duvarı ve giriş kapısı	73

Resim	Sayfa
Resim 3.47. 103 mahal güney duvarı	73
Resim 3.48. 103 nolu mahal doğu duvarı.....	73
Resim 3.49. 103 nolu mahal tavan detayları	74
Resim 3.50. 104 nolu mahal.....	76
Resim 3.51. 104 nolu mahal kuzey duvarı	77
Resim 3.52. 104 nolu mahal tavanı	77
Resim 3.53. 104 nolu mahal tavan detayları	78
Resim 3.54. Sırasıyla; Taş su basman, Z04 mahali taş duvar ve ahşap kolonları.....	80
Resim 3.55. Z02 mahalının doğu duvarı	81
Resim 3.56. Sırasıyla; Z01 mahalının doğu duvarı ve 102 nolu mahal batı duvarı	81
Resim 3.57. Doğü cephesinde bulunan briket, hımış, kerpiç duvar detayı	82
Resim 3.58. Ahır kalıntısı	82
Resim 3.59. Aydınlı Evi çatısı detayı.....	84
Resim 3.60. Aydınlı Evi çatısı detayı.....	84
Resim 3.61. Aydınlı Evi Z04 mahal çatısı detayı.....	85
Resim 3.62. Sırasıyla, P07 penceresi, P01 ahşap söveli ve kepenkli pencere, P03 penceresi.....	87
Resim 3.63. Sırasıyla, K01 kapısı, K02 kapısı, K03 kapısı K04 kapısı, K05 kapısı, K06 kapısı, K07 kapısı	88
Resim 3.64. Z01 sofa mahalinden 101 sofa mahaline çıkan merdiven.....	89
Resim 3.65. Z01 mahal dolap kapakları.....	91
Resim 3.66. Z02 mahal D03 dolap kapağı	91
Resim 3.67. Sırasıyla, 102 Mahali Ahşap dolabı, 103 Mahali ahşap çağlık dolabı	92
Resim 3.68. Z04 Mahali kapatılan alçı bezemeli ve ahşap ocak detayları.....	92
Resim 3.69. 102 Mahali ocak detayı	93
Resim 3.70. Aydınlı Evi tavan bezemesi örnekleri	94
Resim 3.71. Aydınlı Evi Z04 ocak etrafı alçı bezeme.....	94

Resim	Sayfa
Resim 3.72. Sırasıyla; Aydınlı Evi ahşap merdiven ve dolabı, Z01 mahal dolap kapakları.....	95
Resim 3.73. Z02 mahal D03 dolap kapağı.....	96
Resim 3.74. 103 Mahali ahşap çağlık dolabı.....	96
Resim 3.75. K01 kapısı	97
Resim 3.76. Sırasıyla, K02 ve K03 kapıları.....	98
Resim 3.77. Sırasıyla, K06 ve K07 kapıları.....	98
Resim 3.78. Sırasıyla, K05 ve K04 kapıları.....	99
Resim 3.79. Sırasıyla Z01, Z02 mahalleri.....	100
Resim 3.80. Sırasıyla Z04, 101 nolu mahaller	101
Resim 3.81. Sırasıyla 103, 104 nolu mahaller.....	101
Resim 3.82. Ahır kalıntıları.....	102
Resim 3.83. 103 nolu mahal iptal edilen pencere yeri ve çağlık dolap detayı	103
Resim 3.84. Z04 mahali eklenti pvc boru, ocak detayı ve toprak dam üzerinde bulunan çeşitli atıklar	104
Resim 4.1. Divriği evleri iç kapı örnekleri sırasıyla çakma kapı, çakma kapı, tablalı kapı.....	122
Resim 4.2. Sırasıyla; Sancaktar Evi alçı yaşımlı ocak örneği, Osman Ağa Evi kapatılan ocak örneği, Z04 mahali kapatılan ocak izi.....	124
Resim 4.3. Divriği’de bulunan Muratoğlu Evi Yaz odası, çökürtme tavanlı ve bezeme altı kumaş kaplamalı tavan detayları.....	124
Resim 4.4. Divriği’de bulunan Uzungil Evi çökürtme tavanlı ve bezeme altı kumaş kaplamalı tavan detayı.....	125
Resim 4.5. Yol Geçti Konak’ı tavan göbeği resim ve çizimi.....	125

HARİTALARIN LİSTESİ

Harita	Sayfa
Harita 2.1. Sivas ili divriği ilçesi konumu	6
Harita 2.2. Divriği ilçesi konumu.....	6
Harita 2.3. Bizans Dönemi’nde Divriği	14
Harita 2.4. XVI. yüzyılda Divriği ve çevresini gösteren harita	16
Harita 2.5. 13. yüzyıl Anadolu ticaret yolları	18

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler

Açıklamalar

cm

Santimetre

km

Kilometre

m

Metre

m²

Metrekare

mm

Milimetre

Kısaltmalar

Açıklamalar

ICOMOS

Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi

1. GİRİŞ

Taşınmaz kültür varlıkları açısından oldukça zengin olan Anadolu, tarihin başlangıcından beri pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Anadolu, içinde yer aldığı coğrafya itibariyle pek çok farklı ve özgün teknikle üretilen taşınmaz varlıklarını da beraberinde getirmiştir. Bu zenginliğin bir yansıması da İç Anadolu bölgesinde görülmektedir. İç Anadolu bölgesinde bulunan Sivas ili, sınırlarında Selçuklu dönemi olmak üzere pek çok döneme ait eserlerin bulunduğu kültür, ticaret ve eğitim merkezi konumundadır. Korunmayı başaran yapıların yanında zaman içinde değişen konfor koşulları, bilinçsizlik, eğitimsizlik, rant kaygısı gibi sebeplerle tescilli ve tescilsiz pek çok anıtsal yapı ve sivil mimari örneği korunamamıştır. Taşınmaz kültür varlıkları içinde geleneksel konutlar, kültürel mirasın kuşaktan kuşağa aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Zorlu ve uzun yıllar boyunca varlığını sürdürerek günümüze ulaşan bu yapılar, belirli birikimlerin ve tecrübelerin ürünü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yapıların korunması, belgelenmesi ve çağdaş yöntemlerle onarılması gerekmektedir.

Sivas iline bağlı Divriği ilçesi başta Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası olmak üzere birçok tescilli yapının bulunduğu tarihi dokuya sahip ilçelerimizden biridir. Ancak zaman içinde özellikle sivil mimarlık eserleri terk edilmeye ve sonrasında bakımsızlıktan yıkılmaya giden bir süreç içine girmiş niteliksiz işlevlerle özgünlüklerini kaybetmiş veya yanlış müdahale ve politikalarla harap hale gelmiştir. Zaman içindeki yıkılmalar ve tarihi dokunun seyrilmesiyle bağlamından kopan sivil mimarlık eserlerinden özgün kalan az sayıdaki yapı tescillenmiş, ancak tümüne müdahale mümkün olmamıştır. Tescillenen bu yapılar çağdaş yaşam içinde kendilerine bir yer bulmaya çalışmakta, gün geçtikçe köhneme sürecinde problemler yaşamaktadır.

Bu tez çalışması kapsamında; Sivas'ın Divriği ilçesinin ilçe merkezine yakın konumdaki Güllübağ Mahallesi içinde bulunan ve mahalledeki tescilli konutlar içinde en fazla hasara uğramış olan, bu sebeple de diğer yapılara kıyasla daha fazla kaybolma tehlikesi altında bulunan, geleneksel Divriği konut mimarisinin karakteristik özelliklerini bünyesinde barındıran, işlevsel-yapısal özgünlüğünü büyük ölçüde muhafaza eden 300 ada 12 parseldeki Aydınli Evi incelenmek üzere seçilmiştir.

Tez çalışmasında amaçlanan ise Aydınli Evi'nin mevcut durumunun belgelenerek, özgün haline ilişkin bilimsel verilere ulaşılması, yapılan analiz ve değerlendirmeler sonucunda yapının korunması ve gelecek nesillere aktarılmasına ilişkin çözümlerin ortaya koyulmasıdır.

Çalışma kapsamında; Divriği'nin genel yapısı, binanın günümüzdeki yakın çevresi ve yapının mevcut durumu incelenerek belgelenmiştir. Belgeleme kapsamında, yapının rölöve ölçümleri; FaroFocus 3D cihazı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama verileri ölçeklendirilip orto foto haline getirilmiş, ardından autocad programına aktarılmıştır. Aktarılan veriler detaylı fotoğraflama, geleneksel ölçüm yöntemleri ile elde edilen verilerle birleştirilerek gerçekleştirilmiştir. Yapılan incelemelerden elde edilen verilere göre malzeme analizi; insan eliyle ve atmosfer koşullarına bağlı gelişen değişme ve bozulmalar incelenerek rölöve üzerine işlenmiştir. Yapıda bulunan izler, karşılaştırmalı çalışmalar ve sözlü kaynaklar ile Aydınli Evi'nin özgün durumu araştırılıp restitüsyon çizimleri oluşturulmuştur. Problemlere yönelik müdahale kararları verilip bu bağlamda restorasyon kararları alınmıştır.

Tüm çalışma, tez kapsamında altı bölümde aşağıdaki sıralama ile sunulmuştur.

İlk bölümde, araştırmanın hedefleri ile bu çalışmanın neden yapıldığı ve hangi sonuçların elde edilmesinin planlandığı ifade edilmektedir. Tez, belirli bir konuya odaklanmakta; bu konu çerçevesinde incelenen ve araştırılan unsurlar açıklanmaktadır.

İkinci bölümde, Sivas ili Divriği ilçesinin coğrafi konumu, topoğrafyası, nüfus ve idari yapısı, ekonomik durumu, iklimi ve bitki örtüsü incelenmiştir.

Üçüncü bölümde ise Güllübağ Mahallesi 300 ada 12 parseldeki Aydınli Evi'nin yakın çevre özellikleri ve konuta ait genel özellikler, analiz ve tanımlama tabloları yardımıyla incelenmiştir. Değişme ve bozulmalar detaylı bir şekilde saptanarak restitüsyon için ön hazırlık yapılmıştır. Rölöve çizimleri hazırlanmıştır.

Dördüncü bölümde ise, restitüsyon çalışmasının süreci detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Bu bölümde; mevcut olan verilere, araştırmalara ve Divriği'de bulunan 14 adet tarihi konut üzerinden tablolara dayanarak elde edilen karşılaştırma verilerine göre, yapı üzerindeki

bozulmaların asgariye indirilmesi ve özgün mimari unsurların yeniden ortaya konulması amacıyla gerçekleştirilen restitüsyon önerileri ve çizimleri sunulmuştur.

Beşinci bölümde ise, Aydınlı Evi'nin mevcudiyetini koruyabilmesi amacıyla sürdürülebilir fiziksel müdahale stratejileri ve uygun işlevlerin belirlenmesine yönelik yürütülen çalışmalar detaylandırılmıştır. Bu bölümde geliştirilen restorasyon önerileri, yapının tarihsel ve mimari değerlerinin korunarak gelecek nesillere aktarılmasını hedeflemektedir.

Sonuç bölümüne gelindiğinde, gerçekleştirilen çalışmanın bulguları ve bu bulguların değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışmanın genel hedefleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar, yapı üzerindeki değişimlerin ve yapılan müdahalelerin etkileri incelenerek özetlenmiştir.

2. DİVRİĞİ'NİN GENEL VE TARİHİ ÖZELLİKLERİ

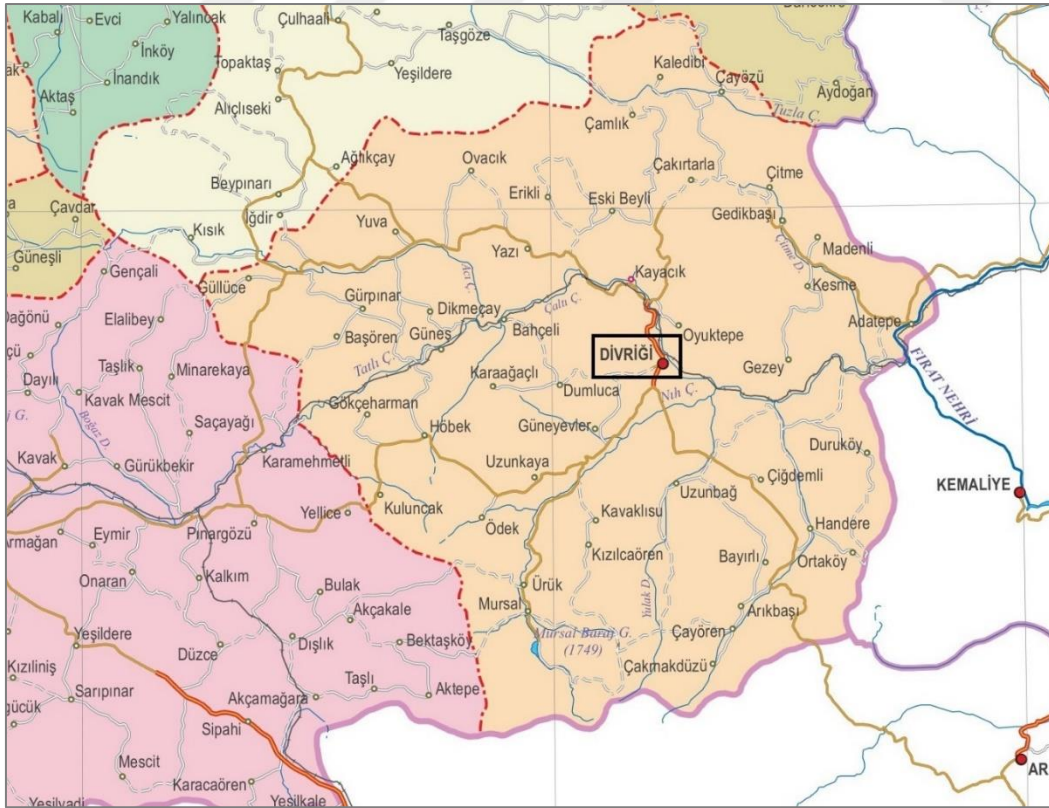
Divriği, Sivas iline bağlı tarihi dokuya sahip bir ilçe olup zengin kültürel mirasıyla dikkat çekmektedir. Doğu Anadolu Bölgesi'nde stratejik bir konumda bulunan ilçede, tarih boyunca çeşitli medeniyetler yerleşim göstermiştir. İlçenin en önemli yapılarından biri, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan 13. yüzyıldan kalma Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası'dır. Söz konusu yapılar, Selçuklu mimarisinin seçkin örneklerini temsil etmekte olup özellikle taş işçiliği ile ön plana çıkmaktadır. Sosyokültürel açıdan zengin bir yapıya sahip olan Divriği, farklı etnik ve dini grupların bir arada yaşadığı bir toplumsal mozaik özelliği gösterir. Tarım ve hayvancılık ekonomisi ile birlikte ticari faaliyetlerin yoğun olduğu bir bölgedir. Divriği, tarihi ve kültürel özellikleri ile öne çıkan önemli bir yerleşim merkezi olarak turizm potansiyelini artırmakta ve kültürel mirasın korunması açısından büyük önem arz etmektedir.

2.1. Divriği İlçesinin Coğrafi Konumu

Divriği, Sivas'ın güneydoğusunda, Doğu Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Fırat bölümünde ve İç Anadolu sınırına yakın bir konumda bulunmaktadır. İlçe, Çaltı Irmağı ile birleşen derenin vadi tabanında ve yamaçlarında yerleşmiştir. Şehrin kuruluş yeri ise kuzeydoğudaki Çaltı Vadisi'ne inen dik yamaçlı bir tepedeki kale ve çevresidir. (Harita 2.1) (Balgalmış, 1994). İlçe, Sivas merkeze yaklaşık 152 km uzaklıkta, 39°47'kuzey enlemi ve 38°05'doğu boylamları arasında konumlanmaktadır. Divriği'nin batısında Demir Dağı, güney ve doğusunda ise Munzur Dağları bulunmaktadır. İlçenin 5 km batısındaki Demir Dağı mevkiinde önemli demir madenleri yer almaktadır. Divriği, kuzey-güney ve batı-doğu yönlerinde uzanan derin vadiler ve dağlar tarafından çevrelenmiştir. İlçenin en önemli akarsuyu, Aras Irmağı'nın kollarından biri olan Çaltı (Çaltı) Çayı'dır. Divriği'nin toplam yüzölçümü 1.790 km²'dir.

Harita 2.1. Sivas ili divriği ilçesi konumu

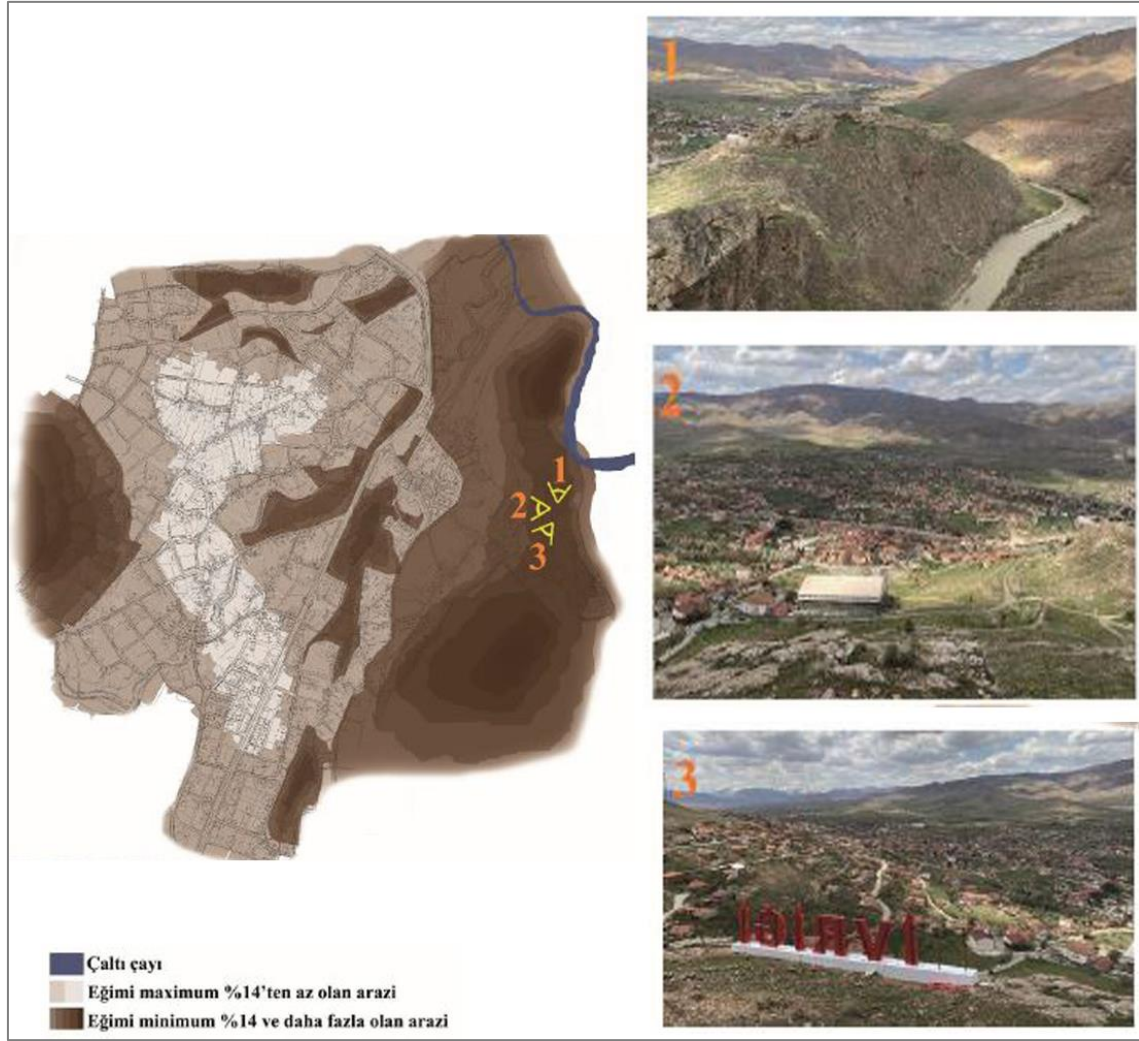

Harita 2.2. Divriği ilçesi konumu (URL-1)

2.2. Divriği İlçesinin Topoğrafyası

Divriği yer şekilleri açısından Sivas'ın diğer ilçelerine oranla daha engebeli bir arazi yapısı göstermektedir. Divriği ilçesinin topoğrafik yapısı oldukça dağlık ve engebeli bir yapıya sahiptir. Divriği'nin topoğrafik yapısı, kuzey-güney ve batı-doğu yönlerinde uzanan derin vadiler ve dağlarla karakterize edilir. İlçe, Demir Dağları ve Munzur Dağları arasında konumlanmaktadır. Demir Dağları, Divriği'nin batısında yükselirken, Munzur Dağları ise güney ve doğusunda yer almaktadır. Divriği'nin 5 km batısındaki Demir Dağı mevkiinde önemli demir madenleri bulunmaktadır. Bu dağlık ve engebeli arazi, ilçe merkezinin ortalama 1.250 metre rakımda bulunmasına neden olmaktadır. En yüksek nokta ise 3.063 metre ile Munzur Dağları'dır.

Divriği'nin dağlık ve engebeli topoğrafik yapısı, bölgenin iklim, bitki örtüsü ve ekonomik faaliyetlerinin şekillenmesinde belirleyici bir rol oynamıştır. Örneğin, dağlardan çıkarılan demir cevheri, Divriği evlerinde kapı tokmakları, süs rozetleri, kilitler, kapı halkaları ve pencere korkulukları imalatında kullanılmaktadır.

Resim 2.1. Divriği tescilli evlerinin topoğrafyadaki dağılımları (Aykan'ın tez çalışmasından alınarak yazar tarafından düzenlenmiştir, (Aykan, 2022))

2.3. Divriği İlçesinde Nüfus ve İdari Yapı

Divriği'de bulunan mahallelerin 16. yüzyılda tutulmuş olan Tahrir Defterlerinde 1530'da dağılımı; 13 mahalleden 12'si Müslüman, 1'i gayrimüslim; 1548'de ise 14 mahalleden 13'ü Müslüman 1'i gayrimüslimlerden oluşmaktadır. Bu mahalleler Paspan, Bezazistan, Cam-i Kebir, Kaya Mescidi, Mescid-i Süfla, Kürtüncü, Arhudsu, Ali Çelebi, Ermeniyan, Kemankeş, Pullur, Kantabay (Kayıtbay), Sinaniye, Eruncaz, Mahalleleridir (Sakoğlu, 1978). 1800'lerde 8000 Türk, 2000 Ermeni olmak üzere 10.000 nüfus bulundurmaktaydı. Sanayileşme ve kırsal yerleşim yerlerinden kentlere doğru artan göç dalgası sonrasında bu nüfus 1890'da 5600'e 1925'te 4800'e 1939'larda 3500'e kadar düşmüştür. Cumhuriyet döneminde Sivas'a bağlı bir ilçe konumuna gelen Divriği'ye 1935'ten sonra demir yolunun

gelmesi sonrasında demir madeninin işletmeye açılması gibi gelişmelerle artış gösteren nüfusun 1965’de 150 yıl önceki sayıya ulaştığı tespit edilmiştir (Sakoğlu, 1984).

Divriği ilçesinin toplam nüfusu 2023 yılı verilerine göre ise 16.893 kişidir. Nüfusun büyük çoğunluğu ilçe merkezinde yaşamakta olup, son yıllarda özellikle kırsal alanlarda nüfusta azalma görülmektedir.

İdari olarak, ilçe statüsünde olan Divriği, Sivas il merkezine yaklaşık 152 km uzaklıktadır. İlçe, 1 belediye ve 29 köyden oluşmaktadır. Divriği Belediyesi ilçe merkezinin yönetiminden sorumludur. Ayrıca, bir kaymakam tarafından temsil edilen Kaymakamlık kurumu da bulunmaktadır. Eğitim, sağlık, tarım gibi kamu hizmetleri ilçe sınırları içerisinde yerine getirilmektedir.

Çizelge 2.1. Divriği ilçesi nüfusu (URL-2)

Yıl	Divriği Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
2023	16.893	8.782	8.111
2022	16.082	8.338	7.744
2021	16.177	8.366	7.811
2020	16.195	8.354	7.841
2019	16.287	8.367	7.920
2018	15.563	8.174	7.389
2017	15.934	8.204	7.730
2016	15.721	8.020	7.701
2015	16.040	8.118	7.922
2014	16.829	8.549	8.280
2013	16.128	8.273	7.855
2012	16.272	8.324	7.948
2011	16.416	8.395	8.021
2010	16.504	8.433	8.071
2009	16.713	8.541	8.172
2008	17.476	9.009	8.467
2007	17.176	8.724	8.452

2.4. Divriği İlçesinin Ekonomik Durum ve Gelir Kaynakları

Divriği ilçesinin ekonomik durumu dağlık ve engebeli topoğrafik yapısından büyük ölçüde etkilenmektedir. İlçede ekonomik faaliyet olarak tarım, hayvancılık, madencilik, sanayi ve ticaret faaliyetleri yapılmaktadır. Bu faaliyetler aşağıda irdelenmiştir;

Tarım ve hayvancılık:

- Tarımsal üretim, daha çok vadi tabanlarında ve eğimi düşük alanlarda yapılabilmektedir. İlçenin arazi yapısı hem eğimli hem de etrafı dağlarla çevrilidir. Bu nedenle tarım faaliyetleri sınırlıdır.
- Başlıca tarım ürünleri arasında buğday, arpa, yulaf, patates, sebzeler ve meyve türleri yer almaktadır.
- Hayvancılık, iklim ve arazi koşullarına uygun olarak gelişmiştir. Yörede küçükbaş hayvancılık (koyun, keçi) yaygındır.

Madencilik:

- Demir madenciliği, ilçenin en önemli ekonomik faaliyetlerinden biridir ve bölge ekonomisinde önemli bir role sahiptir.
- Divriği'nin 5 km batısındaki Demir Dağı mevkiinde, önemli demir cevheri yatakları bulunmaktadır.
- Ayrıca, ilçede bazalt, kireç, mermer, çimento gibi doğal kaynaklar da çıkarılıp işlenmektedir.

Sanayi ve ticaret:

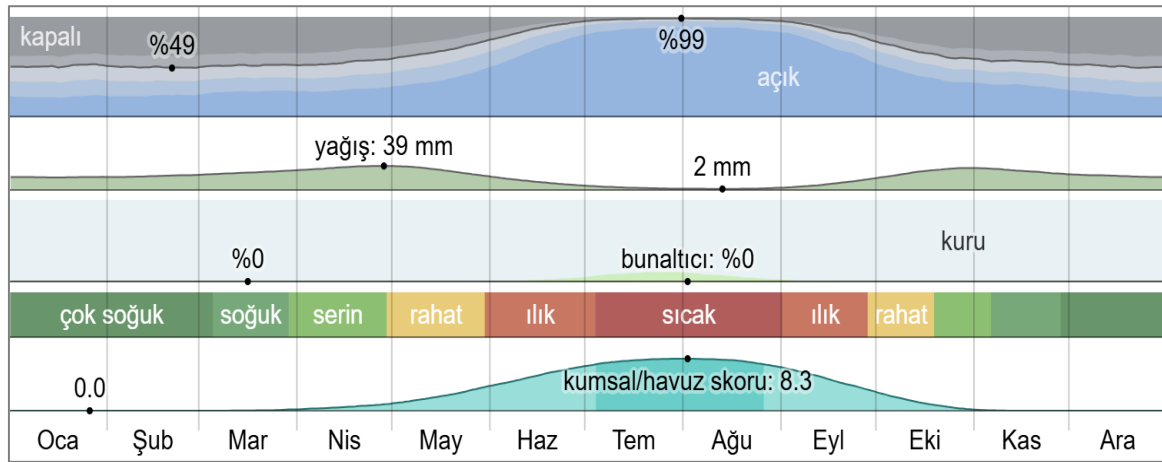
- İlçenin ticari faaliyetleri, dağlık ve engebeli coğrafi yapısından dolayı tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır.
- Tarım ve hayvancılık ürünleri yanı sıra demir çelik, çimento, mermer gibi ürünleri işleme tesisleri de ilçenin ticaret ve sanayi faaliyetlerinde önemli paya sahiptir.

Divriği'de 18. yüzyılın sonlarından itibaren Vezir Köse Mustafa Paşa'nın, köylerde küçük işletmeler ve kasabada da bir demirciler çarşısı kurduğu bilinmektedir. Yaklaşık altmış yıl önce Buğday Pazarı'ndaki Demirciler Meydanı'nda 50-60 arası demir işçisi bulunurken, bu

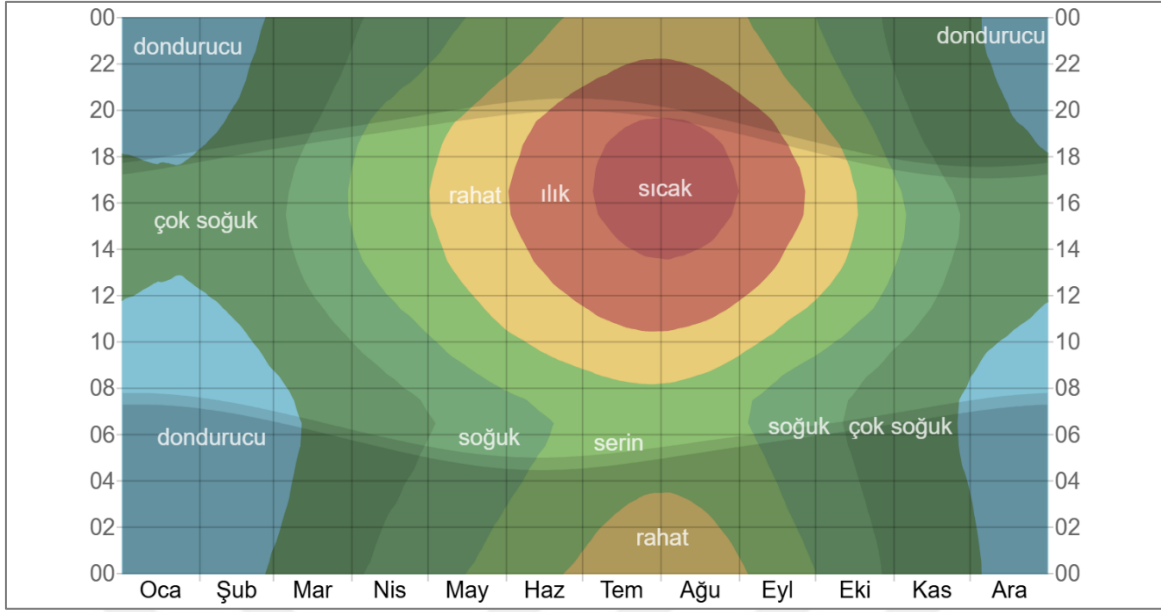
sayı günümüzde giderek azalmıştır. Divriği'nin bir diğer önemli ekonomik faaliyeti de bakırcılıktır; Kayseri'den getirilen bakır levhalar, yukarı çarşıdaki işçiler tarafından işlenmektedir. Geçmişte, Abuçimen Deresi üzerinde deri tabakhanesi bulunurken, günümüzde meşin, ayakkabı, yemenicilik imalatı gibi faaliyetler devam etmektedir. Ancak, otuz yıl öncesinde yaklaşık 50 terzihane bulunan ilçede, günümüzde bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar az sayıda kalmıştır; bu mesleki grupların çoğu ya yok olmuş ya da yok olmak üzeredir (Şenol, 2007).

2.5. Divriği İlçesinin İklim ve Bitki Örtüsü

Divriği ilçesi, sahip olduğu dağlık ve engebeli topoğrafik yapısının sonucunda karakteristik bir iklim ve bitki örtüsü profili sergilemektedir. Divriği bölgesi, yaz aylarında sıcak, kurak ve açık, kış aylarında ise dondurucu, karlı ve parçalı bulutlu iklim koşullarına sahiptir. Yıllık sıcaklık ortalaması genellikle -7°C ile 32°C arasında değişkenlik göstermekte olup, nadiren -14°C 'nin altında veya 36°C 'nin üzerinde kaydedilmektedir. Yıllık ortalama sıcaklık $9,5^{\circ}\text{C}$ civarındadır yıllık yağış miktarı 400-500 mm arasında değişmektedir. Rakımın yüksekliği, bölgede daha sert bir kış ikliminin gelişmesine yol açmaktadır.

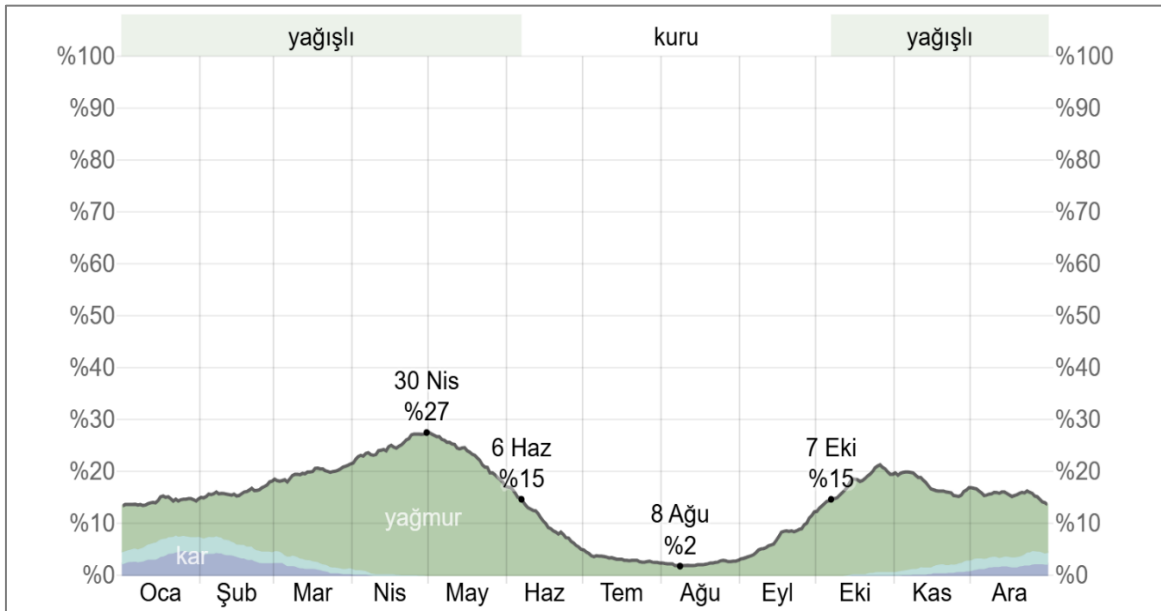

Şekil 2.1. Divriği ilçesi iklimi (URL-3)

Şekil 2.2. Divriği ilçesi sıcaklık dağılımı (URL-4)

Yağmurlu mevsim, 8 ay süresince 7 Ekim'den 6 Haziran'a kadar devam etmektedir. Bölgedeki en fazla yağmurlu gün, Nisan ayıdır. Kurak sezon, 6 Haziran'dan 7 Ekim'e kadar süren 4 aylık bir dönemdir ve bu dönemde en düşük yağmurlu gün sayısı Ağustos ayıdır.

Şekil 2.3. Divriği ilçesi yağışı (URL-5)

Bitki örtüsü açısından incelendiğinde, yüksek kesimlerde step vejetasyonu, orta rakımlarda iğne yapraklı ve geniş yapraklı ağaç türleri, Vadi iç kesimlerinde çoğunlukla söğüt, kavak cinsi ağaç toplulukları görülürken; dağlık kesimlerde meşe ve ardıç cinsi bozuk orman

alanları görünmektedir. Bununla birlikte ilçe merkezinde dut, kayısı, ceviz, elma, kızılcık, vişne gibi meyve ağaçlarının yetiştiği görünmektedir. Divriği’de karasal iklim özellikleri sonucu yapı kültürü ana malzemesi bakımından kerpiç, ahşap, taş, toprak ve maden etrafında biçimlenmiştir.

Resim 2.2. Divriği ilçesi dağlık yapısı ve seyrek bitki örtüsü (Aykan, 2022)

2.6. Divriği İlçesinin Tarihsel Gelişimi

Eski Yunan kaynaklarında "Apblike", Bizans kaynaklarında "Tephrike" (Tefrike) olarak kaydedilen Divriği, Arap kaynaklarında ise eski kullanıma yakın biçimde "Abrik" veya "Ebrik" olarak geçmektedir. İbn Bîbî'nin "Selçûkname" adlı eserinde bu yerleşim "Difrigi" şeklinde anılırken, XV. yüzyıl Osmanlı kaynakları "Divrîk" veya günümüzdeki kullanımına benzer bir şekilde "Divrigi" olarak yazılmıştır. XVII. yüzyıldan itibaren "Divrigi" tercih edilerek kullanılmış ve günümüze kadar ulaşmıştır (Balgamış, 1994).

Harita 2.3. Bizans Dönemi'nde Divriği (Honigmann, E.1970)

M.Ö. 550 yılında Persler tarafından ele geçirilmiş, ardından M.Ö. 334'te kısa bir süreliğine Makedonlar tarafından işgal edilmiştir. M.Ö. 330'da ise Kapadokya Krallığı sınırları içine dahil olmuştur. Kapadokya'nın Roma İmparatorluğu'na bağlanmasının ardından, 395 yılında imparatorluğun Doğu (Bizans) ve Batı (Roma) olarak ikiye ayrılmasıyla birlikte Divriği, Doğu Roma toprakları içinde kalmıştır. VII. yüzyılda bölge, Bizans ve Sâsânîler arasında el değiştirmiştir. Bu iki devlet arasındaki sınır bölgelerinden biri olan Divriği, Sâsânî ordusunun Bizanslılara karşı kazandığı zaferin ardından İslâm orduları tarafından da kuşatılmıştır. (Balgamış, 1994).

Divriği'nin yazılı kaynaklara dayanan tarihi, IX. yüzyıl ortalarında Pavlikan mezhebinin varlığı ile başlamaktadır. Bu dönemde şehir, Bizans İmparatorları tarafından fethedilmiş ve Bizans ordusu bölgeye yerleşmiştir.

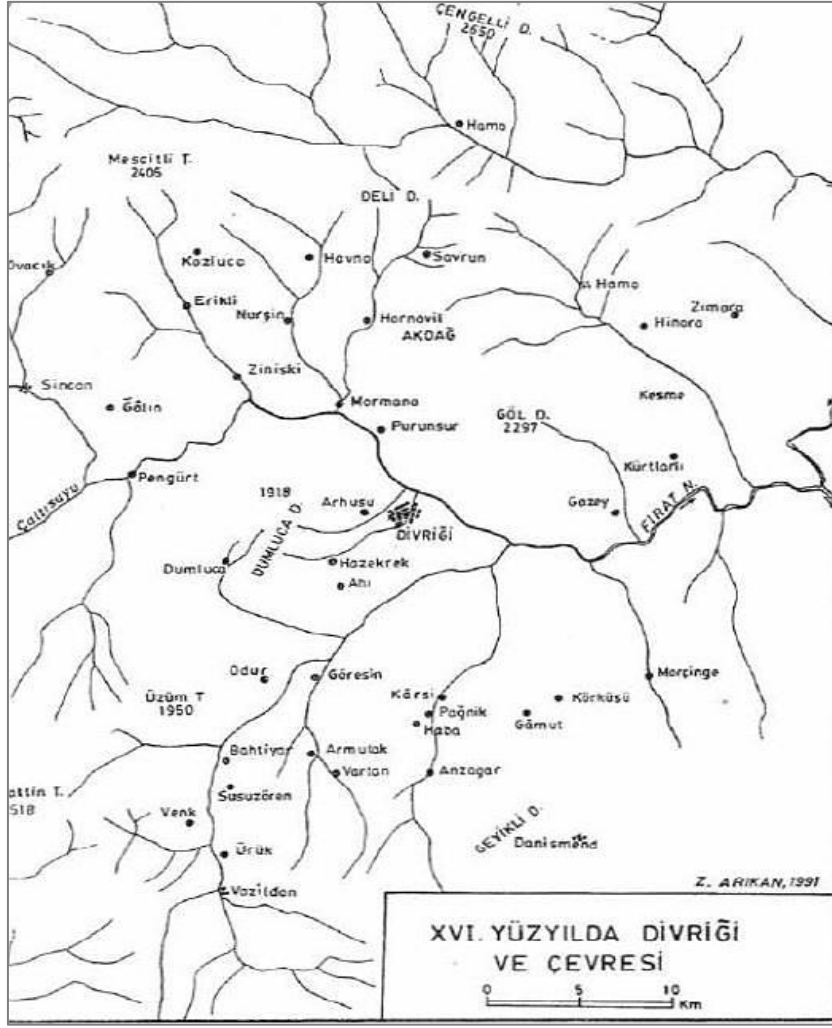
XI. yüzyılda gerçekleşen Malazgirt Savaşı sonucunda Anadolu'da Türk yerleşkeleri başlamıştır (Uzunçarşılı, 1988). Malazgirt Savaşı'ndan sonra Bizans ile barışın bozulmasının ardından Sultan Alparslan, Türkmen beylerini Anadolu'ya yerleştirmiştir. Bu beylerden biri olan Mengücek Gazi, Sultan tarafından Divriği ve Erzincan çevresine

yerleştirilmiş ve bu topraklarda hâkimiyet kurmuştur. (Turan, 2004). Yukarı Fırat bölgesi ve Çaltı Nehri vadileri Mengücek Gazi'ye verilmiş olup, Mengücek Gazi de Erzincan, Kemah, Divriği ve Şebinkarahisar yöresinde otorite sağlamıştır. Mengücek Beyi İshak'ın 1142 yılında vefat etmesiyle Mengücekler iki kola ayrılmıştır: Erzincan-Kemah kolu ve Divriği kolu (Balgamış, 1994).

XIII. yüzyılın ikinci çeyreğinde Anadolu Selçuklu Devleti'nin hâkimiyetinde bulunan Divriği, 1243'teki Köseadağ Savaşı'nın ardından Moğol baskısına karşı koyamama durumu ile karşılaşmıştır (Turan, 2004). 1277 yılında Memlük Sultanı Baybars'ın Anadolu seferi sırasında bölgeye gelen Moğol hükümdarı Abaka, Divriği kale surlarını yıktırmıştır. Daha sonra şehir 1300 yılına doğru İlhanlılar'a bağlı olan Selçuklu hükümdarı III. Keykubad'ın akıncıları tarafından yağmalanmıştır (Darkot, 1988).

XIV. yy. da Divriği tarihiyle ilgili çok fazla bilgi bulunmamaktadır. Bu yüzyılda Sivas, önce İlhanlı, ardından da Eretnaogulları hakimiyetine geçmiştir. Kadı Burhaneddin ile Şadgeldi arasındaki mücadelenin sürdüğü 1381 yılında Memlük Devleti, Divriği'yi ele geçirmiştir. (Uzunçarşılı, 1988). XIV. yy. sonlarında Yıldırım Beyazıd'ın seferleriyle birlikte Divriği, Osmanlı topraklarına katılmış ancak Timur tehlikesinin yaklaşmasıyla birlikte tampon bölge olarak kalmasını isteyen Osmanlı, Memlüklüler ile ittifak yapılarak Divriği'yi tekrar Memlüklülere vermiştir.

Divriği, kesin olarak Osmanlı hakimiyetine, Yavuz Sultan Selim'in 24 Ağustos 1516 tarihinde Mercidabık Muharebesi zaferinden sonra geçmiştir. Osmanlı döneminde Sivas eyaletine bağlı bir sancak merkezi konumundadır. Divriği, 1516 tarihinden 1854 tarihine kadar sancak merkezliği yapmıştır.

Harita 2.4. XVI. yüzyılda Divriği ve çevresini gösteren harita (Arıkan'dan alınarak yazar tarafından düzenlenmiştir (Z. Arıkan, 1991))

Celali İsyanları nedeniyle Şehzade Murat'ın Arapgir, Darende ve Sivas yöresinde asker toplamasıyla siyasi olarak yeniden önem kazanan Divriği doğu seferlerine çıkan padişahların dönemlerinde geçiş noktası olduğundan Osmanlı için önemli bir konumda bulunmuştur. (Şenol, 2005). Celali isyanları ve doğu seferlerinde güzargah üstü olmasına rağmen şehir merkezi bunlardan olumsuz etkilenmemiştir (Ünlüdil, 2005).

Divriği 1854 yılından sonra kaza merkezi olmuştur. XIX. yüzyılda asayişsizlik ve işsizlik gibi nedenlerle giderek gerilemiş olan Divriği, coğrafi konumunun ıssız bir konumda bulunmasının etkisiyle Cumhuriyet dönemine kadar bu gerileme sürecini sürdürmüş ve kalkınamamıştır (Şenol, 2005). Cumhuriyet dönemi ile birlikte Sivas'a bağlı bir ilçe konumuna gelen Divriği'ye 1937 yılında demiryolu ulaşımının sağlanmasıyla birlikte, demir

madeninin çıkarımı ve Karabük Demir Çelik Fabrikası'na gönderilmesi şehrin nüfusunun artmasını, ekonominin gelişmesini ve sosyal yaşamın canlanmasını sağlamıştır.

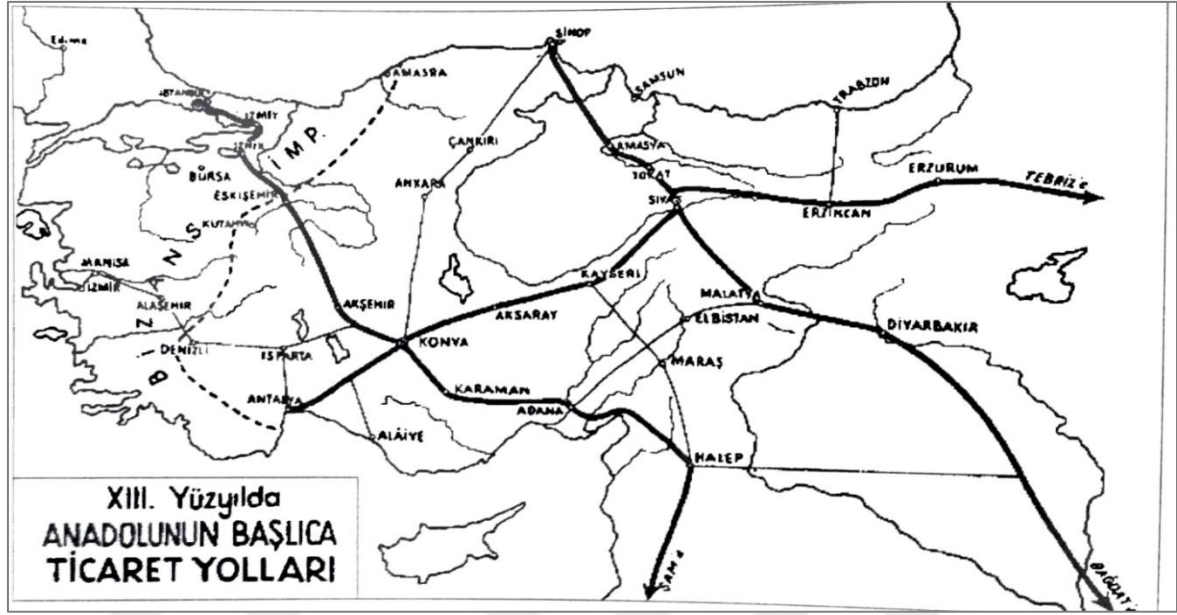
2.7. Divriği Kültür Tarihi ve Anıtsal Yapıları

Divriği, kültürel değerler açısından Sivas'ın önde gelen ilçelerindendir. Divriği, Selçuklu dönemi tarihi eserleri ve Osmanlı sivil mimari geleneklerini günümüze taşıyan bir şehirdir. Farklı dönemlerde çeşitli kültürlerin etkileşimine sahne olması, zengin bir kültürel miras birikimini beraberinde getirmiş ve şehri adeta bir açık hava müzesi haline getirmiştir.

Divriği özellikle Mengücekliler döneminde, kültürel ve sanatsal anlamda büyük ilerleme kaydetmiştir. Bu dönemde sanat ve kültür alanlarında, tarihi açısından en parlak dönemlerinden birini yaşamıştır. Bu süreçte, kentte cami, medrese, imaret, şifahane, köprü, çeşme ve kervansaray gibi çeşitli yapılar inşa edilmiştir. Aynı zamanda Anadolu sanatı çerçevesinde gerçekleşen mimari faaliyetler, Divriği'de de benzerlik göstermekte, bu da zengin bir kültürel ortamı ortaya koymaktaydı. Özellikle Divriği Ulu Cami ve Darüşşifası, eşsiz ve zengin süsleme öğeleri ve detaylı mimari elemanların varlığı dönemin sanatsal ve kültürel atmosferini yansıtmaktadır.

Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğünden temin edilen Tescilli yapılara ait envanter çalışmasına göre Sivas merkezde 889 adet, Divriği ilçesinde 319 adet anıt eser yer almaktadır. Divriği ilçesi sınırları içerisinde kale, cami, mescit, türbe, hamam, han, çeşme, kilise, köprü ve konut gibi yapı türlerinin bir arada görüldüğü zengin tarihi dokunun varlığı göze çarpmaktadır.

Divriği, tarihsel süreç içerisinde Osmanlı dönemine kadar, konumu itibariyle önemli merkez halini almıştır. Özellikle 12-13. yüzyıllarda Kemaliye, Arapgir gibi merkezler ile bir yol güzergahı oluşturmuş ve bu güzergâh Bağdat'a kadar uzanan bir kervan yoluna dönüşmüştür (Harita 2.5). Merkez konum itibariyle özellikle Mengücekliler döneminde Kemah gibi bir başka merkez ile birlikte bölgede cazibe merkezi oluşturmuşlardır.

Harita 2.5. 13. yüzyıl Anadolu ticaret yolları (Tuncer, 2007)

Divriği'nin Kemaliye ve Arapgir gibi merkezler ile birlikte meydana getirdiği bu ticaret ve yol güzergahında Divriği, kilit bir konuma sahip olmuştur. Bölgesel önemin artmasıyla birlikte Divriği'de, özellikle Mengücekliler eliyle 12-13. yüzyıllarda yoğun bir imar faaliyetine başlanmıştır.

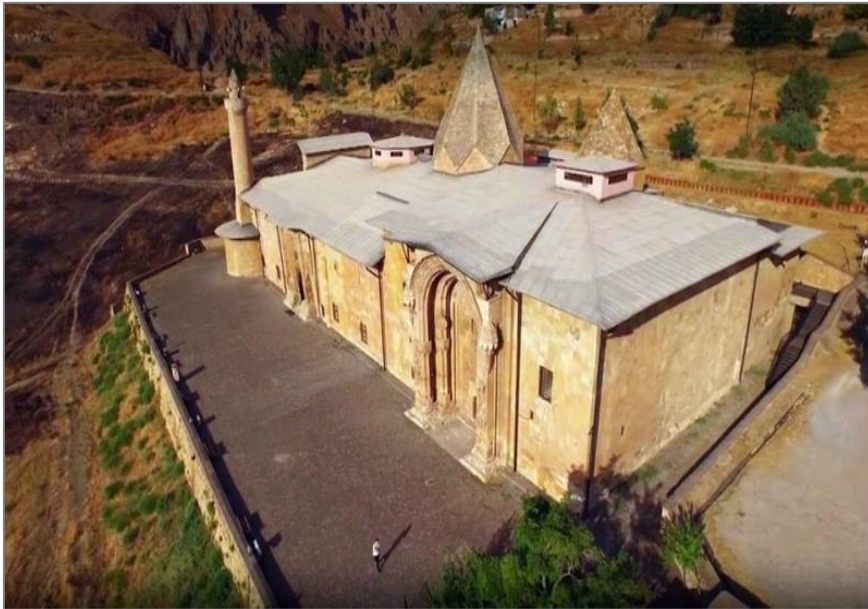
Divriği'nin önemli alanlarından bir tanesi de kaledir. Kalenin, içindeki kayalara oyulmuş mimari verilerden hareketle, çok eski dönemlerden beri yerleşim merkezi olduğu düşünülmektedir. Bizans İmparatorluğu döneminde kale, tepenin en yüksek noktasına inşa edilmiş ve sağlam surlarla çevrilerek önemli bir askeri üs haline getirilmiştir. Bölgede Türklerin artan etkisiyle sık sık el değiştiren kale, iki katmanlı bir savunma sistemiyle güçlendirilmiştir. Kale Camii'ni içine alan iç surun Bizans dönemine ait olduğu düşünülürken, dış sur ise Mengücekliler tarafından yaptırılmıştır.

Söz konusu imar faaliyetlerinin başını 1227/28 yıllarında Ahmed Şah ve karısı Turan Melek tarafından, Ahlatlı Hürrem Şah'a yaptırılan Divriği Ulu Cami ve Darüşşifası çekmektedir. Kent dokusu içerisinde önemli konumda olan cami ve darüşşifanın tercih edildiği alan, Divriği Kalesi'nin güney yamacıdır. Kale surlarının güneyinde, aslanlı burç olarak anılan burca bakan tarafta yer almaktadır. Cami çok destekli plan tipine sahiptir. Yapının örtü sistemi ve bezeme kompozisyonlarında birbirini tekrar etmeyen unsurları bünyesinde barındırması ile dikkat çekmektedir. Darüşşifanın ise 4 yönden eyvanlı bir plana sahip

olduğu görünmektedir. Cami ve darüşşifanın bezeme dili ve plan anlayışı açısından dünyada ünik bir örnek teşkil etmesi, mimari ve sanatsal açıdan bu bölgede inşa edilmesi, dönemin mimari anlayışına paralel olarak gelişen entelektüel birikimin sonucu olarak görünmektedir (Kuban, 2003).

Resim 2.3. Divriği Ulu Cami ve Darüşşifası (URL-6)

Resim 2.4. Divriği Ulu Cami ve Darüşşifası (URL-7)

Divriği’de, Ulu Cami ve Darüşşifasının yanı sıra kalenin üst noktasında yer alan Kale Cami dikdörtgen plan şemasına sahip ve Selçuklu döneminde inşa edilen önemli bir diğer yapıdır.

(Denizli). Divriği kent merkezinde cami dışında türbe, hamam, kilise, çeşme, köprü gibi kamusal binaların inşa edilmesi ve bunların devlet erkanı tarafından desteklenmesi dönemin mimari anlayışını ortaya koymaktadır. 1196 yılında inşa edilen Sitti Melik Türbesi de Selçuklu döneminin tipik türbe mimarisini yansıtan örnek olarak Divriği’de karşımıza çıkmaktadır (Denizli). Yine Divriği’de hamam mimarisinin örnekleri arasında yer alan Behramşah (Hamam-ı Bala-Bekir Çavuş-Çifte) Hamamı aralık mekânı bulunması sebebiyle Anadolu’da hamam mimarisinin erken örneklerinden birisidir (Topçu, 2017). 12-13. yüzyıllarda inşa edilen yapılar içerisinde köprülerin varlığı da önemlidir. Bu köprülerden biri de tek gözlü, iki merkezli sivri kemerli bir yapıya sahip olan aşağı hamam köprüsüdür (Kındıgılı, 2009). Divriği’de Mengücekliler önderliğinde başlayan imar faaliyetleri, Selçuklu mimari anlayış ve üslubuna paralel olarak ilerlemiştir. Yapılarda, o döneme uygun olarak kesme taşların kullanıldığı görülmektedir. Divriği anıtsal yapılarının, Selçuklu döneminde inşa edilen yapı grupları ile aynı mimari üslup ve özellikleri yansıtmaları dönem içerisinde kamusal düzen ve sosyal hayata verilen önemi göstermektedir. Bu bakımdan özellikle Divriği Ulu Cami ve Darüşşifası gibi spesifik yapıların etrafında şekillenen yaşam alanı, oluşan mimari doku ile birlikte tarihi kent peyzajı ve tasarımını ortaya koymuştur.

Divriği kent merkezinde kalıntılarının günümüze geldiği 2 kilise kalıntısı mevcuttur. Aşağı ve Yukarı Kilise olarak adlandırılan bu kiliselerin, XVIII. yüzyıl sonu XIX. yüzyıl başlarına tarihlendirilmesi mümkündür. Aşağı kilisede kalan sadece bir duvar bölümüdür (Kındıgılı, 2009). Yukarı kilise kalıntılarının mimari plan şeması anlaşılabilen ve dikdörtgen bir alana kurulmuş olan kilisenin geç dönem kilise plan tipine uyduğu görülmektedir.

Divriği’de inşa edilen yapı grupları içerisinde mescit, çeşme, konut gibi yapılar Geç Osmanlı dönemi içerisinde görülmektedir. Söz konusu bu yapı grupları Selçuklu döneminde de inşa edildiyse bile günümüzde mevcut değildir. Osmanlı döneminde yaşam alanını oluşturan ve bu anlamda büyük bir yer kaplayan konut mimarisi, Anadolu konut mimarisi içerisinde Divriği’yi özel bir konuma getirmektedir. Özellikle mimari plan anlayışı ve özgünlüğünü, tarihi kent dokusu içerisindeki bütünlüğü ile koruyarak günümüze gelmesi ile ayrı bir önem arz etmektedir. İlk örneklerini Selçuklu döneminde gördüğümüz mahalle mescitleri, özellikle Geç Osmanlı döneminde daha yaygın hale gelmiştir. Divriği mescit örnekleri de bu dönem içerisine konumlanmış ve Anadolu’daki örneklerine paralel inşa edilmiş oldukları görülmektedir.

Katmanlı yaşam alanlarının bir arada görüldüğü ve bu yaşam alanlarına ev sahipliği yapan Divriği; oluşturduğu mimari anlayış ile birlikte farklı dönem üsluplarını bünyesinde barındırmaktadır. Anıtsal mimari çerçevesinde, küçük ölçekli bir kent olmasına rağmen, döneminde kavuştuğu önem ile birlikte yadsınamaz ölçekte bir yapılaşma statüsünde yer almıştır. Özellikle Unesco Dünya Geçici Miras listesinde yer alan Ulu Cami ve Darüşşifası gibi bir yapıya ev sahipliği yapan Divriği, kent tasarımında bir rol model oluşturmuş ve mimari dokusunu günümüze aktararak tarihi kent dokusunu meydana getirmiştir.

3. 300 ADA 12 PARSELDE BULUNAN AYDINLI EVİ'NİN ÖZELLİKLERİ VE MEVCUT DURUMUNUN TESPİTİ

Bu bölüm altında Aydınli Evi'nin tarihi, tescil ve mülkiyet durumu, konutun konumu ve yakın çevre değerlendirmesi, mevcut durumunun tespiti ve yapısal değişme ve bozulmaları konuları incelenmiştir.

3.1. Aydınli Evi'nin Tarihi, Tescil ve Mülkiyet Durumu

Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü arşivinden temin edilen bilgiler doğrultusunda tescilli yapı envanterine göre 25.11.2024 tarihi itibarıyla; Sivas merkezde 889 adet, Divriği ilçesinde 319 adet anıt eser yer almaktadır (Koruma Bölge Müdürlüğü Arşivi, 2024).

Aydınli Evi'nin bulunduğu ada ve çevresinde Özcan Yerli Evi, Yüce Dicle Evi ve tez konusunu oluşturan konut yapısı olmak üzere 3 adet tescilli yapı bulunmaktadır. Aydınli Evi'nin korunma alanında başka bir tescilli konut yer almamaktadır (EK-1). Söz konusu konutların restorasyonuna yönelik henüz bir çalışma mevcut değildir.

Resim 3.1. Aydınli Evi görünüşleri

Resim 3.2. Özcan Yerli Evi görünüşleri

Resim 3.3. Yüce Dicle Evi görünüşleri

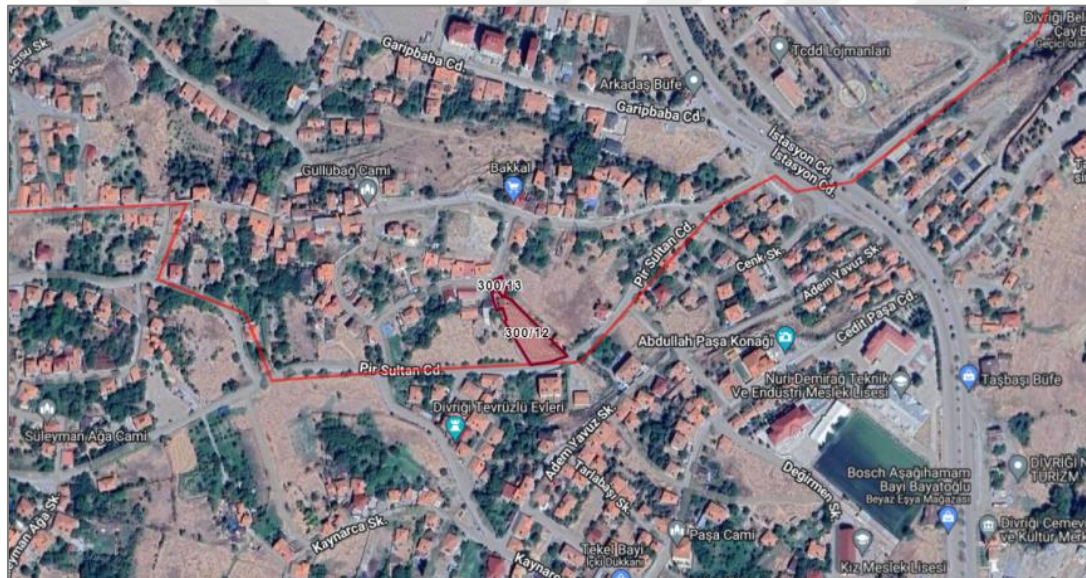
Aydınlı Evi, Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu’nun 27.04.2019 tarih ve 5283 sayılı kararı ile 2. Grup Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı olarak tescillenmiştir. Kararda yapının adı Aydınlı Evi olarak belirtilmektedir (EK-2). Yapı, Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu’nun 28.08.2020 tarih ve 6251 sayılı Kurul kararı ile belirlenen Divriği Kentsel Sit Etkileşim Geçiş Alanı içerisinde yer almaktadır (EK-2).

Yapının kitabesi bulunmamaktadır. Aydınlı Evi’nin tescil fişinde yapım yılına yönelik herhangi bir tarihe rastlanılmamaktadır. (EK-3). Yapıyı ilk yaptıran kişiler ve tarihiyle ilgili bilgilere, mülkün ilk sahiplerinden Semahat AYDINLI’nın oğlu Niyazi AYDINLI’nın torunu Ali AYDINLI ile yapılan görüşme sonrasında elde edilmiştir. Ali AYDINLI’nın (2024) verdiği bilgiler doğrultusunda Aydınlı Evi 1800’lü yılların sonlarında Dinazadeler ailesinden Ömer Hilmi Efendi tarafından yaptırılmıştır. Ömer Hilmi Efendi’den miras yoluyla çocuklarına geçmiştir. Aydınlı Evi’nin mülkiyeti aynı sülaleden son olarak Abdullah

NİYAZİ kızı Semahattin AYDINLI'ya geçmiştir. Daha sonra yapı mülkiyeti izale-i şuyuu davası ile Selahattin SEYYAH'a geçmiştir. Güncel mülkiyet sahibi 31.10.2022 tarihi itibarıyla Onur Can ÖZCAN'da görünmektedir (EK-4).

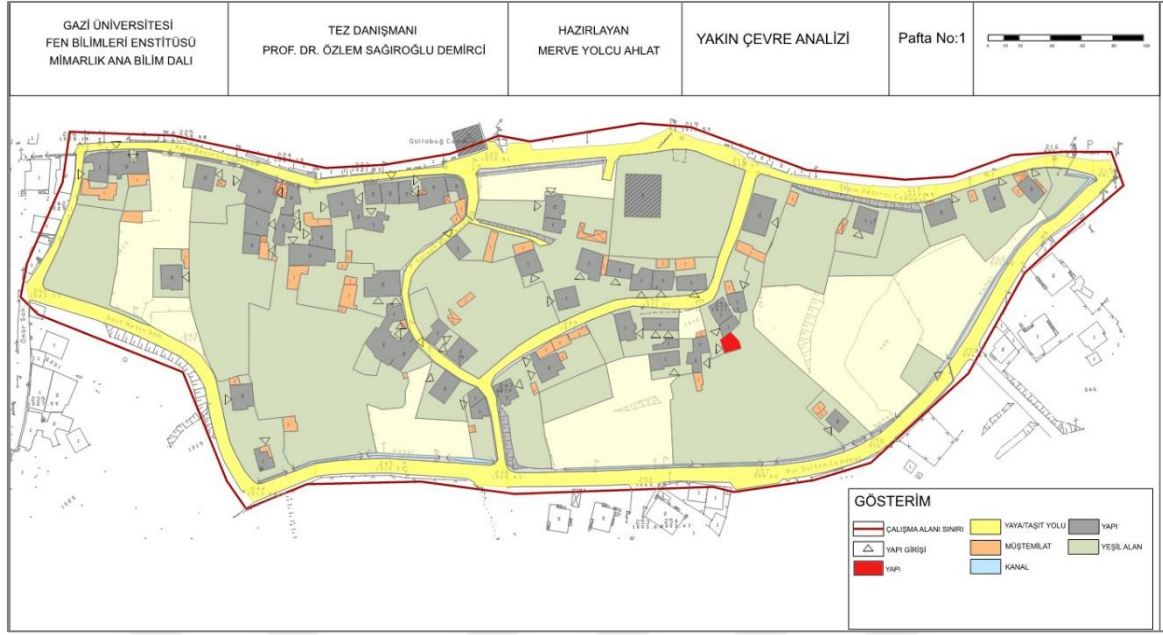
3.2. Aydınli Evi'nin Konumu ve Yakın Çevre Değerlendirmesi

Sivas İli Divriği İlçesi Güllübağ Mahallesi'nde yer alan Aydınli Evi bölgenin geleneksel sivil mimari örneklerinden biridir. Yapı, Pir Sultan Caddesi ile Çavuş Sokak arasında konumlanmaktadır. Tapuda J40a13a3d pafta, 300 ada, 12 ve 13 parselde kayıtlı görünmektedir. Tapudaki kaydına göre, yapı "kerpiç ev ve arsası" olarak tanımlanmıştır.

Resim 3.4. Aydınli Evi'nin konumu (URL-8)

Yapının bölge içerisindeki durumu, yerinde yapılan çalışmalar neticesinde; yakın çevre analizi, işlevsel durum analizi, yapım tekniği analizi, yapısal durum analizi ve kat yüksekliği analizi paftaları aracılığı ile anlatılmıştır.

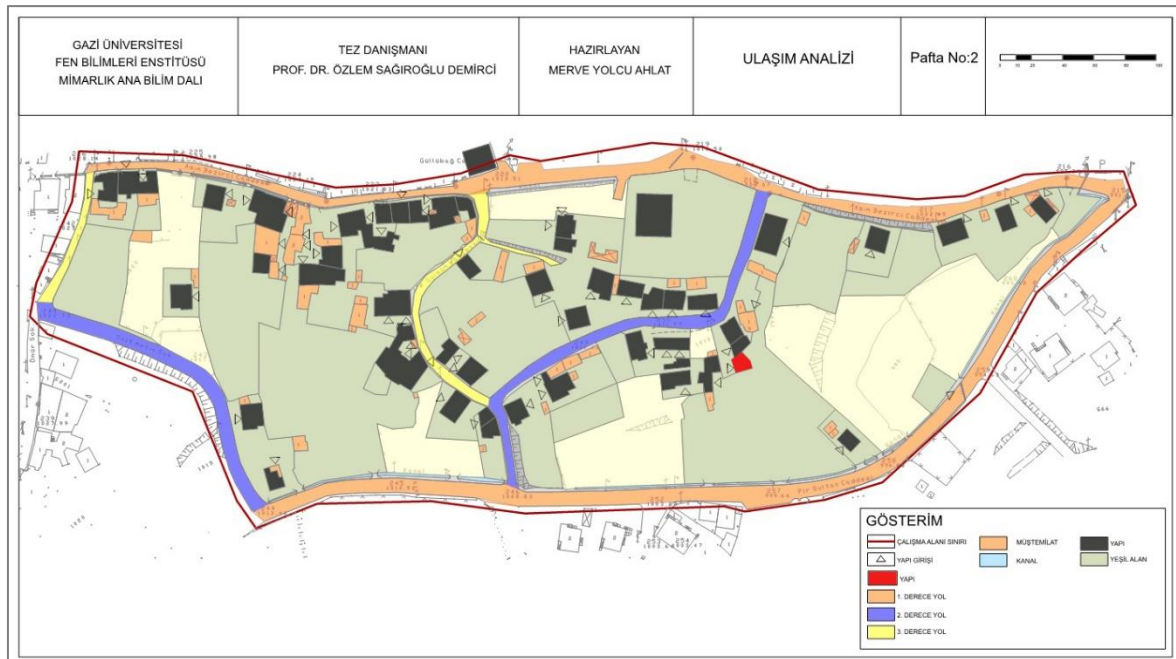

Şekil 3.1. Yakın çevre analiz paftası

Yakın çevre analizi incelendiğinde; Bölgede bulunan yapılardan bazılarının bitişik bazılarının ayrıık nizamda inşa edildiği görünmektedir. Genellikle her yapıya ait odunluk, garaj veya depo olarak kullanılan müştemilatların bulunduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, çoğu yapının kendine ait bir bahçesi olduğu ve bu bahçelerin alçak taş duvar, taş üstü briket veya briket duvar gibi elemanlarla yoldan ayrıldığı, yola sınır oluşturduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, doğrudan yola açılan ya da kendi aralarında oluşturdukları avlulardan da girişi sağlanan yapılar bulunmaktadır. Alan içerisinde Pir Sultan Caddesi boyunca bir kanalın yer aldığı görünmektedir. Aydınlı Evi, dikdörtgen formlu geniş bir bahçenin kuzey ve doğu sınırlarında yer almaktadır. Kuzey cephesi, başka bir konut yapısıyla bitişiktir. 300 ada 13 parselde bulunan yapının, Aydınlı Evi ile birleşen asimetrik duvar örgüsü ve sokakla olan ilişkisi, yapıdaki mekânların zaman içinde aşamalı olarak inşa edildiğini düşündürmektedir. Batı yönünde ise 300 ada 11 parselde konumlanan konut ve bahçesi, Aydınlı Evi'nin bahçesiyle komşudur. Aydınlı Evi bahçesinin etrafı taş duvar ve yer yer taş duvar üstü ondülin levha ile çevrilidir.

Resim 3.5. Aydınlı Evi'nin komşu parsellerle ilişkisi

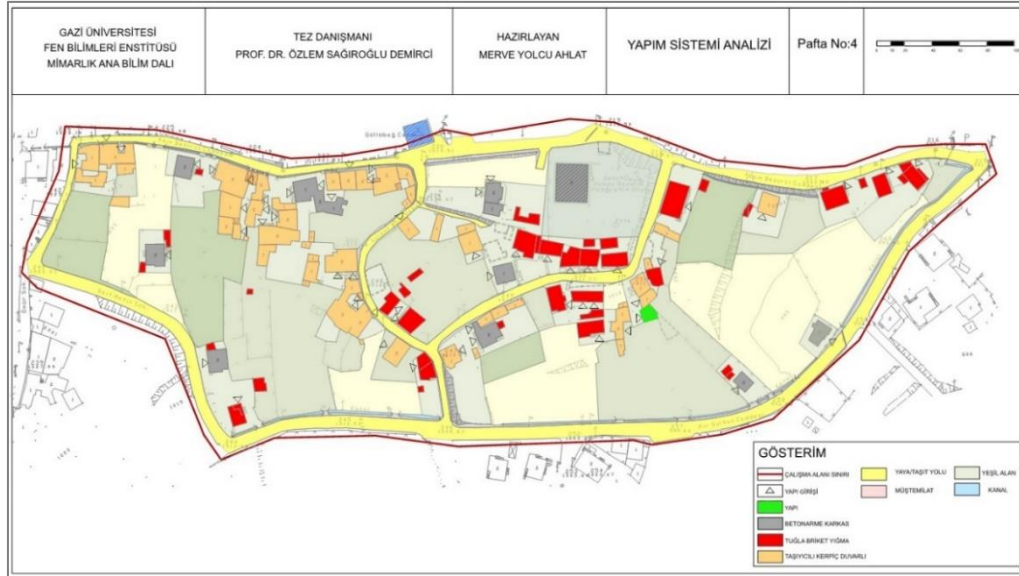
Şekil 3.2. Ulaşım analiz paftası

Ulaşım paftasında yollar, kullanım durumlarına göre sınıflandırılmıştır: Çift yönlü araç geçişine olanak sağlayan yollar, 1. derece yollar olarak; bu yollara bağlanan ve araç geçişinin tek yönlü sağlanabildiği yollar, 2. derece yollar olarak; araç geçişinin kısıtlı olduğu yollar ise 3. derece yollar olarak gösterilmiştir.

Ulaşım Analiz paftası incelendiğinde, yolların özgün sokak dokusunu koruduğu görünmüştür. Tüm yollar kilit parke taşı ile kaplanmıştır. Sokaklarda genel olarak kaldırım olarak ayrılmış bir kısım bulunmamaktadır. Bölgedeki yollar, Pir Sultan Caddesi'ni Asım Bezirci Caddesi'ne bağlayan ara yollar şeklinde düzenlenmiştir. Aydınlı Evi bahçesine ulaşım iki yoldan sağlanmaktadır. Bunlardan birincisi kuzey yönündeki Çavuş Sokak tarafından, ikincisi ise güneyde bulunan Pir Sultan Caddesi üzerindendir. Aydınlı Evi'ne giriş iki kapıdan sağlanmaktadır. Zemin kat girişi alt kottan bahçe içinde batı yönünden, 1. kat girişi ise Çavuş Sokak üzerinden Aydınlı Evi'ne ait mutfak mahalinin toprak damı üzerinden üst kottan gerçekleşmektedir.

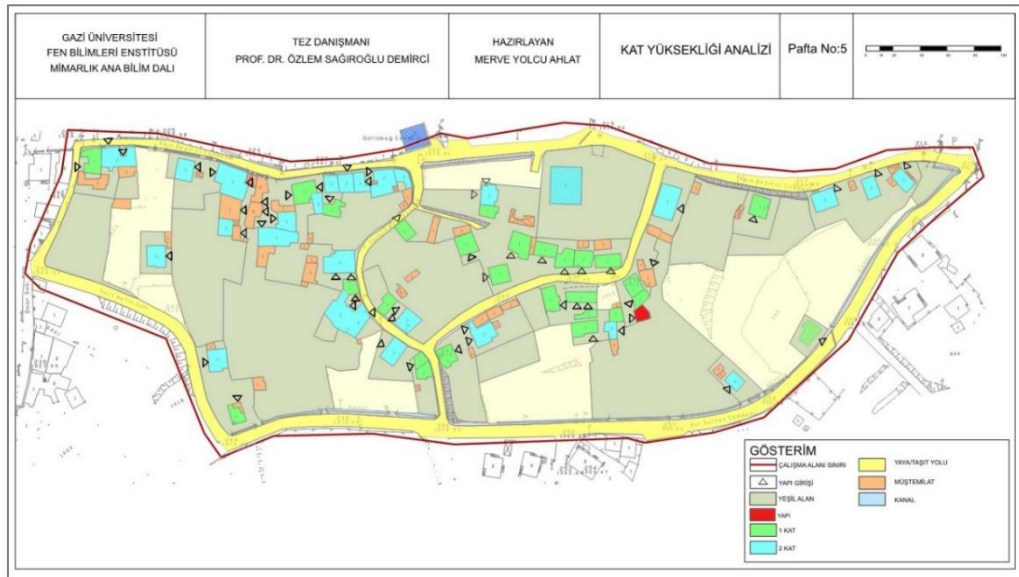

Resim 3.6. Aydınlı Evi'ne ulaşım

Şekil 3.4. Yapım sistemi analiz paftası

Yapım Sistemi Analiz Paftası incelendiğinde, alandaki yapıların; betonarme karkas, ahşap karkas arası kerpiç dolgu ve tuğla-briket yığma yapı teknikleriyle inşa edildiği görülmüştür. Yakın dönemde yapılan yapılar betonarme karkas sistem ile inşa edilmiştir. Tescilli yapılar başta olmak üzere, alandaki yapıların çoğunluğu ahşap karkas arası kerpiç dolgu yöntemiyle inşa edilmiştir. Aydınli Evi mutfak mahali yığma taş duvar yöntemiyle, diğer mahaller ise ahşap karkas arası kerpiç dolgu yöntemiyle inşa edilmiştir.

Şekil 3.5. Kat yüksekliği analiz paftası

Kat Yüksekliği Analiz Paftası incelendiğinde; Alandaki binaların genellikle 1 veya 2 katlı olarak inşa edildiği görülmektedir. Kamu binası olan ilköğretim binası 2 katlıdır. Yakın dönemde yapılan betonarme binaların çoğu 2 katlıdır. Tuğla-brikt yığma yöntemiyle inşa edilen konutların büyük çoğunluğu tek katlıdır. Alandaki tescilli konutlar ise 2 katlı olarak inşa edilmiştir. Aydın Evi, 2 katlı olup yapıya giriş hem zemin hem de 1. Kattan sağlanmaktadır. Konuta ait mutfak mahali ise tek kat şeklindedir.

3.3. Aydın Evi'nin Mevcut Durumunun Tespiti İçin Kullanılan Yöntem

300 ada 12 parselde bulunan Aydın Evi'nin belgelenmesi amacıyla yapının özgün halini tespit etmeyi amaçlayan restitüsyon ve yapının özgün niteliklerine uygun şekilde restorasyonunu amaçlayan önerilerin hazırlanması için öncelikle yapının mevcut durum tespiti yapılmıştır. Bu amaçla yapının rölövesi alınmış, yerinde görsel belgelemesi yapılmıştır. 2023-2024 yılları arasında yapılan rölöve çalışması kapsamında geleneksel ve optik yöntemlerden bir arada yararlanılmıştır.

Yapının rölöve ölçümleri, Reart Mimarlık Restorasyon firması ile anlaşarak 2024 yılında 3 boyutlu lazer tarama cihazı ve geleneksel yöntemler kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Taramada Faro focus 3d x-130 model 3d lazer scanner cihazı kullanılmış ve 3 boyutlu nokta bulutu elde edilmiştir. Bu kapsamda lazer tarayıcı yapının cephelerini ve içini tümü ile tarayacağı şekilde 30 adet noktada konumlandırılmış ve elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Elde edilen nokta bulutları ortophoto olarak dışarı aktarılmıştır. Elde edilen ortophotolardan Autocad yazılımı aracılığı ile rölöve çizimleri elde edilmiştir.

Tarama işlemi öncelikle yapının cephelerinin taranması ile başlatılmış; sonrasında iç mekanlara yönelik taramalarla süreç tamamlanmıştır. Yapıda detaya giren tavan, kapı, pencere, süsleme gibi detaylı yapı elemanlarının rölöve alımında bütünleşik (geleneksel ve tarama) yöntem kullanılmıştır. Geleneksel sistemle alınan ölçümde; lazer metre, metre, ip, profil tıraşı gibi malzemeler kullanılmış; elde edilen veriler krokiler üzerine işlenmiştir. Yapının fotoğraflarının çekimi de aynı düzende gerçekleştirilmiş ve tarama verileri ile karşılaştırılmıştır. Ölçüm esnasında iç mekânda meydana gelen malzeme bozulmaları ve yapısal deformasyonlar krokiler üzerine işlenmiştir. Malzeme bozulmaları, değişen kısımlar ve mimari ölçekteki sorunların tespiti yapılmıştır.

Bahsedilen yöntemler ile yapılan ölçüm ve tespitler kapsamında oluşturulan rölöve; vaziyet planı, kat planları (zemin kat ve 1.kat), çatı planı, döşeme planları (zemin kat ve 1.kat), tavan planları (zemin kat ve 1.kat), kesitler, cepheler ve detaylardan oluşmaktadır (EK-4).

3.4. Aydınlı Evi'nin Genel Özellikleri

Aydınlı Evi zemin kat ve 1. kat olmak üzere iki katlı olarak inşa edilmiştir. Aydınlı Evi zemin kat ve 1. kat ile birlikte toplam 118,48 m²'dir. Yapının hem birinci hem de ikinci katı ayrı ayrı yaşam alanı olarak kullanılmıştır. Aydınlı Evi'nin ilk sahiplerinin torunu olan Ali AYDINLI'dan (2024) edinilen bilgiye göre zemin katın haremlik, birinci katın selamlık olduğu ihtiyat kaydı ile aşamalı olarak planlandığı düşünülmektedir. Subasman seviyesi taş, kat duvarları ahşap karkas arası kerpiç dolgu malzeme ile oluşturulmuştur.

Resim 3.8. Aydınlı Evi; batı, güney, doğu, kuzey cephe genel görünümü

Aydınlı Evi, iç sofalı plan tipine sahiptir. Z04 mahali hariç diğer mahaller ahşap zemin kaplamasına sahiptir. Z04 mahalinin zemini topraktır. Bütün mahal tavanları ahşap çitallı

olup bazı mahallerin tavanında bezeme mevcuttur. Mahallerin duvarları çoğunlukla sıvalıdır. Rüzgar ve yağış gibi doğal etkenler sonucu, yapının çatısını oluşturan toprak tabakanın aşağı dökülmesini engellemek için çatının uç kısımlarına sırayla moloz taşlar dizilmiştir. Günümüze gelememiş olsa da çatıda kısmi olarak kalmış bulunan alaturka kiremit kalıntılarından, bağdadi saçaklardan ve Ali AYDINLI'dan (2024) edinilen bilgi doğrultusunda alaturka kiremit ile kaplı kırma çatı olduğu düşünülmektedir. Tüm cepheler kirlenmiş, dökülmüş veya çatlamış şekilde sıvalıdır. Cepheler kat silmeleri ile sınırlandırılarak vurgulanmıştır. Batı ve güney cephe boyunca çıkma mevcuttur. Cephelerde genel olarak simetrik bir düzen mevcuttur. Ancak sonradan kapatılan pencere bu düzeni kısmen bozmaktadır. Yapıya girişler zemin katta batı yönünden bahçe içinden ve birinci katta kuzey yönünden, Çavuş Sokak tarafından Z04 mahalının toprak damı üzerinden sağlanmaktadır.

Aydınlı Evi; dış tanımlama analizi, iç tanımlama analizi, yapısal ve mimari elemanların analizi ile yapısal değişme ve bozulma analizleri olmak üzere 4 temel başlık altında incelenmiştir.

Dış tanımlama analizi kapsamında; yapının cepheleri ele alınarak tüm cephe elemanları; taşıyıcı sistem, dolgu ve yüzey malzemesi ve yapısal nitelik parametreleri tablolar yardımıyla incelenmiştir.

İç tanımlama analizi kapsamında; konutu oluşturan her bir mekân ayrı ayrı ele alınarak mahaller içindeki tüm mimari elemanlar; taşıyıcı sistem, dolgu ve yüzey malzemesi ve yapısal nitelik parametreleri açısından tablolar yardımıyla incelenmiştir.

Yapısal ve mimari elemanların analizi kapsamında; temel, duvar, döşeme, çatı, pencereler, kapılar, tavan, dolaplar ve nişler, ocaklar ve bu elemanların sahip olduğu süsleme unsurları yapım tekniği ve malzeme açısından incelenmiştir.

Yapısal değişme ve bozulma analizi kapsamında ise; yapıyı oluşturan elemanlarda meydana gelen değişme ve bozulmalar, insan eliyle oluşanlar ve doğal etkenlerden kaynaklananlar olmak üzere iki grupta incelenmiştir.

3.4.1. Aydınlı Evi'nin dış tanımlama analizi

Aydınlı Evi'nin dış tanımlama analizi sırasıyla batı, güney, doğu ve kuzey cephelerin tanım ve tasviri yapılarak tamamlanmıştır.

Batı cephe

Aydınlı Evi'nin batı cephesi 2 katlı olup, birinci kat cephe boyunca yaklaşık 55 cm çıkma yapmaktadır. Ahşap kat silmesi ile bu çıkma vurgulanmıştır. Cephe yüzeyine çamur sıva üzeri kireçli badana uygulaması yapılmıştır. Rüzgar ve yağış gibi doğal etkenler sonucunda çatıyı oluşturan toprak tabakanın dağılmasını engellemek için yörede armu taşı olarak adlandırılan özel moloz taşlar çatının uç kısımlarına sırayla dizilmiştir. Günümüze gelememiş olsa da ahşap kırma çatıdan kalan alaturka kiremit kalıntıları mevcuttur.

Zemin katta, 76/125 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı ve çift açılır kanatlı, ahşap pervazlı ve söveli, dışa açılır ahşap kepenkli ve demir geçme korkuluklu iki adet pencere bulunmaktadır. Ancak, pencerelerden birinin ahşap kepengi zamanla düşmüştür. Zemin kat konut girişinin sağlandığı dikdörtgen formlu 130 /183 cm ölçüsünde çift kanatlı ahşap kapı bulunmaktadır. Kapının üzerinde, 102 /66 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu ahşap kasalı ve kanatlı ışıklık yer almaktadır.

Birinci katta ise aynı özelliklere sahip, 68/120 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu ahşap kasalı ve çift açılır kanatlı; ahşap pervazlı ve söveli, demir geçme korkuluklu dört adet pencere bulunmaktadır. Ancak, pencerelerden ikisinin ahşap söveleri zamanla düşmüştür.

Resim 3.9. Aydınlı Evi, batı cephe

Çizelge 3.1. Batı cephesi tanımlama çizelgesi

YAPI BİRİMİ:GÖRÜNÜŞLER				MEKAN: BATI CEPHE										AÇIKLAMA					
														Yapıya giriş, batı cephesinden sağlanmaktadır. Batı cephede, bire iki oranında dikdörtgen formulu ahşap kasalı ve kanatlı, çift açılır demir korkuluklu pencereler bulunmaktadır. Pencerelerin ahşap pervazları, Divriği'ye özgü yamuk şekilli motifle bezenmiştir. Ayrıca, yapının batı cephesinde, birinci kat cephe boyu çıkmalıdır. Cephe çamur sıva üzeri kireç kaplıdır					
Zx: Mahal Numaraları DVx: Duvar Numaraları Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaraları Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası				T:Taş A:Ahşap B: Briket K:Kerpiç				K :Kerpiç T:Taş D:Dolgu		S:Sıva SL:Sac levha KA: Kaplamasız BO:Boya TK:Tatlı kireç						Al:İyi B:Orta C:Kötü			
YAPI ELEMANLARI		FORMU	MALZEME											DURUM			FOTO NO		
			TAŞIYICI				DOLGU			YÜZEY				NOTLAR	A	B		C	
TAŞIYICI	MİMARİ		T	A	B	K	K	T	D	S	SL	KA	TK						BO
D1	D1			•			•			•			•	Duvar özgünlüğünü korumaktadır.ahşap malzemede çürümeş kırılma ve renginde değişim mevcuttur.Sıva döktüntüleri ve çatlakları mevcuttur. Bazı kısımlarda sıva döktülerek kerpiç dolgu malzemesi ortaya çıkmıştır.		•			
	P07			•							•			Ahşap pencerelerin doğramalarında kopma, yıpranma ve renginde değişim mevcuttur. Pencerelerin metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Demir parmaklıklarında eğilmeler mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur. Ahşap sövelerde kırılmalar mevcuttur.		•			
D2	D2			•			•			•			•	Duvar özgünlüğünü korumaktadır.Sıva döktüntüleri ve çatlakları mevcuttur. subasman seviyesinde bulunan taş malzeme arası harçta aşınmalar söz konusudur.		•			
	K01			•							•			Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.		•			
	PO1 PO3			•							•			Ahşap pencerelerin doğramalarında kopma, yıpranma ve renginde değişim mevcuttur.Pencerelerin metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Demir parmaklıklarında eğilmeler mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur. Ahşap sövelerde kırılmalar mevcuttur. Ahşap pencere kanatlarında kırılmalar mevcuttur.		•			

Güney cephe

Aydınlı Evi'nin güney cephesi 2 katlıdır. Birinci kat cephe boyunca yaklaşık 55 cm çıkma yapmaktadır. Ahşap kat silmesi ile 1. katta yapılan çıkma vurgulanmıştır. Cephe yüzeyine çamur sıva üzeri kireçli badana uygulaması yapılmıştır. Rüzgar ve yağış gibi doğal etkenler sonucunda çatıyı oluşturan toprak tabakanın dağılmasını engellemek için armu taşı denilen özel moloz taşlar çatının uç kısımlarına sırayla dizilmiştir. Günümüze gelememiş olsa da ahşap kırma çatıdan kalan alaturka kiremit kalıntıları mevcuttur.

Zemin katta, 68/125 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu ahşap kasalı ve çift açılır kanatlı ve demir geçme korkuluklu üç adet pencere bulunmaktadır. Ayrıca 76/125 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı, çift açılır kanatlı, ahşap pervazlı, dışa açılır ahşap kepenkli ve demir geçme korkuluklu iki adet pencere bulunmaktadır. Pencerelerden birinin ahşap kepengi düşmüş durumdadır. Zemin katın sağ yan cephesinde pencere üzerinde dolgu boşalması sonucu ahşap karkas sistemin ortaya çıktığı görülmektedir. Ayrıca, bu cephede Z04 mutfak mahali yer almakta olup, bir adet 80/90 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı ve çift açılır kanatlı; içe açılır ahşap kepenkli ve dıştan demir geçme korkuluklu pencere bulunmaktadır. Zamanla bir kısmı toprak altında kalmıştır. Bu pencere üstünde 25/35 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu ahşap kasalı ışıklık bulunmaktadır. Mutfak bölümünün bu cephesinde mukavemet kaybı sonucu yıkılan kısımlar ondülün levha ile kapatılmaya çalışılmıştır.

Birinci katta ise aynı özelliklere sahip, 68/120 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı, çift açılır kanatlı, ahşap pervazlı ve söveli, demir geçme korkuluklu altı adet pencere bulunmaktadır. Bu pencerelerden bazılarının pervazlarının düşmüş olduğu görülmektedir. 103 nolu mahale denk gelen cephenin orta kısmında yer alan pencere izinden kaynaklı burada zamanında pencere yer aldığı anlaşılmaktadır. Aynı zamanda 103 nolu mahale denk gelen sağ yan cephede kerpiç malzeme boşalması sonucu ahşap karkas malzeme ortaya çıkmış ve ahşap karkas malzemedeki mukavemet kaybı sonucu yıkılmalar olduğu görülmektedir. 104 nolu mahale denk gelen sol yan cephede de kerpiç malzemenin boşalması sonucu ahşap karkas sistemin ortaya çıktığı görülmektedir.

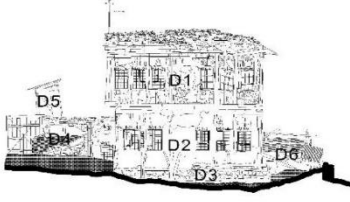

Resim 3.10. Aydınılı Evi, güney cephe

Resim 3.11. Aydınılı Evi, güney cephe

Çizelge 3.2. Güney cephe tanımlama analizi

YAPI BİRİMİ:GÖRÜNÜŞLER				MEKAN: GÜNEY CEPHE										AÇIKLAMA					
														Güney cephede, bire iki oranında dikdörtgen formulu, ahşap kasalı ve kanatlı, geçmeli demir korkuluklu pencereler bulunmaktadır. Pencerelemin çevresi, Divriği'ye özgü yamuk şekilli motiflerle bezenmiştir. Birinci kat cephe boyunca bir çıkma mevcuttur. Ayrıca, birinci katın ortasında sonradan söküldüğü anlaşılan bir pencere izi bulunmaktadır. Cephe, çamur sıva üzerine tatlı kireç kaplama ile örtülmüştür.					
Zx: Mahal Numaraları DVx: Duvar Numaraları Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaraları Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası				T:Taş A:Ahşap B: Briket K:Kerpiç		K :Kerpiç T:Taş D:Dolgu		S:Sıva SL:Sac levha KA: Kaplamasız BO:Boya TK:Tatlı kireç						Altı İy B:Orta C:Kötü					
YAPI ELEMANLARI		FORMU	MALZEME												DURUM				FOTO NO
			TAŞIYICI				DOLGU				YÜZEY				NOTLAR	A	B	C	
TAŞIYICI	MİMAR		T	K	B	A	K	T	D	S	SL	KA	TK	BO					
D1	D1					•	•			•			•		Duvar özgünlüğünü koruyamamıştır. Sıva dökülerek ahşap çatkılar arası kerpiç malzeme ortaya çıkmıştır. Tatlı kreç kaplamanın büyük çoğunluğu dökülmüştür.Ahşap malzemede kırılmalar ve renginde değişim mevcuttur. Duvar mukavemetini kaybetmiş ve yer yer yıkılmıştır.				•
	P07					•						•			Ahşap pencerelerin doğramalarında kopma, yıpranma ve renginde değişme mevcuttur. Pencerelemin metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Demir parmaklıklarında eğilmeler ve kırılmalar mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur. Ahşap sövelerde kırılmalar mevcuttur. Ahşap pencere kepenklerinde çürüme, kırılma ve renk değişimi mevcuttur.				•
D2	D2					•	•			•			•		Duvar özgünlüğünü koruyamamıştır. Sıva dökülerek ahşap çatkılar arası kerpiç malzeme ortaya çıkmıştır. Tatlı kreç kaplamanın büyük çoğunluğu dökülmüştür. Ahşap malzemede kırılmalar ve renginde değişim mevcuttur. Duvar mukavemetini kaybetmiş ve yer yer yıkılmıştır.				•
	P01 P02					•						•			Ahşap pencerelerin doğramalarında kopma, yıpranma ve renginde değişme mevcuttur. Pencerelemin metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Demir parmaklıklarında eğilmeler ve kırılmalar mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur. Ahşap sövelerde kırılmalar mevcuttur. Ahşap pencere kepenklerinde çürüme, kırılma ve renk değişimi mevcuttur.				•

Çizelge 3.2. (devam) Güney cephe tanımlama analizi

D3	D3		•						•						Subasman seviyesini oluşturan taş duvar arası harçta aşınmalar mevcuttur. Taş renginde değişme mevcuttur.			•	
	D4					•	•			•	•		•		Duvar özgünlüğünü koruyamamıştır. Kerpiç duvar yıkılmış yerine briket duvar örülmüştür. Yıkılan briket duvar yüzeyi sac levha ile kaplıdır.			•	
	D4	P05 P04				•							•		Ahşap pencerelerin doğramalarında kopma, yıpranma ve renginde değişme mevcuttur. Pencerelerin metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Demir parmaklıklarında eğilmeler mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.			•	
D5	D5				•	•	•		•		•				Tuvalet olarak kullanılan mahal duvarı ahşap direkler yüzeyi sac levhalardan oluşmaktadır. Ahşap direklerde çürüme mevcuttur. Sac levhada renk değişimi mevcuttur.			•	

Doğu cephe

Aydınlı Evi'nin doğu cephesinde, üst katta herhangi bir çıkma bulunmamaktadır. Cephe yüzeyinde çamur sıva üzerine kireç badana uygulaması yapılmıştır. Ali AYDINLI (2024)'nın belirttiği ve yapı kalıntılarından da anlaşıldığı üzere, Aydınlı Evi'ne ait olduğu düşünülen bir ahır yapısının kalıntıları mevcuttur. Yapı kalıntısı üzerine komşu parselden bahçeyi ayırmak amacıyla ondülin levhalarla korkuluk yapıldığı görülmektedir. Doğu cephede komşu parselde bulunan yapıdan kalan ahşap giriş boşlukları ve bitişik yığma duvar kalıntısı mevcuttur. Yapının çatısında saçak altı bağdadi geçiş ile kiremit kalıntıları görülmektedir.

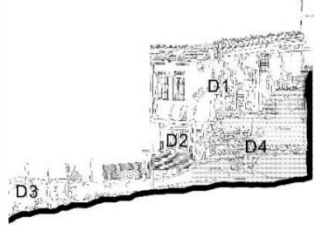
Zemin katta, pencere bulunmamaktadır. Kerpiç duvarın malzeme kaybından kaynaklı ahşap çatkılarının ortaya çıktığı görülmektedir.

Birinci katta 70/120 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı ve çift açılır kanatlı, ahşap pervazlı ve söveli, dışa açılır ahşap kepenkli ve demir geçme korkuluklu iki adet pencere bulunmaktadır. Ayrıca 40 /90 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı ve demir geçme korkuluklu bir adet ışıklık bulunmaktadır.

Resim 3.12. Aydınlı Evi, doğu cephe

Çizelge 3.3. Doğu cephe tanımlama analiz

YAPI BİRİMİ:GÖRÜNÜŞLER										MEKAN: DOĞU CEPHE										AÇIKLAMA																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
																				Doğu cephede, zemin katta pencere açıklığı bulunmamaktadır. Birinci katta, bire iki oranında dikdörtgen formlu, ahşap kasalı ve kanatlı, geçmeli demir korkuluklu pencereler mevcuttur. Pencerelerin çevresi, Divriği'ye özgü yamuk şekilli motifle bezenmiştir. 102 numaralı odaya denk gelen kısımda, ahşap çatıklar arasında briket dolgu yapılmıştır. Kullanıcılardan elde edilen bilgiler ve yapı izlerinden anlaşıldığına göre, geçmişte ahır olarak kullanıldığı belirlenen yapıya ait kerpiç yığma duvar kalıntıları bulunmaktadır. Ayrıca, komşu parselde bulunan yıkılmış yapıdan kalan kalıntılar da mevcuttur. Cephe, çamur sıva üzerine tatl kireç kaplama ile örtülmüştür.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
Zx: Mahal Numaraları DVx: Duvar Numaraları Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaraları Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası										T:Taş A:Ahşap B: Briket K:Kerpiç					K :Kerpiç T:Taş D:Dolgusuz					S:Sıva SL:Sac levha KA: Kaplamasız BO:Boya TK:Tatlı kireç					Al:İyi B:Orta C:Kötü																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
YAPI ELEMANLARI		FORMU	MALZEME															DURUM				FOTO NO																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
			TAŞIYICI				DOLGU				YÜZEY							NOTLAR					A	B	C																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
TAŞIYICI	MİMARİ		T	A	B	K	K	T	D	S	SL	KA	TK	BO																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
	D1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				</

Kuzey cephe

Arazi kuzey-güney doğrultusunda eğimlidir. Bu nedenle kuzey cephenin zemin katı, toprağa gömülüdür. Aydınli Evi'nin bitişiğinde, Kuzey'de 300 ada 13 parselde konumlanan konutun inşa edilmesi, Aydınli Evi'nin birinci katında kısmi bir sınırlandırmaya neden olmuştur. Cephe yüzeyine çamur sıva üzerine kireçli badana uygulaması yapılmıştır. Rüzgar ve yağış gibi doğal etkenler sonucunda çatıyı oluşturan toprak tabakanın dağılmasını engellemek için armu taşı denilen özel moloz taşlar çatının uç kısımlarına sırayla dizilmiştir.

1. Kata giriş ZO4 mahalinin toprak damı üzerinden geçilerek ulaşılan, Aydınli Evi'nin kuzey cephesinin batı köşesinde bulunan 160 cm/200 cm ölçüsünde çift kanatlı ahşap pervazlı ve ahşap kanatlı kapıdan sağlanmaktadır. Bu cephede başka açıklık bulunmamaktadır.

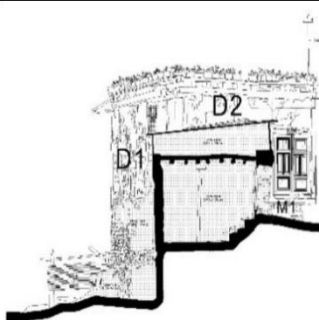

Resim 3.13. Aydınli Evi, Çavuş sokaktan görünümü (Google Earth, Erişim: 07.02.2025)

Resim 3.14. Aydınli Evi, Kuzey cephe görünümü (Google Earth Erişim: 07.02.2025)

Çizelge 3.4. Kuzey cephe tanımlama analizi

YAPI BİRİMİ:GÖRÜNÜŞLER						MEKAN: KUZHEY CEPHE										AÇIKLAMA				
																Kuzey cephede, yapının birinci katına giriş sağlayan kapı açıklığı bulunmaktadır. Arazinin kuzey-güney doğrultusunda eğimli olması sebebiyle, kuzey cephenin zemin katı toprağa gömülüdür ve kuzeyde başka bir konutun bitişik inşa edilmesiyle sınırlandırılmıştır. Cephe, çamur sıva üzerine tath kireç kaplama ile örtülüdür.				
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası						T:Taş A:Ahşap B: Briket K:Kerpiç				K :Kerpiç T:Taş D:Dolgusuz		S:Sıva SL:Sac levha KA: Kaplamaşız BO:Boya TK:Tath kireç				Al:İyi B:Orta C:Kötü				
YAPI ELEMANLARI		FORMU	MALZEME												DURUM				FOT ONO	
			TAŞIYICI				DOLGU			YÜZEY					NOTLAR		A	B		C
TAŞIYICI	MİMARİ		T	A	B	K	K	T	D	S	SL	KA	TK	BO						
D1	D1			•			•			•			•	Duvar özgülüğünü koruyamamıştır. Sıva dökülerek ahşap çatıklar arası kerpiç malzeme ortaya çıkmıştır. Tath kreç kaplamanın büyük çoğunluğu dökülmüştür. Ahşap malzemede kırılmalar ve renginde değişim mevcuttur. Duvar mukavemetini kaybetmiş ve yer yer yıkılmıştır. Yıkılan yerlerin tadilatı kerpiç dolgu yerine briket ile yapılmıştır.			•			
	P09			•								•		Ahşap pencerenin doğramalarında yıpranma ve renginde değişime mevcuttur. Pencerelelerin metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Demir parnaklıklarında renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.			•			
D2	D2			•			•			•			•	Sıva dökülerek ahşap çatıklar ortaya çıkmıştır. Tath kreç kaplamanın büyük çoğunluğu dökülmüştür.			•			
	K07			•								•		Kapı özgülüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.			•			

Resim 3.15. Z01 sofa mahali doğu duvarı

Mahalin duvar sıvalarında yer yer çatlak, kabarma ve dökülme mevcuttur. Mahale giriş, batı cepheden dikdörtgen formlu ahşap kasa ve ahşap çift kanatlı 130/183 cm ölçüsünde K01 kapısından sağlanmaktadır. Kapı üstünde ahşap kasalı P03 ışıklığı bulunmaktadır. Sofanın kuzeyinde üst kata çıkışı sağlayan 83 cm genişliğinde ahşap bir merdiven bulunmaktadır. Korkulukların bir kısmı yerinde mevcut değildir. Merdiven altında ahşap dolap bulunmaktadır. Bu dolabın kapağı yerinde mevcut değildir. Merdiven bitişiğinde, suya dayanıklı zemin kaplamasına sahip ve Z01 hacminin üst kotundan kolaylıkla erişilebilen ahşap kapaklı bir dolap mevcuttur. Bu dolabın yörede "çark" adı verilen, gusülhane olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Dolap üstünde havalandırmalık mevcuttur. Z01 nolu mahalin doğu duvarında 1 adet ahşap kapaklı dolap ve ahşap niş bulunmaktadır.

Z01 sofa mekanının tavanı özgünlüğünü koruyan çıtalı ahşap tavan şeklindedir.

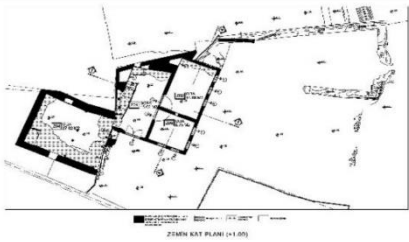
Resim 3.16. Sırasıyla, Z01 mahali merdiven altı, Z01 mahali dolapları

Resim 3.17. Z01 sofa mahali batı duvarı

Ahşap döşemede renk değişimi mevcuttur. Kapı ahşabında çürümeler ve renk değişimi oluşmuştur. Kapının metal elemanları korozyona uğramış kilit kısmı bozulmuştur. Pencere ahşabında renk değişimi oluşmuştur. Merdiven ahşap basamaklarında mukavemet kaybı ve renk değişimi mevcuttur. Merdiven altında bulunan ahşap dolap kapaklarında mukavemet kaybı olmuş yer yer kırılmıştır. Ahşap tavanda renk değişimi ve yer yer çürüme mevcuttur.

Çizelge 3.5. Z01 mahali tanımlama çizelgesi

YAPI BİRİMİ:ZEMİN KAT										Z01 MAHALİ										AÇIKLAMA									
																				Z01 nolu sofa alanına giriş, batı cepheden dikdörtgen formulu çift kanatlı 130/183 cm ölçüsünde kapısından sağlanmaktadır. Kapı üstünde ahşap pencere bulunmaktadır. Sofanın kuzeyinde üst kata çıkışı sağlayan 83 cm genişliğinde ahşap bir merdiven, merdiven altında ise ahşap dolap, yanında ahşap kapaklı çalgık bulunmaktadır. Mahalin doğu duvarında 1 adet ahşap kapaklı dolap ve ahşap niş bulunmaktadır. Z02 ve Z03 odalarını gören 22/33 ölçüsünde açılmayan pencere mevcuttur. Mahal duvarları sıvalıdır. Döşemesi ahşap kaplamadır. Tavan kapması ahşaptır. Sofanın Güneyinde ise iki oda yer almaktadır.									
Zx: Mahal Numaraları DVx: Duvar Numaraları Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaraları Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası										T:Taş A:Ahşap B: Briket K:Kerpiç T:Taş D:Dolgu					K :Kerpiç T:Taş D:Dolgu					S:Sıva SL:Sac levha KA: Kaplamasız BO:Boya					A1:İyi B:Orta C:Kötü				
YAPI ELEMANLARI		FORMU	MALZEME															DURUM				FOTO NO							
TAŞIYICI	MİMARİ		TAŞIYICI				DOLGU		YÜZEY				NOTLAR	A	B	C													
			T	A	B	K	K	T	S	SL	KA	BO																	
DV1	Dv1			•			•		•					•	Sıva ve boya dökülmeleri mevcuttur.		•												
	DO1			•										•	Özgün dolap mevcuttur. yüzeyi yağlı boyalıdır.	•													
	NO1			•										•	Niş özgünlüğünü korumuştur. Yüzeyi yağlı boyalıdır.	•													
DV2	Dv2			•			•		•					•	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak boyada yıpranmalar ve Sıva çatlakları mevcuttur.		•												
	K02			•										•	Kapılar özgünlüğünü korumaktadır.Yağlı boya ile boyalıdır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.		•												
	K03			•										•	Kapılar özgünlüğünü korumaktadır.Yağlı boya ile boyalıdır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.		•												
DV3	Dv3			•			•		•						Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak boyada yıpranmalar ve Sıva çatlakları mevcuttur.														
	K01			•										•	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Ancak metal aksamında bozulmalar, ahşap elemanlarında renk değişimi ve kırılmalar mevcuttur.		•												
DV4	Dv4			•			•		•					•	Duvar özgünlüğünü koruyamamış merdiven altında kalan kısmında mukavemet kaybı olmuştur.Boyada yıpranmalar mevcuttur.			•											
	D01			•										•	Özgün dolap mevcuttur. yüzeyi yağlı boyalıdır. Dolap için duvarında sıva boya döküntüleri mevcuttur.		•												
	D03			•											Dolap kapaklarından biri eksiktir. Ahşap renginde değişime söz konusudur. Yer yer ahşap çitalarda kırılma mevcuttur. Dolap içinde kalan duvar kısımlarında yıkılmalar mevcuttur.			•											
	M1			•											Özgün merdiven korkuluklarının sayısında eksiklik mevcuttur. ahşap renginde değişime vardır. Merdiven başı 101 mahaline çıkış ebglenecek şekilde kapatılmıştır.		•												
Döşeme				•											Ahşap döşeme kaplaması özgün halini korumaktadır. Ahşap renginde değişim mevcuttur. yer yer kopmalar mevcuttur.		•												
Tavan				•											Özgün ahşap tavana kaplama malzemesinin kırıldığı kısımlar bulunmaktadır.ahşap renginde değişimler mevcuttur.		•												

Yapının zemin katında bulunan Z02 mahali dikdörtgen plan şemalıdır. Mahalin döşeme kaplaması özgünlüğünü koruyan ahşap kiriş üstü ahşap kaplama şeklindedir. Döşeme üstünde yapıdan dökülen ahşap, kerpiç, toprak gibi yıkıntılar mevcuttur.

Resim 3.18. Z02 mahali doğu ve güney duvarı

Mahal duvarlarındaki sıva yer yer dökülmüş ve çatlamıştır. Doğu ve güney duvarlarında ahşap karkas arasındaki kerpiç dolgunun boşalmasıyla ahşap taşıyıcı ortaya çıkmıştır. Kuzey duvarında ahşap kasa ve kanatlı 95/170 cm ölçüsünde K02 kapısı bulunmaktadır. Kapı kanat ve kasası yağlı boyalıdır. Mahalin güney duvarında 68/125 cm ölçüsünde 3 adet ahşap P02 penceresi mevcuttur. Batı duvarında Z03 ve Z02 mekanları arasında oda arası pencere bulunmaktadır. Kuzey duvarında ahşap kapaklı yüklük dolap bulunmaktadır. Dolap kapağı yağlı boyalıdır. Mahal duvarlarında dikey ve yatay ahşap silmeler mevcuttur. Mahal duvarlarında bulunan pencere üstü silmeler boyunca devam eden raflar bulunmaktadır. Raflar köşelerde üçgen şekilde pahlanarak bitirilmiştir.

Resim 3.19. Z02 mahali doğu duvarı ve kuzey duvarı ahşap kapaklı dolabı

Resim 3.20. Z02 mahali kuzey duvarı

Resim 3.21. Z02 mahali batı duvarı

Z02 sofa mekanının tavanı özgünlüğünü koruyan çıtalı ahşap tavan şeklindedir. Tavan da köşe bezemeleri ve ahşap çıta üzeri bezemeler mevcuttur. Tavan göbeği izi bulunmaktadır; ancak tavan göbeğinin kendisi yerinde mevcut değildir.

Resim 3.22. Z02 mahali tavanı

Resim 3.23. Z02 mahali tavan detayları

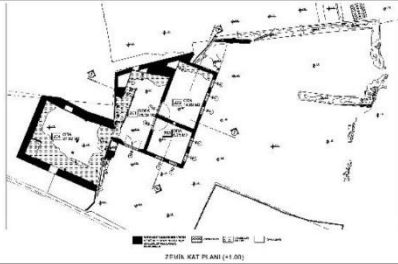
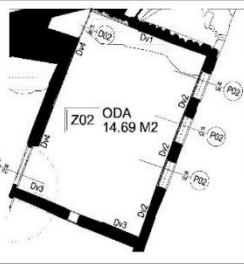
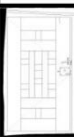

Resim 3.24. Z02 mahali tavan detayları

Ahşap döşeme kaplamasında renk değişimi mevcuttur. Ahşap kapı yağlı boyasında renk değişimi ve kapının metal elemanlarında korozyon meydana gelmiştir. Pencere camlarında kırılmalar mevcuttur. Pencere kasa ve kanatlarında renk değişimi ve yer yer kırılmalar olmuştur; metal kısımları korozyona uğramıştır. Yağlı boya ile boyalı ahşap dolap kapağında boya aşınmaları mevcuttur. Duvarlarda devam eden ahşap silmeler yer yer kırılmış ve ahşap rengi değişmiştir. Ahşap tavan kaplamasında yer yer renk değişimi, çürüme ve sökülmeler mevcuttur.

Çizelge 3.6. Z02 mahali tanımlama çizelgesi

YAPI BİRİMİ:ZEMİN KAT										MEKAN: Z02					AÇIKLAMA														
															Z02 odasına giriş 95/170 cm ölçüsünde ahşap tek kanatlı K02 kapısından sağlanmaktadır. Mahalin Güney duvarında 68/125 cm ölçüsünde 3 adet ahşap P01 penceresi mevcuttur. Dikey ve yatay ahşap duvar silmeleri mevcuttur. Üst silmeler boyunca devam eden raflar bulunmaktadır. Döşeme kaplaması ahşap kaplamadır. Tavanı ahşap kaplamadır.														
Zx: Mahal Numaraları DVx: Duvar Numaraları Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaraları Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası										T:Taş A:Ahşap B: Briket K:Kerpiç					K :Kerpiç T: Taş D:Dolgu					S:Sıva SL:Sac levha KA: Kaplamasız BO:Boya					A:İyi B:Orta C:Kötü				
YAPI ELEMANLARI		FORMU	MALZEME															DURUM				FOTO NO							
TAŞIYICI	MİMARİ		TAŞIYICI				DOLGU				YÜZEY							NOTLAR	A	B	C								
			T	A	B	K	K	T	D	S	SL	KA	BO																
DV1	Dv1				•			•			•				•	Duvar hatlı üstünde mukavemetini kaybederek ahşap çatki arası kerpiç dolgularının çoğu dökülmüştür.derin çatlaklar vardır. sıvasının büyük kısmı dökülmüştür.			•										
DV2	Dv2				•			•			•				•	Duvar Özgünlüğünü korumaktadır. Ancak derin çatlaklar; sıva, boya kayıpları mevcuttur.			•										
	P02				•											Pencereler özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elenalarında renk değişimini mevcuttur. camlarında kırılmalar mevcuttur.			•										
DV3	Dv3				•			•			•				•	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak boyada yıpranmalar mevcuttur.			•										
	P				•											Açılmayan pencere ahşabında renk değişimi mevcuttur.	•												
DV4	Dv4				•			•			•				•	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak boyada yıpranmalar mevcuttur.	•												
	K03				•										•	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Yüzeyi yağlı boyadır. Boyada yıpranmalar, metal elenalarında korozyon ve bozulmalar mevcuttur.	•												
	D02				•										•	Dolap özgünlüğünü korumaktadır. Yağlı boya ile boyalıdır. Yağlı boyada yıpranmalar söz konusudur. Metal elenalarında kırılma mevcuttur.	•												
Döşeme					•											Ahşap döşeme kaplaması özgün halini korumaktadır. Ahşap renginde değişim mevcuttur. yer yer kopmalar mevcuttur.			•										
Tavan					•											Özgün ahşap tavana kaplama malzemesinin kırıldığı kısımlar mevcuttur. Ahşap renginde değişimler mevcuttur. Tavan göbeği yerinde mevcut değildir.			•										

Zemin katın Güneybatısında yer alan Z03 mahali kare plan şemalıdır. Mahalin döşeme kaplaması özgünlüğünü koruyan ahşap kiriş üstü ahşap kaplama şeklindedir. Mahalin güneyinde döşemede ahşap seki izi mevcuttur.

Resim 3.25. Z03 mekanı güney duvarı

Mahal duvarlarındaki sıva yer yer dökülmüştür. Kuzey duvarında ahşap kasa ve tek kanatlı 100/180 cm ölçüsünde K02 kapısı mevcuttur. Kapı kanat ve kasası yağlı boyalıdır. Mahalin güney ve batı duvarlarında 76/125 cm ölçüsünde ahşap kasa ve kanatlı ikişer adet pencere açıklığı yer almaktadır. Kuzey duvarında ve doğu duvarında oda arası pencere bulunmaktadır. Mahal duvarlarında dikey ve yatay ahşap silmeler mevcuttur. Güney duvarında devam eden pencere üstü silmeler boyunca devam eden raflar bulunmaktadır. Raflar köşelerde üçgen şekilde pahlanarak bitirilmiştir. Doğu duvarı ahşap silmesi üstünde üç adet askılık bulunmaktadır. Mahal güney duvarında ahşap seki izleri mevcuttur.

Resim 3.26. Z03 mahali

Resim 3.27. Z03 mahali kuzey duvarı ve doğu duvarı kapatılan pencere

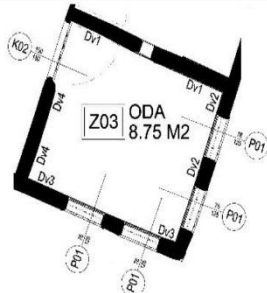
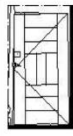
Mahalin tavanı özgünlüğünü koruyan sade çıtalı ahşap tavan şeklindedir. Tavan köşelerinde bezeme mevcuttur.

Resim 3.28. Z03 Mahal tavan detayları

Ahşap döşeme kaplamasında sekinin söküldüğü alanda kırılmalar mevcut olup ahşap renginde değişimler mevcuttur. Ahşap kapı kasa ve kanadı yağlı boyasında renk değişimi ve kapının metal elemanlarında korozyon meydana gelmiştir. Güney duvarında bulunan pencere camlarında kırılmalar mevcuttur. Pencerelerin kasa ve kanadında renk değişimi mevcuttur. Pencerelerin metal kısımları korozyona uğramıştır. Batı duvarında Z02 ve Z03 mahalleri arasında bulunan oda arası pencere tahta ile kapatılmıştır. Ahşap tavan kaplamasında renk değişimi mevcuttur.

Çizelge 3.7. Z03 mahali tanımlama çizelgesi

YAPI BİRİMİ:ZEMİN KAT										MEKAN: Z03										AÇIKLAMA									
																				Z03 odasına ulaşım 100/180 cm ölçüsünde ahşap tek kanatlı K03 kapısından sağlanmaktadır. Mahalin Güney ve Batı duvarlarında 76/125 cm ölçüsünde ahşap ikişer adet pencere açıklığı yer almaktadır. Dikey ve yatay ahşap silmeler yapılmıştır. Üst silmeler boyunca devam eden raflar bulunmaktadır. Tavan kaplaması ahşaptır. Döşeme kaplaması ahşaptır.									
Zx: Mahal Numaraları DVx: Duvar Numaraları Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaraları Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası										T:Taş A:Ahşap B: Briket K:Kerpiç D:Dolgu					K :Kerpiç T:Taş D:Dolgu					S:Sıva SL:Sac levha KA: Kaplamasız BO:Boya					Altı İy B:Orta C:Kötü				
YAPI ELEMANLARI		FORMU	MALZEME												DURUM			FOTO NO											
TAŞIYICI	MİMARİ		TAŞIYICI				DOLGU				YÜZEY				NOTLAR	A	B		C										
			T	A	B	K	K	B	T	S	SL	KA	BO																
DV1	Dv1			•			•			•			•	Duvar Özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve boya deformasyonu mevcuttur.	•														
	P			•										Açılmayan pencere ahşabında renk değişimi mevcuttur.	•														
DV2	Dv2			•			•			•			•	Duvar Özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve boya deformasyonu mevcuttur.	•														
	P01-3, P01-4			•										Pencereler özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur. camlarında kırılmalar mevcuttur.		•													
DV3	Dv3			•			•			•			•	Duvar Özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve boya deformasyonu mevcuttur.	•														
	P01			•										Pencereler özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur. camlarında kırılmalar mevcuttur.		•													
DV4	Dv4			•			•			•			•	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak boyada yıpranmalar mevcuttur.	•														
	K02			•									•	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Yüzeyi yağlı boyadır. Boyada yıpranmalar, metal elemanlarda korozyon ve bozulmalar mevcuttur.	•														
Döşeme				•										Ahşap döşeme kaplaması özgün halini korumaktadır. Ahşap renginde değişim mevcuttur.	•														
Tavan				•										tavan özgünlüğünü korumaktadır. Ahşap renginde değişimler mevcuttur.	•														

Üst Kata çıkışı sağlayan merdivenin altında yer alan boşluktan geçilen ve mutfak olarak kullanılan Z04 nolu mahal yer almaktadır. Mahal dikdörtgen plan şemalıdır. Mahal döşemesi toprak döşemedir. Döşeme üstünde yer yer yıkılmış olan duvar kalıntıları mevcuttur.

Resim 3.29. Z04'e geçişi sağlayan dikdörtgen formlu kapı açıklığı

Doğu duvarının sıvası büyük oranda dökülmüştür. Doğu duvarından Z01 sofa mahaline geçiş vardır. Doğu duvarı üstünde niş ve bezeme mevcuttur. Mahalin kuzey duvarı bir kısmı yıkılmış olan taş duvardır. Kuzey duvarında ocak bulunmaktadır. Mahalin güney duvarı neredeyse tamamen yıkılmış olup metal ondülin levha ile kısmi olarak kapatılmış ve biriket duvar kalıntısı mevcuttur. Güneyde yıkılmadan kalan duvar yüzeyindeki sıvanın çoğu dökülmüştür. Güney duvarında bir adet 80 /90 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı, çift açılır kanatlı, içe açılır ahşap kepenkli ve dıştan demir geçme korkuluklu bir adet P04 penceresi bulunmaktadır. Zamanla bir kısmı toprak altında kalmıştır. Bu pencere üstünde 25 cm/35 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu ahşap kasalı P05 ışıklığı bulunmaktadır. Mahalin batı duvarında yıkılan kısımlar plastik elemanlarla örtülmeye çalışılmıştır. Batı duvarında 1 adet 50/40 cm ölçüsünde ahşap kasalı P06 ışıklığı bulunmaktadır. Ayrıca sonradan eklenmiş pvc borulusu tesisat hattı bulunmaktadır. Mahalin yaklaşık ortasında iki adet taşıyıcı ahşap sütun mevcuttur.

Resim 3.30. Z04 mekânı, doğu duvarı, alçı süsleme detayı

Resim 3.31. Z04 mekânı kuzey duvarı

Resim 3.32. Z04 mahali ocak detayı

Resim 3.33. Z04 mahali güney duvarı

Resim 3.34. Z04 mahali güney duvarı kapı ve penceresi

Resim 3.35. Z04 mahali, batı duvarı, tesisat detayı

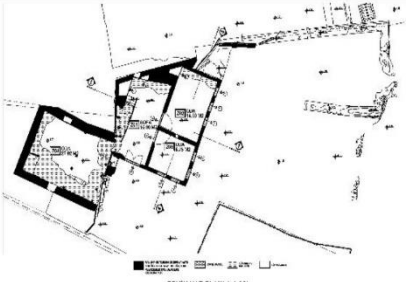
Ahşap kirişli tavan döşemesi, ahşap dikmelerden de destek alarak ahşap kiriş üzerine oturmaktadır. Ahşap kirişli tavan döşemesinin yüzeyi açıktadır. Yüzeyinde kaplama malzemesi bulunmamaktadır.

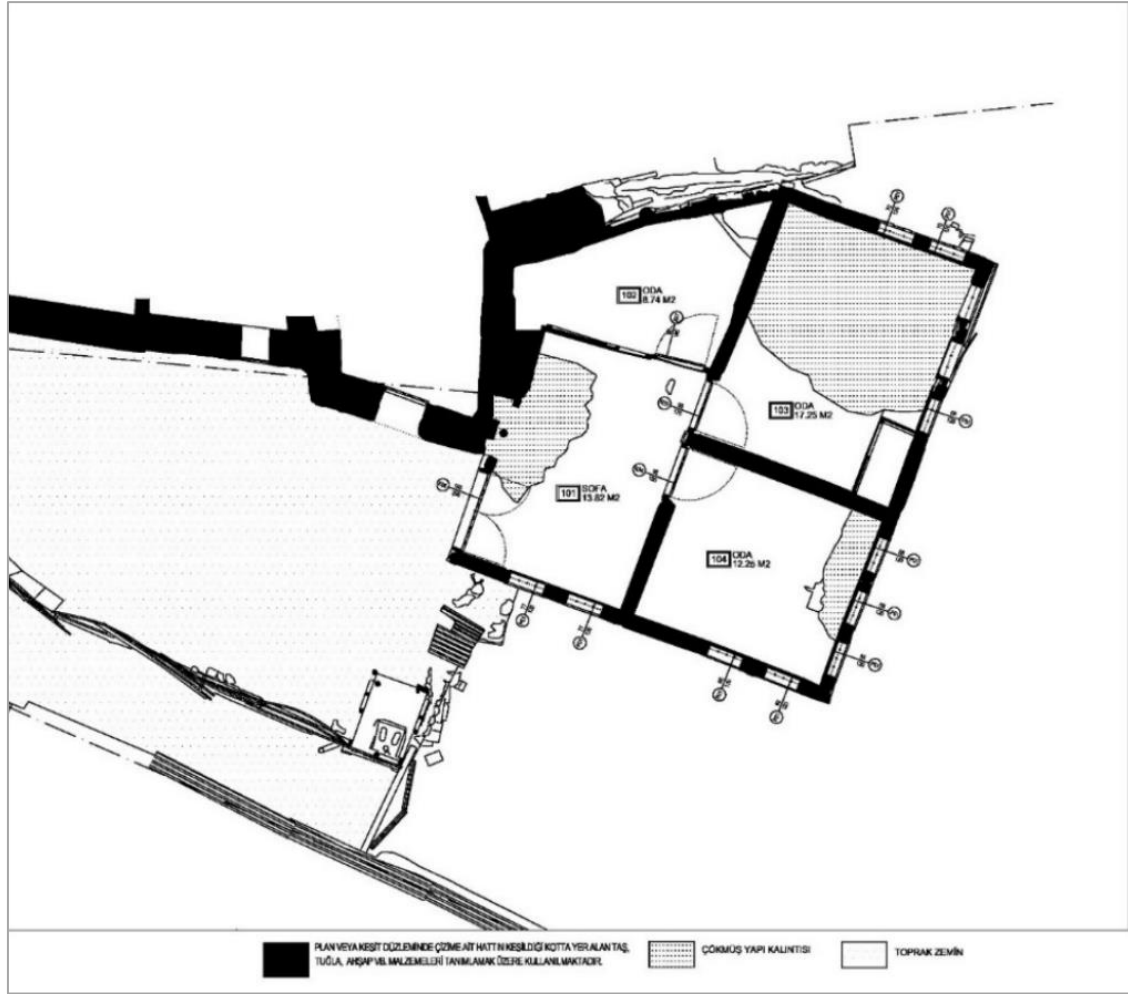
Resim 3.36. ZO4 mahali, dikmeler

ZO4 mahal pencerelerinin ahşap kasaları kırılmış ve ahşap renkleri değişmiştir. Doğu duvarı üzerindeki bezeme kahvelik üstü bezemesi olup kahvelik kerpiç dolguyla kapatılmış durumdadır. Güney duvarında yer alan ahşap kapı kasa ve kepenkleri toprak altında kalmış, yer yer kırılmış, rengi değişmiş ve dıştan demir parmaklıkla kapatılmıştır. Ocak ahşabında çürüme ve kırılmalar olmuştur. Tavan strüktürel ahşap malzemesinde çürüme, renk değişimi ve sehim mevcuttur.

Çizelge 3.8. Z04 mahali tanımlama çizelgesi

YAPI BİRİMİ:ZEMİN KAT										MEKAN: Z04				AÇIKLAMA							
														Üst Kata çıkışı sağlayan merdivenin altında yer alan boşluktan geçilen ve hayat olarak kullanılması muhtemel Z04 nolu oda yer almaktadır. Mahalin ortasında iki adet taşıyıcı ahşap sütun mevcuttur. Mahalin Batı duvarında sonradan eklenmiş su tesisatı hattı ve 1 adet 50/40 ölçüsünde ahşap kasalı pencere bulunmaktadır. Ayrıca Güney duvarında 50/70 cm ölçüsünde bir adet pencere ve eni 80 cm olan boyu tespit edilemeyen bir adet kapı açıklığı mevcuttur. Mahalin Kuzey duvarında ocak bulunmaktadır. Kuzey duvarı taş duvardır. Güney duvarı biriket ve çeşitli ondulin saclarla kapatılmıştır. Doğu duvarı üstünde niş ve bezeme mevcuttur. Tavani ahşap kiriş üstü ahşap döşeme tavandır.							
Zc: Mahal Numaraları DVx: Duvar Numaraları Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaraları Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası										T:Taş A:Ahşap B: Biriket K:Kerpiç D:Dolgu				S:Sıva SL:Sac levha KA: Kaplamasız BO:Boya				A:İyi B:Orta C:Kötü			
YAPI ELEMANLARI		FORMU	MALZEME												DURUM				FOTO NO		
TAŞIYICI	MİMARİ		TAŞIYICI				DOLGU				YÜZEY				NOTLAR	A	B	C			
			T	A	B	K	K	T	D	S	SL	KA	BO								
DV1	Dv1		•							•	•			•	Duvar Özgünlüğünü korumaktadır. Ancak derin sıva çatlakları ve boya deformasyonu mevcuttur.		•				
	N2			•											Niş özgünlüğünü korumakla birlikte ahşap elemanlarında kırılmalar mevcuttur.		•				
DV2	Dv2			•	•		•		•	•				•	Duvar Özgünlüğünü koruyamamıştır. Büyük kısmı yıkılmış ve kerpiç dolgu ile doldurularak tadilatı yapılmıştır. Derin çatlaklar ve sıva- boya kayıpları mevcuttur..			•			
	P04			•											Pencere özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur. camlarında kırılmalar mevcuttur.		•				
DV3	Dv3		•		•				•	•				•	Duvar Özgünlüğünü koruyamamıştır.taş duvar yer yer yıkılmış ve biriket duvar örülmüştür. Yüzeyindeki sıvanın çoğu dökülmüştür. Sonradan çekildiği anlaşılan pvc borularla gelen su tesisatı mevcuttur.			•			
	P06			•											Pencere özgünlüğünü koruyamamış kasası kırılmış halde mevcutken kanadı mevcut değildir.			•			
DV4	Dv4		•						•			•			Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Taşlar arasında bulunan harçta aşınmalar mevcuttur.	•					
	Ock1			•								•			Ocak sonradan eklenmiş olup ahşabında mukavemet kaybı vardır. Yer yer kırılmıştır. Ahşap rengi değişmiştir.			•			
Döşeme															Toprak döşeme kaplaması aşınmış ve mahal içi kot farkları oluşmuştur.	•					
Tavan				•											Ahşap kirişlerden çürüyen, sehlin yapan ve rengi değişenler mevcuttur. Ahşap kiriş üstü ahşap kaplamanın çoğu çürümüş ve kırılmıştır.	•					

Birinci kat

Şekil 3.7. Aydınlı Evi, birinci kat planı

Birinci katta 101 nolu sofa mahali dikdörtgen plan şemalıdır. 101 nolu sofanın güneyinde iki, doğusunda ise bir oda yer almaktadır. Bu odalar 101 nolu sofaya açılmaktadır. Mahalin döşeme kaplaması özgünlüğünü koruyan ahşap kiriş üstü ahşap kaplama şeklindedir. Döşeme üstünde yapıdan dökülen ahşap, kerpiç, toprak gibi yikıntılar mevcuttur.

Resim 3.37. 101 nolu mahal doğu ve güney duvarı

Mahalin duvar sıvalarında yer yer çatlak, kabarma, dökülme ve renk değişimi mevcuttur. Mahalin kuzey duvarının bir kısmında kerpiç dolgu malzemesi dökülmüş ve ahşap taşıyıcı ortaya çıkmıştır. Mahalin kuzeyinde ahşap çift kanatlı ve ahşap kasalı 160/200 cm ölçüsünde K06 giriş kapısı, batısında ise 68/120 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu ahşap kasalı ve çift açılır kanatlı, dıştan ahşap pervazlı, söveli, demir geçme korkuluklu iki adet pencere mevcuttur. Pencerele yağlı boya ile boyalıdır. 102 nolu mahal ile arasında ahşap kasalı oda arası pencere bulunmaktadır.

Resim 3.38. 101 Sofa mahali kuzey duvarı

Resim 3.39. 101 Sofa mahali batı duvarı

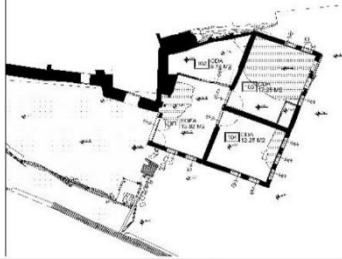
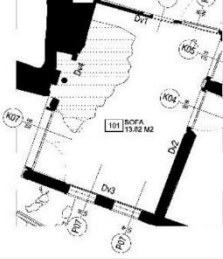
101 nolu sofa mahalinin tavanı özgünlüğünü koruyan çıtalı ahşap tavan şeklindedir.

Resim 3.40. 101 nolu sofa birimi tavanı

Ahşap döşeme kaplaması renginde değişme ve yapı yıkıntıları sebebiyle ahşap kaplamada kırılmalar mevcuttur. Ahşap kapıda renk değişimi ve ahşap kapı kanadında kırılmalar mevcuttur. Kapının metal elemanları korozyona uğramış kilit kısmı bozulmuştur. Pencerelehin ahşap kanatlarında kırılmalar, yağlı boyasında aşınmalar, metal elemanlarında korozyon ve camlarında yer yer kırılmalar mevcuttur. Tavan ahşap kaplamasında yer yer çürüme, ahşap renginde değişme ve mukavemet kaybı sonucu sehim ve kırılma mevcuttur.

Çizelge 3.9. 101 mahali tanımlama çizelgesi

YAPI BİRİMİ: BİRİNCİ KAT				MEKAN: 101 SOFA				AÇIKLAMA									
								101 nolu sofa mahalinin Kuzeyinde 160/200 cm ölçüsünde K02 çift kanatlı giriş kapısı, Batısında ise 77/120 CM ölçüsünde iki adet ahşap pencere açıklığı mevcuttur. Tavan ahşap kaplamadır. Döşeme kaplaması ahşaptır. 101 nolu sofanın Güneyinde iki, Doğusunda ise bir oda yer almaktadır.									
Zx: Mahal Numaraları DVx: Duvar Numaraları Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaraları Nx: Niş Numarası Dx: Dolap numarası				T: Taş A: Ahşap		K :Kerpiç B: Briket T: Taş A: Ahşap		S: Sıva SL: Sac levha KA: Kaplamasız BO: Boya		Alt: İy B: Orta C: Kötü							
YAPI ELEMANLARI		FORMU	MALZEME										DURUM			FOTO NO	
TAŞIYICI	MİMARİ		TAŞIYICI		DOLGU				YÜZEY				NOTLAR	A	B		C
			T	A	K	B	A	T	S	SL	KA	BO					
DV2	Dv2			•					•			•	Bağdadı duvar özgünlüğünü korumaktadır. sıva çatlak ve döküntüleri mevcuttur. Boya yıpranmış durumdadır.			•	
	P			•									Pencerenin yalnızca ahşap kasası mevcuttur. Kanat veya cam mevcut değildir				•
	K06			•								•	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Yağlı boya ile boyalıdır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.	•			
DV2	Dv2			•	•				•			•	Duvar Özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve döküntüleri mevcuttur. Boyada yıpranmalar mevcuttur.			•	
	K04, K05			•								•	Kapılar özgünlüğünü korumaktadır. Yağlı boya ile boyalıdır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.			•	
DV3	Dv3			•	•				•				Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve döküntüleri mevcuttur. Boyası yıpranmıştır.	•			
	P07			•								•	Pencerelerin Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur. Yağlı boyası yıpranmış durumdadır.			•	
DV4	Dv4			•	•				•			•	Duvar özgünlüğünü koruyamamış yer yer yıkılmıştır. Sıva döküntüleri mevcuttur. Boyası yıpranmış durumdadır.				•
	K07			•									Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.				•
Döşeme				•									Ahşap döşeme kaplaması özgün halini korumaktadır. Ahşap renginde değişim mevcuttur. Yer yer kırılmalar mevcuttur.			•	
Tavan				•									Özgün ahşap tavanda kaplama malzemesinin çürüdüğü, kırıldığı, sehim yaptığı kısımlar mevcuttur. Ahşap renginde değişimler mevcuttur.			•	

101 nolu mahalin doğusunda yer alan 102 nolu mahal küçük ve asimetrik formda bir odadır. Ahşap tavan izlerinden sofanın bölünmesiyle elde edildiği düşünülen bu mahal mutfak olarak kullanılmaktadır. Mahal döşeme kaplaması tamamen toprakla kapanmıştır.

Mahalin duvar sıvalarında yer yer çatlak, kabarma, dökülme ve islenme mevcuttur. Mahalin batı duvarı bağdadi duvar niteliğindedir. Batı duvarında ahşap kasa ve ahşap tek kanatlı 95/180 ölçüsünde K07 kapısı ve ahşap kasalı oda arası pencere mevcuttur. Kapı yağlı boya ile boyalıdır. Doğu duvarında plastik elemanlarla kapatılan ahşap kasalı 40/90 cm ölçüsünde ıdııklık mevcuttur. Kuzey ve doğu duvarlarında yıkılmalar olmuş ve kullanıcılar tarafından gazete kağıdı ve plastik parçalarıyla kapatılmaya çalışılmıştır. Mahalin kuzeyinde bir adet üst dolap kalıntısı mevcuttur. Mahalin doğusunda toprak ocak mevcuttur.

Resim 3.41. 102 nolu mahal batı duvarı

Resim 3.42. 102 nolu oda

Resim 3.43. 102 nolu mahalde bulunan ocaklık

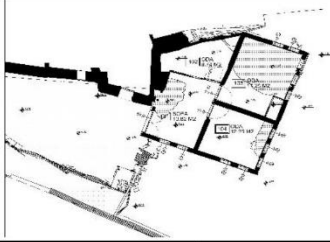
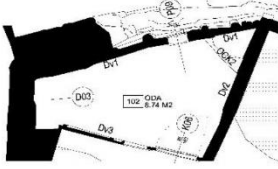
Mahal tavanı hem ahşap kirişli tavan döşemesi hem de çıtalı ahşap tavan şeklindedir. Ahşap kirişli tavan döşemesinin yüzeyi açıktadır, yüzeyinde kaplama malzemesi bulunmamaktadır.

Resim 3.44. 102 nolu oda tavanı

Döşeme kaplaması tamamen toprakla dolmuştur. Batı duvarında ki ahşap kapı kasa ve kanadı yağlı boyasında renk değişimi ve kapının metal elemanlarında korozyon meydana gelmiştir. Batı duvarında bulunan pencere camı kırılmıştır. Doğu duvarında bulunan pencere camı ve kanadı kırılmış metal elemanları korozyona uğramıştır. Kuzey duvarında bulunan dolabın altı sökülmüştür. Ocak yüzeyindeki sıvada dökülmeler mevcuttur. Ahşap tavan kaplamasında çürüme ve renk değişimi mevcuttur. Strüktürel ahşap kirişlerde ise renk değişimi ve ahşap kiriş altı ahşap kaplamalarında kırılmalar ve sehim mevcuttur.

Çizelge 3.10. 102 mahali tanımlama çizelgesi

YAPI BİRİMİ:BİRİNCİ KAT										MEKAN: 102										AÇIKLAMA																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
																				101 nolu mahalın doğusunda yer alan 102 nolu mahal asimetrik ve küçük bir mekan özelliği göstermektedir. Mahale giriş 95/180 ölçüsünde K07 kapısı ile sağlanır. Mahalde alt kısım sökülmüş dolap kalıntısı mevcuttur. Mahalde ocak mevcuttur.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
Zx: Mahal Numaraları DVx: Duvar Numaraları Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaraları Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası										T:Taş A:Ahşap B: Briket K:Kerpiç					K :Kerpiç T:Taş D:Dolgu					S:Sıva SL:Sac levha KA: Kaplamasız BO:Boya					Altı İy B:Orta C:Kötü																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
YAPI ELEMANLARI		FORMU	MALZEME															DURUM				FOTO NO																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
			TAŞIYICI				DOLGU				YÜZEY							NOTLAR	A	B	C																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
TAŞIYICI	MİMARİ		T	A	B	K	K	T	D	S	SL	KA	BO																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
DV1	Dv1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										</

Yapının birinci katında bulunan 103 nolu mahal dikdörtgen plan şemalıdır. Mahalin döşeme kaplaması özgünlüğünü koruyan ahşap kiriş üstü ahşap kaplama şeklindedir. Döşeme kapamasının neredeyse tamamı yapıdan dökülen ahşap, kerpiç, toprak gibi yıkıntılar ile kapanmıştır.

Resim 3.45. 103 nolu mahal

103 nolu mahal kuzey duvarı sıvasında dökülme ve kabarma mevcuttur. Kuzey duvarında ahşap kasa ve ahşap kanatlı 90/175 ölçüsünde K05 kapısı mevcuttur. Kapı kasa ve kanadı yağlı boya ile boyalıdır. Mahalin güney duvarının büyük kısmında ahşap çatki arası kerpiç dolgu dökülmüş ve ahşap çatkılar mukavemet kaybına uğrayarak kırılmıştır. Güney duvarında ayakta kalan duvardaki sıvaların çoğu dökülmüştür. Güney duvarında 68/120 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı, çift açılır kanatlı; dıştan ahşap pervazlı, söveli ve demir geçme korkuluklu üç adet P07 penceresi ve 1 adet muhdes olarak eklenmiş ahşap kapaklı çağlık bulunmaktadır. Ahşap kapaklı çağlık yağlı boya ile boyalıdır. Mahalin doğu duvarında sıva döküntüleri ve çatlakları mevcuttur. Doğu duvarında ahşap kasa ve kanatlı 70/120 ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı, çift açılır kanatlı; dıştan ahşap pervazlı, söveli ve demir geçme korkuluklu 2 adet pencere açıklığı mevcuttur. Mahalin duvarlarında dikey ve yatay ahşap silmeler mevcuttur. Mahalde, pencere üstünde devam eden silmeler boyunca ahşap raf bulunmaktadır. Bu raflar köşelerde üçgen şekilde pahlanmış durumdadır.

Resim 3.46. 103 nolu mahal batı duvarı ve giriş kapısı

Resim 3.47. 103 mahal güney duvarı

Resim 3.48. 103 nolu mahal doğu duvarı

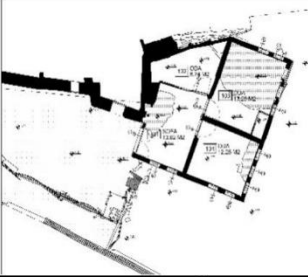
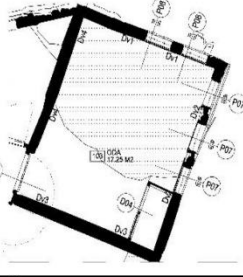
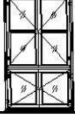
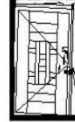
Mahal tavanı büyük oranda çökmüştür. Kalan kısımdan çıkarılan sonuca göre ahşap kaplama üzeri çitalıdır. Ahşap çıtaların üzerinde bezemeler mevcuttur.

Resim 3.49. 103 nolu mahal tavan detayları

Ahşap döşeme kaplaması tavan çökmesi sonucu büyük oranda deforme olmuştur. Geri kalan kısmı kırılmış, rengi değişmiş ve çürümeye başlamıştır. Ahşap kapı kasa ve kanadı yağlı boyasında renk değişimi ve kapının metal elemanlarında korozyon meydana gelmiştir. Pencerelerin ahşap, metal ve cam elemanlarında kırılmalar ve renk değişimleri mevcuttur. Sonradan eklenen çağlık dolap kapaklarından biri yerinde mevcut değildir. Çağlık dolap yağlı boyasında aşınmalar mevcuttur. Dolap arkasında kalan pencere sökülerek duvar yeniden doldurulmuş ve sıvanmıştır.

Çizelge 3.11. 103 mahali tanımlama çizelgesi

YAPI BİRİMİ:BİRİNCİ KAT										MEKAN: 103					AÇIKLAMA									
															103 nolu mahale açılan 90/175 ölçüsünde K05 kapısı mevcuttur. Odaanın güney duvarında 1 adet mubdes olarak eklenmiş ahşap kapaklı çağlık ve 67/120, 68/120 ve 70/120 ölçüsünde üç adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Doğusunda ise 70/120 ölçüsünde 2 adet pencere açıklığı vardır. Duvarlara dikey ve yatay ahşap silmeler yapılmıştır. Üst silmeler boyunca devam eden raflar bulunmaktadır. Mahal tavanı büyük oranda çökmekte birlikte ahşap kaplamadır. Döşeme ahşap kaplamadır.									
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaralan Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası										T:Taş A:Ahşap B: Briket K:Kerpiç			K :Kerpiç T:Taş D:Dolgu		S:Sıva SL:Sac levha KA: Kaplamasız BO:Boya					Al:İyi B:Orta C:Kötü				
YAPI ELEMANLARI		FORMU	MALZEME												DURUM				FOTO NO					
TAŞIYICI			TAŞIYICI				DOLGU				YÜZEY				NOTLAR	A	B	C						
TAŞIYICI	MİMARİ		T	A	B	K	K	T	D	S	SL	KA	BO											
DV1	Dv1			•			•			•			•	Duvar özgünlüğünü koruyamamış yer yer yıkılmıştır. Sıva ve boya kayıpları mevcuttur		•								
	P08			•										Pencerelerin Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.				•						
DV2	Dv2			•			•			•			•	Duvar özgünlüğünü koruyamamış büyük oranda yıkılmıştır.				•						
	P07			•										Pencereler özgünlüklerini mukavemet kaybına uğramış ve kırılmış durumdadır.				•						
	D04			•									•	Çağlık olarak kullanılan dolabın kapaklarından biri eksiktir. Dolap yağlı boya ile boyalıdır. Ve yağlı boya aşınmış durumdadır. Ahşap elemanları yıpranmış durumdadır				•						
DV3	Dv3			•			•			•			•	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve döküntüleri mevcuttur. Boyası yıpranmıştır.				•						
DV4	Dv4			•			•			•			•	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve döküntüleri mevcuttur. Boyası yıpranmıştır.				•						
	K05			•										Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.				•						
Döşeme				•										Ahşap döşeme kaplaması özgün halini koruyamamıştır. Çöken tavan nedeniyle kırılmalar oluşmuştur. Ahşap renginde değişim mevcuttur.				•						
Tavan				•										Tavan tamamen mukavemetini kaybetmiş ve çökmüştür.				•						

Yapının birinci katında bulunan 104 nolu mahal kare plan şemalıdır. Mahalin döşeme kaplaması özgünlüğünü koruyan ahşap kiriş üstü ahşap kaplama şeklindedir. Döşeme kaplaması yüzeyinde dökülen ahşap, kerpiç, toprak gibi yıkıntılar mevcuttur. Döşemenin güneyinde ahşap seki izi mevcuttur.

Resim 3.50. 104 nolu mahal

Mahalin duvarlarındaki sıva yer yer çatlamış, dökülmüş ve rengi değişmiştir. Kuzey duvarında ahşap kasa ve ahşap tek kanatlı 95/180 cm ölçüsünde K04 kapısı bulunmaktadır. Kapı kanat ve kasası yağlı boyalıdır. Güney ve batı duvarlarında ahşap karkas arası kerpiç dolgu boşalmasıyla ahşap karkas malzeme ortaya çıkmıştır. Mahalin güney duvarında 68/120 cm ölçüsünde 3, batı duvarında ise 68/120 cm ölçüsünde 2 adet dikdörtgen formu, ahşap kasalı, çift açılır kanatlı; dıştan ahşap pervazlı, söveli ve demir geçme korkuluklu pencere bulunmaktadır. Mahal güney duvarında ahşap seki izi mevcuttur. Mahal duvarlarında dikey ve yatay ahşap silmeler mevcuttur. Mahal duvarlarında devam eden pencere üstü silmeler boyunca raflar bulunmaktadır. Bu raflar köşelerde üçgen şekilde pahlanmış durumdadır.

Resim 3.51. 104 nolu mahal kuzey duvarı

104 nolu mahalin tavanı özgünlüğünü koruyan çıtalı ahşap tavan şeklindedir. Tavan da köşe bezemeleri ve ahşap çıta üzeri bezemeler mevcuttur. Tavan göbeği izi bulunmaktadır; ancak tavan göbeğinin kendisi yerinde mevcut değildir.

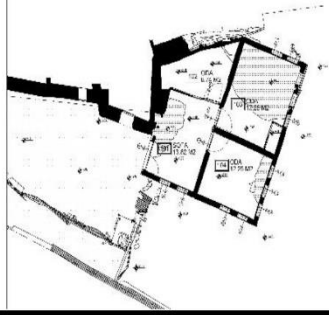
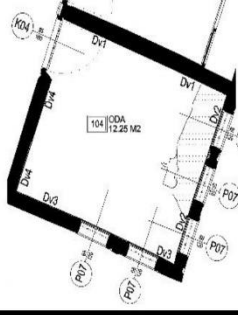
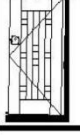
Resim 3.52. 104 nolu mahal tavanı

Resim 3.53. 104 nolu mahal tavan detayları

Ahşap döşeme kaplamasında renk değişimi ve yapı yıkıntılarından kaynaklı kırılmalar mevcuttur. Ahşap kapının yağlı boyasında renk değişimi ve kapının metal elemanlarında korozyon meydana gelmiştir. Pencerelelerin ahşap renginde değişme, camlarında kırılma, metal elemanlarında korozyon mevcuttur. Pencere kanatlarında kırılmalar mevcuttur. Duvarlarda devam eden ahşap silmeler yer yer kırılmış ve ahşap rengi değişmiştir. Mahalde bulunan ahşap seki sökülmüştür, izi okunabilmektedir. Ahşap tavan kaplamasında yer yer renk değişimi, çürüme, sehim ve sökülmeler mevcuttur. Ahşap tavan göbeği yerinde mevcut değildir.

Çizelge 3.12. 104 mahali tanımlama çizelgesi

YAPI BİRİMİ:BİRİNCİ KAT										MEKAN: 104					AÇIKLAMA									
															104 nolu mahale açılan 95/180 K04 kapısı mevcuttur. Mahalin Güney duvarında 68/120 cm ölçüsünde 3, Batı duvarında ise 68/120 cm ölçüsünde 2 pencere açıklığı vardır. Duvarlara dikey ve yatay ahşap silmeler yapılmıştır. Üst silmeler boyunca devam eden raflar bulunmaktadır. Tavan ve Döşeme ahşap kaplamadır.									
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası										T:Taş A:Ahşap B: Briket K:Kerpiç D:Dolgu					S:Sıva SL:Sac levha KA: Kaplamasız BO:Boya					Alt:İyi B:Orta C:Kötü				
YAPI ELEMANLARI		FORMU	MALZEME												DURUM				FOTO NO					
TAŞIYICI	MİMARİ		TAŞIYICI				DOLGU				YÜZEY				NOTLAR	A	B	C						
			T	A	B	K	K	T	D	S	SL	KA	BO											
DV1	Dv1			•				•				•			•	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Boyası yıpranmıştır.	•							
DV2	Dv2			•				•				•			•	Duvar özgünlüğünü koruyamamış yer yer yıkılmıştır. Sıva döküntüleri mevcuttur. Boyası yıpranmış durumdadır.			•					
	P07			•										•	Pencerelerin Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Ahşap elemanlarında yıpranma ve renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.		•							
DV3	Dv3			•				•				•			•	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak ciddi sıva kayıpları mevcuttur. Boyası yıpranmıştır.	•							
	P07			•											Pencerelerin Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Ahşap elemanlarında yıpranma ve renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.		•							
DV4	Dv4			•				•				•			•	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Boyası yıpranmıştır.	•							
	K04			•											Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarda paslanma mevcuttur. Metal kısımlarında ve yağlı boyasında renk değişimi mevcuttur.	•								
Döşeme				•											Ahşap döşeme kaplaması özgün halini koruyamamıştır. Çöken duvar nedeniyle kırılmalar oluşmuştur. Ahşap renginde değişim mevcuttur.			•						
Tavan				•											Tavan kaplaması yer yer kırılmış, sehim yapmış ve ahşap rengi değişmiştir. Tavan göbeği yerinde mevcut değildir.	•								

3.4.3. Yapısal ve mimari elemanların tanımlanması

Temeller

Sondaj çalışması yapılmadığından temelle ilgili net bilgiye ulaşılamamaktadır. Ancak su basman kısmından anlaşıldığı üzere, temelin moloz taş ile oluşturulduğu düşünülmektedir. Temelde kullanılan taşlar, su basman düzlemine gelindiğinde daha düzgün seçilerek veya düzeltilerek kullanılmıştır.

Duvarlar

Aydınlı Evi'nin duvar yapımında taş, kerpiç ve ahşap malzemenin kullanıldığı görülmektedir. Taş malzeme bahçe duvarlarında, konutun ve ahırın su basman duvarlarında ve Z04 mahalının duvarlarında kullanılmıştır. Kullanılan taşlar düzeltilmiş ve araları derzli moloz taş şeklinde tercih edilmiştir. Taş su basman üzerine ahşap hatıl yerleştirilmiştir. Z04 mahalinde yaklaşık 65 cm kalınlığında örülen moloz taş duvara döşeme üstünden 30 cm ve 180 cm yukarda ahşap hatıl yerleştirilmiştir. Ayrıca Z04 mahalının içinde 2 adet ahşap dikme mevcuttur. Z04 mahalının doğu duvarı çamur sıvalı ve kireç badanalıdır. Diğer duvarları sıvasız şekildedir.

Resim 3.54. Sırasıyla; Taş su basman, Z04 mahali taş duvar ve ahşap kolonları

Su basman üzerinde ahşap taşıyıcılı karkas sisteme geçiş yapılmıştır. Ali AYDINLI'dan (2024) edinilen bilgiye göre yapının taşıyıcı sisteminde ardıc ağacı tercih edilmiştir. Düşey yönde yerleştirilen ana ve ara dikmeler ile üstünde ve altında bulunan yatay kirişlerin

birleşiminden oluşan ahşap çatkılar arasında kerpiç dolgu malzemenin kullanıldığı hımışık duvar tekniği uygulanmıştır. Karkas sistem içinde yapının bir kısmında ise dikine sıralanmış dolgunsuz ahşap çatkıdan oluşan duvar sistemi bulunmaktadır (Resim 3.54). Bu sistem yalnızca ahır binasının yapıyla bitişik duvarının olduğu kısımda görünmektedir. Buradan da ahır yıkılırken zarar gören duvarın tadilatının bu şekilde yapılmış olabileceği sonucu çıkarılabilir. Su basman üzerindeki beden duvarları ve ara bölme duvarlar yaklaşık 25 cm kalınlığındadır. Ortalama 1.5 metrede bir ahşap hatıllar yerleştirilmiştir. Bu hatıllar duvar yapısını güçlendirirken aynı zamanda pencere ve kapılar için lento görevini üstlenmektedir.

Resim 3.55. Z02 mahalinin doğu duvarı

Ahşap üzerine rastgele çakılan çıtaların üzerine kireçli badana yapılmasıyla oluşturulan bağdadi duvar tekniği Z01 mahalinin doğu duvarı ve 101 nolu mahalden 102 nolu mahali ayıran duvarda uygulanmıştır.

Resim 3.56. Sırasıyla; Z01 mahalinin doğu duvarı ve 102 nolu mahal batı duvarı

Z04 mahalinin batı duvarında ve güney duvarında briket örme duvar mevcuttur. 102 nolu mahalde ahşap çatkılar arası biriket örme duvar mevcuttur. 1.katta ulaşımı dışardan sağlanan hela mahali ahşap dikme etrafı metal düz ve ondülin levha ile oluşturulmuştur. Zemin kat doğu cephesinde bitişik nizamlı yapıdan kalan yığma kerpiç duvar kalıntısı mevcuttur.

Resim 3.57. Doğu cephesinde bulunan briket, hımış, kerpiç duvar detayı

Bahçede bulunan yapı kalıntılarından ve Ali AYDIN'dan (2024) edinilen bilgi doğrultusunda ahır olduğu belirlenen yapıdan kalan taş subasman ve kerpiç yığma duvar kalıntıları mevcuttur. Bu kalıntılardan yaklaşık 65 cm kerpiç yığma duvar kalınlığının olduğu anlaşılmaktadır. Taş su basman üzerinde ahşap hatıl görünmektedir.

Resim 3.58. Ahır kalıntısı

Döşeme

Ahşap kirişleme üzerine kadron olarak adlandırılan kare kesitli ahşaplar belli aralıklarla çivi kullanılarak sabitlenir. Ardından ahşap döşeme çivilerle kadronlar üzerine sabitlenir. Bu yöntemle oluşturulan döşemeye kadronlu ahşap döşeme kaplaması denir.

Aydınlı Evi'nin zemin katında Z01, Z02 ve Z03 mahallerinde özgün halini koruyan kadronlu ahşap döşeme kaplaması mevcuttur. Ahşap kaplamalarda fazlaca aşınmalar ve yapı yıkıntılarından kaynaklı kırılmalar oluşmuştur. Z04 mahali döşemesi sıkıştırılmış toprak zemindir. ZO4 mahalinde tavan döşemesi ahşap kiriş üzeri ahşap kaplama ve sıkıştırılmış topraktan oluşmaktadır. Diğer mahallerin tavan döşemeleri ahşap çatkılı tavan kaplaması şeklindedir.

1.katta 101, 103 ve 104 nolu mahallerde ahşap kiriş üzeri özgün halini koruyan kadronlu ahşap döşeme kaplaması mevcuttur. Birinci katta yalıtımı artırmak amacıyla, ahşap kirişlemelerin üzerine toprak tabaka uygulanmıştır. Kadronlar bu tabakaya sabitlendikten sonra ahşap döşeme elemanları çiviler vasıtasıyla kadronlar üzerine monte edilmiştir. Ahşap kaplamalarda fazlaca aşınmalar ve yapı yıkıntılarından kaynaklı kırılmalar oluşmuştur. 102 nolu mahal döşemesinde ahşap kiriş üzeri sıkıştırılmış toprak zemin mevcuttur. Mahallerin tavanları ahşap çatkılı tavan kaplaması şeklindedir.

1.katta ulaşımı dışardan sağlanan hela mahalinde zemin sıkıştırılmış toprak olup tavan ondülin levhadır.

Çatı

Aydınlı Evi'nin çatısında tek düze bir malzeme kullanılmamış ve zaman içindeki deformasyonlara bağlı olarak tadilat amaçlı sonradan değiştirilmiştir. Çatının saçak kısımlarında alaturka kiremit ve moloz taş mevcuttur. Armu taşı denilen bu özel moloz taşlar toprağın zamanla rüzgârdan ve yağmurdan dağılmasını engellemek amacıyla dizilmiştir. Bu da bize çatının toprak dam olduğunu gösterir. Çatıda bulunan alaturka kiremitler, çatının sonraki dönemlerde alaturka kiremit kaplı ahşap kırma çatı olarak değiştirildiğini göstermektedir. Z04 mahal çatısı ise düz toprak damlıdır. Burada da çatının saçak

kisimlarında yan yana sıralanmış olan armu taşlarıyla toprağın dağılması engellenmek istenmiştir.

Resim 3.59. Aydınlı Evi çatısı detayı

Resim 3.60. Aydınlı Evi çatısı detayı

Resim 3.61. Aydınlı Evi Z04 mahal çatısı detayı

Çatı yapımında öncelikle 40-50 cm aralıklarla atılan 15-20 cm çapında ağaçlarla kirişleme işlemi yapılır. Kirişlemelerin üzerine küçük kesitli ağaçlardan mertekleme yapılır. Çatının ahşap strüktürü kurulduktan sonra üzerine yerleştirilen merteklemeler arasındaki boşluklar ince ağaç parçalarıyla doldurulur. Merteklemelerin üzerini örtecek şekilde şilte serilir ve bölgede bişürük denilen kum dozajı yüksek çamur karışımı uygulanır. Karışım yüzeye tamamen sıvanır. Çatının son katmanı olarak yüzeyde kot farkı kalmayacak şekilde elenmiş toprak 15-20 cm kalınlığında serilir. Toprak içerisindeki bitki tohumlarının yeşermesini ve dağılmasını önlemek için yörede loğ taşı denilen özel bir ağırlık ile toprak tamamen sıkıştırılır. Son olarak yörede armu taşı denilen özel moloz taşlar çamur sıva yardımı ile derzli olacak şekilde çatı etrafına sırasıyla dizilir. Bu taşlar toprağın zamanla rüzgârdan ve yağıştan dağılmasını engellemek amacıyla dizilir.

Pencere ve kapılar

Yapıda bulunan pencereler özgünlüğünü korumuştur. Pencerelerin geneli dikdörtgen formu, ahşap kasalı ve çift açılır kanatlı, ahşap pervazlı ve söveli, dışa açılır ahşap kepenkli ve demir geçme korkuluklu şekildedir. Aşırı soğuğu ve ısınmayı önlemek amacıyla pencereler kepenkli yapılmıştır. Pencerelerin çoğu deformasyona uğramış, kanatları kırılmış, ahşapları aşınmış, metal kısımları korozyona uğramıştır.

Batı cephesinde bulunan pencerelerde; zemin katta Z01 mahalinde özgün halini koruyan K01 kapısı üzerinde bulunan 66/104 cm ölçüsünde ahşap kasalı ve demir parmaklıklı 102

/66 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu ışıklık yer almaktadır. Z01 mahalinden Z02 ve Z03 mahaline açılan 25/35 ölçülerinde ahşap kasalı pencere bulunmaktadır. Z03 mahalinin batı cephesi tarafındaki 76/125 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı ve çift açılır kanatlı, ahşap pervazlı ve söveli, dışa açılır ahşap kepenkli ve demir geçme korkuluklu iki adet pencere P01 penceresi bulunmaktadır. Pencereleden birinin ahşap kepenği düşmüştür. Z01 ve Z02 mahalleri arasında 25/35 ölçülerinde ahşap kasalı pencere bulunmaktadır. Birinci katta bulunan 101 nolu mahalde bulunan 68/120 cm ölçüsünde 2 adet dikdörtgen formlu ahşap kasalı ve çift açılır kanatlı; ahşap pervazlı ve söveli, demir geçme korkuluklu P07 pencereleri bulunmaktadır. Ancak, pencerelerin ahşap söveleri zamanla düşmüştür. 104 nolu mahalde 68/120 cm ölçüsünde 2 adet dikdörtgen formlu ahşap kasalı ve çift açılır kanatlı; ahşap pervazlı ve söveli, demir geçme korkuluklu P07 pencereleri bulunmaktadır.

Kuzey cephede, mekânsal organizasyonda yönlere göre şekillenen kurgu nedeniyle pencere açıklığı bulunmamaktadır.

Güney cephede bulunan pencerelerde; zemin katta Z02 mahalinde bulunan 68/125 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu ahşap kasalı ve çift açılır kanatlı ve demir geçme korkuluklu üç adet P02 pencereleri bulunmaktadır. Z03 mahalinde 76/125 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı, çift açılır kanatlı, ahşap pervazlı, dışa açılır ahşap kepenkli ve demir geçme korkuluklu iki adet P01 pencereleri bulunmaktadır. Pencereleden birinin ahşap kepenği düşmüş durumdadır. Z04 mahalinde bir adet 80/90 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı ve çift açılır kanatlı; içe açılır ahşap kepenkli ve dıştan demir geçme korkuluklu bir adet P04 penceresi bulunmaktadır. Zamanla bir kısmı toprak altında kalmıştır. Bu pencere üstünde 25/35 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu ahşap kasalı P05 ışıklığı bulunmaktadır. 103 nolu mahalde 68/120 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı, çift açılır kanatlı, ahşap pervazlı ve söveli, demir geçme korkuluklu üç adet P07 pencereleri bulunmaktadır. 103 nolu mahalde bulunan P07 pencerelerinin demir korkuluğu korkuluğu yatayda 2, düşeyde 2 profil şeklindedir. Pencereilerin ahşap pervaz ve söveleri kırılmış ve düşmüş durumdadır. 103 nolu mahal tavanının çökmesi sonucu pencereler kullanılamayacak durumdadır. 103 nolu mahalın güney pencerelerinden dördüncüsü sökülerek yerine duvar örülmüş ve sökülen pencerenin olduğu yere sonradan ahşap dolap eklenmiştir. 104 nolu mahalde 68/120 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı, çift açılır kanatlı, ahşap pervazlı ve söveli, demir geçme korkuluklu üç adet P07 pencereleri bulunmaktadır. 104 nolu

mahalde bulunan P07 pencerelerinin demir korkuluğu yatayda 5 sıra, düşeyde 3 sıra profil şeklindedir.

Doğu cephede bulunan pencerelerde, zemin katta pencere açıklığı bulunmamaktadır. 1. katta 102 nolu mahalde 40/90 cm ölçüsünde ahşap kasalı P09 ışıklığı bulunmaktadır. 102 nolu mahal sonradan 101 nolu mahalın bağdadi duvarla bölünmesi sonucu oluşturulmuş ve bu mahale açılan 51/75 cm ölçüsünde ahşap kasalı pencere boşluğu mevcuttur. 103 nolu mahalde 70/120 cm ölçüsünde dikdörtgen formlu, ahşap kasalı ve çift açılır kanatlı, ahşap pervazlı ve söveli, dışa açılır ahşap kepenkli ve demir geçme korkuluklu iki adet P08 penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden birinin ahşap kepengi kırılmış durumdadır.

Resim 3.62. Sırasıyla, P07 penceresi, P01 ahşap söveli ve kepenkli pencere, P03 penceresi

Aydınlı Evi’nde bulunan kapılar metal kulplu ve kilitlidir. Ahşap eşik üzerine oturmakta ve odalara doğru açılmaktadır. Tüm iç kapılar yağlı boya ile boyanmış olup boyaları dökülmüş ve yıpranmıştır. Kapıların genel olarak ahşapları deformasyona uğramış, menteşe ve kilitleri bozulmuş, metal kısımları korozyona uğramıştır.

Çift kanatlı iki adet ahşap kapı mevcuttur. Bunlardan biri zemin katta Z01 sofa mekanına açılan 130/183 cm ölçüsünde çift kanatlı K01 ve 101 sofa mekanına açılan 160/200 cm ölçüsünde K06 kapısıdır. Z03 mahaline açılan 100/180 cm ölçüsünde K02 kapısı ve Z02 mahaline açılan 95/170 cm ölçüsünde K03 kapısı mevcuttur. Z01 sofa mahalinden Z04 mahaline geçiş kanadı sökülmüş ahşap kasalı kapı boşluğundan sağlanmaktadır.

1.katta bulunan 101 mahaline açılan çift kanatlı 160/200 cm ölçüsünde K06 ahşap kapısı mevcuttur. 102 mahaline açılan 95/180 cm ölçüsünde K07 kapısı, 103 nolu mahale açılan 90/175 cm ölçüsünde K05 kapısı, 104 nolu mahale açılan 95/180 cm ölçüsünde K04 kapısı mevcuttur. Zemin katta olduğu gibi kapılar yağlı boya ile boyanmış olup boya deforme olmuş, ahşapları aşınmış ve menteşe kilit gibi metal kısımları korozyona uğramıştır. Dışarda bulunan helaya giriş metal ondülin levhadan basit bir kapı ile sağlanmaktadır.

Resim 3.63. Sırasıyla, K01 kapısı, K02 kapısı, K03 kapısı K04 kapısı, K05 kapısı, K06 kapısı, K07 kapısı

Merdivenler

Yapıda bir adet özgün iç merdiven bulunmaktadır. Ahşap merdivenin 14 rıhtı vardır. Özgün olan ahşap korkulukların büyük çoğunluğu yerinde mevcut değildir. Merdiven başında ahşap taç bulunmaktadır. Merdivenin altında Ali AYDINLI'nın (2024) odunluk olarak kullanıldığını belirttiği ahşap dolap mevcuttur. Merdiven altından Z04 mutfak mahaline geçiş vardır. Merdivenin 101 nolu sofaya ulaştığı boşluk kapatılmıştır. 101 nolu sofaya dışarıdan yerinde mevcut olmayan 3 basamaklı merdivenle Z04 mahali toprak damı üzerinden ahşap kanatlı kapıdan giriş sağlanmaktadır.

Resim 3.64. Z01 sofa mahalinden 101 sofa mahaline çıkan merdiven

Tavan

Tavanlarda bulunan ahşap tavan kaplamalarında çok fazla deformasyon mevcuttur. Çoğunun rengi değişmiş ve mukavemet kaybına uğrayarak sehim yapmış ya da kopmuştur.

Zemin kat Z01 mahal tavanı ahşap çیتالardan oluşan çیتالı ahşap tavan şeklindedir. Tavanın duvarla birleştiği kısımlar ahşap silmeyle dönülmüştür. Z02 mahal tavanı çیتالı ahşap tavan şeklindedir. Ahşap çیتالının üzeri bezemelidir. Tavanla duvarın birleştiği yer ahşap silme ile dönülmüştür. Duvardan iç tarafa doğru yaklaşık 20 cm iki adet çerçeve vardır. İç çerçevenin köşelerinde renkli kumaş üstü ahşap bezeme mevcuttur. Bu bezemeler aynı motiftedir. Tavanın ortasındaki izden tavan göbeğinin olduğu anlaşılmaktadır. Tavan göbeği yerinde mevcut değildir. Z03 nolu mahalde tavan çیتالı ahşap tavan şeklindedir. Tavanla duvarın birleştiği yer ahşap silme ile dönülmüştür. 20 cm ve 16 cm lik 2 çerçeve dönülmüş olup içteki çerçevenin köşelerinde ahşap bezemeler mevcuttur. Bu bezemeler aynı motiftedir. Z04 mahal tavanı ahşap kirişli tavan şeklindedir. Ahşap kirişli tavanın yüzeyi açıktadır, yüzeyinde kaplama malzemesi bulunmamaktadır.

Aydınlı Evi'nin 1. kat 101 mahali tavanı ahşap çıtalardan oluşan çıtalı ahşap tavan şeklindedir. Tavanla duvarın birleştiği yer ahşap silme ile dönülmüştür. Duvardan iç tarafa doğru 22 cm ve 13 cm olmak üzere iki çerçeve oluşturulmuştur. Tavanın duvarla birleştiği kısımlar ahşap silmeyle dönülmüştür. 102 nolu mahal 101 nolu mahalin bölünmesiyle elde edildiği için tavanda iki farklı uygulama vardır. Tavanın bir kısmı ahşap çıtalarla kaplıyken bir kısmı ahşap kiriş arası ahşap kaplama şeklindedir. 103 nolu mahalin tavanının büyük çoğunluğu çökmüştür. Kalan kısmından çıkarılan sonuca göre çıtalı ahşap tavan şeklindedir. Çıtaların üzeri bezemelidir. Tavanla duvarın birleştiği yer ahşap silme ile dönülmüştür. Diğer odalardan farklı olarak 3 çerçeve dönülmüş olup her iki çerçeve arası ahşap bezeme elemanları mevcuttur. 104 nolu mahalde ahşap kaplama üzeri ahşap çita uygulaması yapılmış olup ahşap çıtaların üzeri kumaş kaplı olup kumaş üzeri bezemelidir. Tavanla duvarın birleştiği yer ahşap silme ile dönülmüştür. 21 ve 16 cm lik duvardan içeri doğru iki çerçeve yapılmış olup ahşap çita üzeri bezemelidir. İç çerçevenin köşeleri kumaş üzeri ahşap bezeme şeklindedir. Köşelerde kullanılan ahşap bezemelerin hepsi birbirinden farklı motiftedir. Tavanın ortasındaki izden tavan göbeğinin olduğu anlaşılmaktadır. Tavan göbeği yerinde mevcut değildir.

Dolap ve yüklükler

Z01 sofa mahalinde bulunan merdivenin altında Ali AYDINLI'nın (2024) odunluk olarak kullanıldığını belirttiği ahşap dolap mevcuttur. Merdiven altından Z04 mutfak mahaline geçiş vardır. 60/150 cm ölçüsünde kapak açıklığı mevcuttur. Merdiven bitişiğinde, suya dayanıklı zemin kaplamasına sahip ve Z01 hacminin üst kotundan kolaylıkla erişilebilen ahşap kapaklı 118/150 cm ölçüsünde D01 dolabı bulunmaktadır. Bu dolabın yörede "çark" adı verilen, gusülhane olarak tasarlanmış olduğu düşünülmektedir. Dolap üstünde havalandırmalık mevcuttur. 28/60 cm ölçüsünde niş mevcuttur. Nişin yanında 58/75 ölçüsünde ahşap kapaklı D08 dolabı mevcuttur. D08 dolabı yağlı boya ile boyanmıştır.

Resim 3.65. Z01 mahal dolap kapakları

Z02 mahalinde 63/98 ölçülerinde D03 ahşap kapaklı dolap mevcuttur. Dolap kapağı yağlı boya ile boyanmıştır.

Resim 3.66. Z02 mahal D03 dolap kapağı

Z04 mahalinin doğu duvarında 55/ 70 cm ölçüsünde ahşap çerçeveli iki bölmeli niş mevcuttur.

1. Kat bulunan 102 nolu mahalin kuzeyinde bir adet üst dolap kalıntısı mevcuttur. 103 nolu mahalde sonradan eklendiği anlaşılan 151/172 cm ölçüsünde tek kapağı yerinde bulunmayan ahşap kapaklı çağlık mevcuttur. Muhdes dolap yağlı boya ile boyanmıştır

Resim 3.67. Sırasıyla, 102 Mahali Ahşap dolabı, 103 Mahali ahşap çağlık dolabı

Ocaklar

Z04 mahalinde doğu duvarı üstünde sonradan kapatılmış olduğu anlaşılan alçı bezemeli ocak yer almaktadır. Mahalin kuzey duvarına ahşap ocak eklenmiştir.

Resim 3.68. Z04 Mahali kapatılan alçı bezemeli ve ahşap ocak detayları

102 nolu mahale zemin ve 1. Kat ayrı ayrı kullanıma başlandıktan sonra toprak üstü kireç badanalı ocak eklenmiştir.

Resim 3.69. 102 Mahali ocak detayı

Süsleme unsurları

Aydınlı Evi’nde süsleme unsurları daha çok iç mekanda kendini gösterirken dış cephe daha sade bırakılmıştır. İç mekanda süsleme de ahşap ve alçı malzeme kullanılmıştır. İç mekandaki süslemeleri oluşturan elemanlar; ahşap tavanlar, kapılar, dolaplar, alçı ocaklar ve teknik açıdan var olan ve yapıya incelik katan detaylar şeklindedir. Dış cephede süsleme unsuru olarak sayılabilecek elemanlar; cephede yapılan çıkma, çift kanatlı ahşap giriş kapıları ve pencere etrafında bulunan ahşap söveler ve ahşap kepenkler şeklindedir.

Aydınlı Evi mahal tavanlarında merkezde bir göbek ve tavanın dört köşesinde bulunan köşebentlerin etrafını dolaşarak çerçeve oluşturan, yörede çökürtme düz tavan olarak bilinen tavan çeşidi birçok mahalde kullanılmıştır. Divriği evleri tavanlarında görünen ana malzeme olarak ahşabın yanında kumaş kullanılması tekniği Aydınlı Evi’nde de görünmektedir. Ahşap süslemenin çakıldığı yüzey renkli kumaşla kaplanarak bezeme arkasında fon oluşturulmuş böylece süsleme elemanının ön plana çıkması amaçlanmıştır. Z02 mahalinin ahşap tavan çıtalarının üzerinde geometrik desenden oluşan ahşap bezemeler mevcuttur. Ahşap tavan çerçevesinin dört köşesinde kumaş üzerine yapılmış bitki motifli dört farklı bezeme mevcuttur. Tavan ortasında tavan göbeği izi mevcuttur. Z03 mahalinde tavan

çerçevesinin dört köşesinde, diğer bitki motifli bezemelerden daha küçük boyutlarda çiçek motifli bezeme mevcuttur. 103 nolu mahalinin yıkılmayan kısımlarından anlaşıldığı üzere tavan ahşap çıtalarının üzerinde geometrik desenden oluşan ahşap bezemeler mevcuttur. 104 nolu mahalinde tavan ahşap çıtalarının üzeri kumaş kaplı olup kumaş üzerinde geometrik desenden oluşan ahşap bezemeler mevcuttur. Ahşap tavan çerçevesinin dört köşesinde kumaş üzerine yapılmış bitki motifli dört farklı bezeme mevcuttur. Tavan ortasında tavan göbeği izi mevcuttur.

Resim 3.70. Aydınli Evi tavan bezemesi örnekleri

Z04 mahalinin doğu duvarında önceden ocak olduğu anlaşılan kısmın üzerinde simetrik olarak iki yanda büyük oranda aynı olan çiçek motifli alçı kabartma yer almaktadır. Bu alçı kabartma Divriği'nin geleneksel konutlarında; duvara çakılan çivilere gerilen kalın iplerin sağlamlaştırılıp ardından ahşap kalıplar yerleştirilip içine alçı dökülmesiyle elde edilmektedir. Alçı donduktan sonrada ahşap kalıplar çıkarılmaktadır (Şenol, 2005). Ocak kullanıcılar tarafından bozularak içi doldurulmuştur.

Resim 3.71. Aydınli Evi Z04 ocak etrafı alçı bezeme

Z01 sofa mahalinden 101 sofa mahaline ulaşımı sağlayan alt kısmı ahşap kapaklı dolaptan oluşan merdiven, el tornasında yapılmış olan zarif ahşap korkuluklara sahiptir. Merdiven başında ahşap taç mevcuttur.

Aydınlı Evi'nde ahşap kapaklı dolap ve nişler bulunmaktadır. Ahşap dolap kapakları geometrik şekilli kompozisyon oluşturularak zenginleştirilmiştir. Z01 sofa mahalinde merdiven altında bulunan dolap dış yüzeyi ahşap çıtaların düşey yönlü yan yana sıralanmasıyla zenginleştirilmiştir. Alt kısmı çağlık üst kısmı havalandırmalık olan ahşap kapaklı D01 ve dolap yüzeyi ahşabın dört adet yatay ve düşey dikdörtgenlere bölünmesiyle oluşmaktadır. Ahşap kasadan oluşan niş 3 raftan oluşup ilk 2 raf önünde ahşap kemerli şekilde yapılarak zenginleştirilmiştir. Nişin yanında bulunan D08 dolap yüzeyi ahşabın yatay ve düşey dikdörtgenlere bölünmesiyle oluşmaktadır ve yağlı boya ile boyanmıştır.

Resim 3.72. Sırasıyla; Aydınlı Evi ahşap merdiven ve dolabı, Z01 mahal dolap kapakları

Z02 mahalinde bulunan D03 ahşap dolap kapağı sekiz adet yatay ve düşey dikdörtgene bölünmesiyle oluşturulmuştur. Dolap kapağı yağlı boya ile boyanmıştır.

Resim 3.73. Z02 mahal D03 dolap kapağı

103 nolu mahalde bulunan çağlık ahşap dolap kapağı dört adet dikdörtgen bölmenin kompozisyonuyla zenginleştirilmiştir. Muhdes dolap yağlı boya ile boyanmıştır.

Resim 3.74. 103 Mahali ahşap çağlık dolabı

Aydınlı Evi'nde iki tip kapı bulunmaktadır. Birincisi geniş tablaların birleştirilmesi ile oluşturulan yörede tablalı (doğrama) kapı olarak bilinen kapılar ikincisi ise ahşap lataların çakma yöntemi ile bir araya getirildiği yörede latalı (çakma) kapılar olarak bilinen kapılardır. Kapılarda süsleme elemanı olarak bitki motifleri bulunmakla birlikte daha çok geometrik şekilli kompozisyonlar hakimdir. Ayrıca tüm kapılar yağlı boya ile boyanmıştır.

Zemin katta Z01 sofa mekanına açılan çift kanatlı K01 kapısı tablalı kapıdır ve dört adet dikdörtgen şeklin kompozisyonu ile oluşturulmuştur. Metal tokmak kısmında demirin işlenmesiyle oluşturulmuş desen mevcuttur.

Resim 3.75. K01 kapısı

Z03 mahaline açılan K02 kapısı tablalı kapı olup küçük boyutlarda dikdörtgen ve kare formu 13 adet şeklin kompozisyonu ile oluşturulmuş ve bu şekillerin üzerine çiçek ve geometrik desenli motif eklenerek oluşturulmuştur. Kapı üstünde işlemeli demir tokmak yer almaktadır. Z02 mahaline açılan K03 kapısı tablalı kapı olup 4 adet dikdörtgen formu şeklin kompozisyonu ile oluşturulmuştur. 101 mahaline açılan K07 çift kanatlı ahşap kapısı tablalı kapı olup 4 adet dikdörtgen formu şeklin kompozisyonu ile oluşturulmuştur. 102 mahaline açılan K07 kapısı, latalı kapı şeklindedir. Kapı yüzeyi düşeyde ve yatayda 3'e bölünmüştür. Kemer şeklinde motif verilen ahşap latalar düşeyde 3, yatayda 2 sırada kullanılmıştır. Kapı üstünde metal kulp bulunmaktadır. 103 nolu mahale açılan K05 kapısı, tablalı kapı olup küçük boyutlarda dikdörtgen ve kare formu 11 adet şeklin kompozisyonu ile oluşturulmuştur. Kapı üstünde demir tokmak yer almaktadır. 104 nolu mahale açılan K04 kapısı tablalı kapı olup küçük boyutlarda dikdörtgen ve kare formu 11 adet şeklin kompozisyonu ile oluşturulmuş ve bu şekillerin üzerine çiçek ve geometrik desenli motif ekleyerek oluşturulmuştur. Kapı üstünde işlemeli demir tokmak yer almaktadır.

Resim 3.76. Sırasıyla, K02 ve K03 kapıları

Resim 3.77. Sırasıyla, K06 ve K07 kapıları

Resim 3.78. Sırasıyla, K05 ve K04 kapıları

3.5. Yapısal Değişme ve Bozulmalar

Aydınlı Evi, zaman içinde kullanıcı gereksinimlerindeki değişimler neticesinde plan şemasında ve yapısal elemanlarında kullanıcı müdahaleleriyle dönüşüme uğramış ve yapının terk edilmesini takiben çevresel faktörler ve ihmalkârlık gibi etkenlerin tetiklediği, kademeli ilerleyen yıpranma ve bozulmalarla karşı karşıya kalmıştır. Yapısal değişim ve bozulmaların incelenmesi, koruma stratejilerinin oluşturulması ve uygulamaya yönelik etkili adımların belirlenmesinde kritik bir öneme sahiptir. Aydınlı Evi, genel itibarıyla ayakta durmasına rağmen, iç mekânında ve cephelerinde çeşitli değişimler ve bozulmalar gözlemlenmektedir. Bu değişimler ve bozulmalar, doğal ve insan kaynaklı etkiler olmak üzere iki ana başlık altında incelenmiştir. Söz konusu değişim ve bozulmaların plan, kesit ve görünüşler aracılığıyla yapılan analizlerine ait çizimler Ek-5 'te sunulmaktadır.

Doğa etkisiyle oluşan bozulmalar

- Doğa etkisi ile oluşan bozulmalar; yağmur ve kar suları, nemlenme, rüzgâr, böceklenme ve deprem gibi etkiler ile yapının terkiye bağlı olarak zamanla oluşan bozulmalardır. Doğa etkisiyle sıva çatlakları ve dökülmeleri; malzemelerde renk değişimleri,

kirlenmeler, nem ve küf oluşumları, sehim; ahşap malzemede çürüme, kopma, çatlak oluşumu; metal elemanlarda korozyon meydana gelir. Tüm bu doğal etkenler sonucu da mukavemet kaybı sonucu yığıntı alanlar ve yapı elemanlarında bozulmalar oluşur.

- Cephelerde bulunan köşe dikmelerinin yüzey sıvaları yağmur, kar suları ve bakımsızlık etkisiyle dökülmüş ve açığa çıkan dikmelerde nem ve biyolojik etkilerle bozulma oluşmuştur. Cephelerdeki ahşap silmelerde de su ve biyolojik etkilerle renk değişimi, çürüme gibi bozulmalar oluşmuştur. Cephelerde yağmur ve kar suyu, rüzgar ve biyolojik etkenlerle sıva çatlak ve dökülmeleri meydana gelmiştir.
- Tüm ahşap pencere ve dış kapılarda; su, biyolojik etken ve rüzgar nedeniyle renk değişimi, korozyon ve bazı pencerelerde mukavemet kaybı oluşmuştur. Ahşap elemanlarında renk değişimleri meydana gelmiş, korkuluk ve metal aksamaları korozyona uğramış, camlarında kırılmalar olmuştur.
- Z01, Z02, Z04, 101, 102, 103, 104 mahallerinde yağmur, kar suları ve bakımsızlık etkisiyle duvarlarda sıva dökülmeleri, çatlakları ve renk değişimi oluşmuştur. Bu mahallerde sıvanın döküldüğü bazı kısımlarda, açığa çıkan kerpiç dolgu malzemesinde su ve böceklenme etkisiyle boşalmalar olmuş ve açığa çıkan taşıyıcı ahşap elemanlarda da yer yer strüktürel hasarlar oluşmuştur.

Resim 3.79. Sırasıyla Z01, Z02 mahalleri

Resim 3.80. Sırasıyla Z04, 101 nolu mahaller

Resim 3.81. Sırasıyla 103, 104 nolu mahaller

- Doğal etkilerle mukavemet kaybına uğrayıp yıkılan duvar ve döşeme kalıntıları nedeniyle ahşap döşeme kaplamalarında kırılmalar oluşmuştur. Yapının terkine bağlı olarak bakımsızlıktan ahşap renkleri değişmiştir.
- Ahşap tavan kaplamalarında yapının terkine bağlı olarak bakımsızlıktan renk değişimi ve yer yer çürüme tespit edilmiştir. Z04 mahali giriş ve dikmelerinde nem ve biyolojik etkilerle bozulma meydana gelmiştir. Ahşap kirişlerin bir kısmında ise sehim mevcuttur. 103 nolu mahal tavan döşemesi yağmur, kar suları ve biyolojik etkenler sonucu mukavemet kaybına uğrayarak neredeyse tamamen yıkılmıştır. 102 nolu mahal ahşap kirişlerinde de nem ve biyolojik etkilerle sehim oluşmuştur.
- Ahşap merdiven basamakları ve korkuluklarında bakımsızlıktan dolayı mukavemet kaybı ve renk değişimi görülmektedir.
- İç kapılarda bakımsızlık ve nemden dolayı ahşap kasa ve kanatlarda çürüme ve renk değişimi, metal elemanlarda korozyon ve kilit kısımlarında bozulma görülmektedir.
- Yapının terkine bağlı olarak bakımsızlıktan mahallerdeki ahşap silme, raf, niş ve ahşap dolap kapaklarında renk değişiklikleri oluşmuştur. Ayrıca nemden dolayı dolap kapaklarının metal elemanlarında korozyon meydana gelmiştir.

- Ahşap kırma çatı üstü kiremit kaplamadan oluşan çatı; rüzgar, yağmur ve kar suları gibi etkenlerle mukavemetini kaybetmiş ve yıkılmıştır.

İnsan eliyle oluşan değişme ve bozulmalar

İnsan eliyle oluşan değişme ve bozulmalar ise zamane ihtiyaç ve gereklilikleri nedeniyle kaldırılan, eklenen veya değiştirilen elemanlar şeklindedir.

Kaldırma

Günümüzde var olmayan yapı elemanlarıdır. İnsanların kaldırmasıyla oluşan değişim ve bozulmalardan aşağıda bahsedilmiştir;

- Aydınli Evi’nde dış cephe doğu duvarı boyunca uzanan kerpiç yapı kalıntısı ve bahçenin güneyinde devam eden kalıntılardan ayrıca Ali AYDINLI’nın (2024) verdiği bilgiler doğrultusunda ahır olduğu anlaşılan kalıntılar mevcuttur. İhtiyat kaydı ile aşamalı şekilde önce doğal etkenlerle bir kısmı yıkılan ahırın geri kalan kısmının ise kullanıcılar tarafından yıkıldığı düşünülmektedir.

Resim 3.82. Ahır kalıntıları

- Ali AYDINLI’nın (2024) verdiği bilgiler doğrultusunda, bahçede ahır önünde bulunan 2 adet yörede sulak taş olarak bilinen hayvanların su içtiği taş yerinde mevcut değildir.
- Ali AYDINLI’nın (2024) verdiği bilgiler doğrultusunda, 300 ada 11 parselde bulunan ve yine Dinazadeler ailesine ait olan konuta geçiş amaçlı Z04 mahalının batı duvarının üst

köşesinde bulunan kapı kaldırılıp duvar örülmüştür. Z04 nolu mahalde bulunan kahvelik olarak kullanılan niş kapatılmıştır.

- Z02 ve 104 nolu mahallerde tavan göbeği izi bulunmasına rağmen tavan göbekleri yerinde mevcut değildir.
- Z03 ve 104 nolu mahallerde bulunan ahşap sekiler kullanıcılar tarafından değişen zamane ihtiyaçları doğrultusunda sökülümüştür.
- Ahşap iç merdivenin korkuluklarından birkaçı yerinde mevcut değildir.
- 102 nolu mahalde bulunan dolabın alt kısmı kaldırılmıştır.
- 103 nolu mahalde yer alan pencere kullanıcılar tarafından kaldırılarak duvar örülmüştür.

Resim 3.83. 103 nolu mahal iptal edilen pencere yeri ve çağlık dolap detayı

Ekleme

Yapıya zamane ihtiyaçlarını karşılamak için kullanıcılar tarafından eklenmiş nitelsiz eklentilerdir. Bu eklentiler sonucu oluşan değişim ve bozulmalardan aşağıda bahsedilmiştir;

- İhtiyat kaydıyla olmak üzere konutun zemin kattan sağlanan haremlik ve 1. kattan sağlanan selamlık olarak kullanılan katlarına girişin ayrı ayrı sağlandığı düşünülmektedir. Ali AYDINLI'nın (2024) verdiği bilgiler doğrultusunda 101 nolu mahalde erkekler toplanarak akşam sohbetleri, eğlenceleri gerçekleştirmekteydi. 1. Katın selamlık olarak kullanılması sebebiyle 1940'lı yıllarda merdiven çıkışının ahşap kapakla tamamen kapatıldığı düşünülmektedir.
- Ali AYDINLI'nın (2024) verdiği bilgiler doğrultusunda, konutun su ihtiyacı bahçede bulunan kuyudan karşılanmaktaydı. Su hattı daha sonraki yıllarda pvc borularla Z04 mutfak mahaline getirilmiştir. Mutfak mahalinin batı duvarındaki kapı kaldırılıp duvar örüldükten sonra buraya ahşap ocak eklenmiştir. Mahalin düz toprak dam olan çatı yüzeyi plastik elemanlarla kapatılmıştır ve üzeri ahşap, plastik gibi çöplerle kirletilmiştir.

Resim 3.84. Z04 mahali eklenti pvc boru, ocak detayı ve toprak dam üzerinde bulunan çeşitli atıklar

- Ali AYDINLI'nın (2024) verdiği bilgiler doğrultusunda, 1980'li yıllarda 1. katın kiraya vermeye başlanmasıyla birlikte 102 nolu mahal bağladı duvar ile genişletilerek mutfak mahali oluşturulmuştur. Mahal içine ocak yapılmıştır.
- Ali AYDINLI'nın (2024) verdiği bilgiler doğrultusunda Z04 mahali üstünde bulunan wc mahali 1. katın 1980'li yıllarda kiraya vermeye başlanmasıyla yapılmıştır.
- 103 nolu mahalde kapatılan pencere önüne ahşap çağlık dolabı yapılmıştır.
- Aydınli Evi'ne sonradan eklenmesi sebebiyle elektrik kablolarının açıktan gittiği görülmektedir.

Değiştirme

Özgün durumu değiştirilmiş yapı elemanlarıdır. İnsanların yapı elemanlarını değiştirmeleriyle oluşan değişim ve bozulmalardan aşağıda bahsedilmiştir;

- Z04 mahalinin güney duvarındaki yıkılmış olan açıklığı kapatmak için ondülin levha, batı duvarında ise plastik elemanlar kullanılmıştır.
- 101 nolu mahale; konutun 1. Katının kiralanmaya başlamasıyla birlikte 102 nolu mahali genişletmek için bağdadi duvar yapılmıştır.
- 102 nolu mahalın pencere camı kırılmış, kullanıcılar tarafından plastik elemanlarla kapatılmıştır. Mahalin kuzey ve doğu duvarlarında yıkılmalar olmuş; bu alanlar biriket veya kağıtlarla kapatılmaya çalışılmıştır.

4. RESTİTÜSYON

4.1. Tanım ve Yöntem

Restitüsyon kavramı, Ahunbay tarafından (2016) ‘Sonradan değişikliğe uğrayan, kısmen yıkılmış ya da yok olmuş mimari eleman veya yapıların, ilk tasarımlarındaki ya da belirli bir zamandaki durumlarının, elemanların, yapı üzerindeki izlerinden, yapıya ait arşiv bilgilerinden veya yapıya ait çizim ve fotoğraf gibi belgelerden yararlanılarak, plan, kesit, görünüş çizimleriyle mimari olarak anlatılmasıdır’ şeklinde tanımlanmaktadır. 300 ada 12 parsel de bulunan tescilli Aydınli Evi’nin restitüsyon çalışması kapsamında konutun günümüze kadar uğradığı değişiklikler; yapıdaki izlerden, yapıya ilişkin arşiv bilgilerinden, yapıya ait fotoğraflardan faydalanarak plan, kesit ve görünüş çizimleriyle yapının özgün halini ortaya koymak için çalışmalar yapılmıştır. Gerektiği yerde karşılaştırmalı çalışmalara başvurularak detayların tespiti yapılmıştır. Böylece restitüsyona yönelik veriler elde edilerek Ek-8’de yer alan restitüsyon çizimleri hazırlanmıştır. Restorasyon müdahale karar ve çizimlerinin temelini bu çalışmalar oluşturmaktadır.

4.2. Restitüsyon İçin Kaynak Kullanımı

Restitüsyon projesi hazırlanırken, kullanılan kaynaklar güvenilirlik düzeylerine göre sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflandırmada en yüksek güvenilirlik derecesini, yapının kendisinden elde edilen kesin veriler oluşturmaktadır. İkinci sırada, yazılı, sözlü ve görsel kaynaklardan elde edilen ve çalışmaya yön verebilecek bilgiler yer almaktadır. Karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgiler ise üçüncü güvenilirlik derecesini temsil etmektedir. Yeterli kaynak bulunamadığı durumlarda, mimari kurguya uygun olarak yapılması gereken müdahaleler, mimari gereklilikler çerçevesinde değerlendirilerek dördüncü güvenilirlik derecesi olarak kabul edilmektedir. 300 ada 12 parselde yer alan Aydınli Evi’nin özgün durumunun belirlenmesinde kullanılan kaynakların detayları, öncelik sıraları ve güvenilirlik dereceleri aşağıda belirtilmiştir (Vural, 2018).

Yapıdaki iz ve örneklerden elde edilen bilgiler (1. derece güvenilir)

1. Varlığı bilinenler; rölöve çalışması sırasında Aydınli Evi’nde var olduğu tespit edilenler.

2. İzi olan, yeri boyutu malzemesi yapıdaki diğer örneklerden bilinenler; varlığına dair iz bulunan ve yapıdaki diğer örnekler sayesinde yer, boyut ve malzeme özellikleri tespit edilenler.
3. Varlığına dair iz bulunmakla birlikte boyut ve malzeme özelliklerine dair detaylar yapıdaki örneklerden tespit edilemeyenler.
4. İzi olmayan ancak varlığı yapıdaki diğer örneklerden bilinenler; Yapıda çeşitli nedenlerle bir kısmı ya da tamamı yok olan ancak yapıdaki diğer örnekleri sayesinde özellikleri tespit edilenler.

Yazılı, sözlü ve görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler (2. derece güvenilir)

1. Sözlü Bilgiler; yapının sahipleri ve önceki kullanıcılarından alınan bilgiler.
2. Arşivlerde bulunan yapıya ait fotoğraflardan elde edilenler; Araştırma safhasında yapıya ait tescil dosyası ve arşivlerde bulunan, yapının geçmiş yıllara ait fotoğraflarından elde edilenler.

Karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgiler (3. derece güvenilir)

1. İzi olan, yeri, boyutu, malzemesi karşılaştırmalı çalışmadan elde edilenler; varlığına dair izi bulunmakla birlikte, malzeme, boyut ve benzer detayları karşılaştırmalı çalışma ile tespit edilenler.
2. İzi olan, yeri, boyutu, malzemesi karşılaştırmalı çalışmadan elde edilenler; Yeri, izi, boyutu veya malzemesi ile ilgili herhangi bir iz bulunmayan ve karşılaştırmalı çalışmadan gelen bilgiler.

Mimari gereklilik (4.derece güvenilir)

Yapıda varlığına dair bir iz bulunmayan, boyut, malzeme ve detayı bilinmeyen, mimari gereklilik sonucu olması gerektiği tespit edilenler.

Aydınlı Evi, zaman içinde hem kullanıcı ihtiyaçlarındaki değişimler sonucu plan şemasında ve yapı elemanlarında kullanıcı müdahaleleriyle dönüşüme uğramış, hem de yapının terk edilmesini takiben çevresel koşullar ve bakımsızlık gibi faktörlerin etkisiyle aşamalı olarak yıpranmış ve bozulmuştur. Konutta meydana gelen bu değişme ve bozulmaların meydana gelmeden önceki özgün yapı hali yukarıda belirtilen güvenilirlik derecelerine göre analiz

edilerek restitüsyon kaynak analizi paftalarında sunulmuştur (EK-7). 1. ve 2. Derece güvenilir kaynaklardan gelen bilgiler; tüm yapı elemanları ve mekansal özelliklerin özgün halinin anlaşılmasını sağlamıştır. Çalışmada 3. Derece güvenilirliği ifade eden karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgilerden; sökülmüş durumda olan ahşap sedirlerde, ahşap tavan göbeğinin formunun tespitinde ve Z04 mahali kapatılmış alçı ocağın ocak seviyesinin belirlenmesinde faydalanılmıştır. Sözlü kaynak olarak eski yapı sahibi Semahat AYDINLI'nın oğlu Ali AYDINLI'nın beyanları dikkate alınmakla birlikte tek kişinin kaynaklığı olması sebebiyle ihtiyat kaydıyla yaklaşmıştır.

4.2.1. Karşılaştırmalı çalışma

Bu çalışma, yapının restitüsyon çalışmalarında kaynak sağlamak ve bölgedeki konut kültürünü yakından tanımak amacı ile; Divriği kent merkezinin farklı bölgelerinde bulunan 300 ada 12 parseldeki Aydınli Evi'nin de içlerinde bulunduğu 14 adet tescilli konut karşılaştırmalı çalışma kapsamında incelenmiştir. Söz konusu yapılar, yerleşim düzenleri, plan şemaları, cephe kompozisyonları, mimari elemanları ile kullanılan malzeme ve yapım teknikleri gibi belirli kriterler doğrultusunda analiz edilmiştir. Bu değerlendirme süreci, oluşturulan tablolar yardımıyla sistematik bir karşılaştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

Divriği'nin bilinen en eski tarihi MÖ 9. yüzyıla uzanmasına rağmen, bu döneme ait konut mimarisi hakkında bilgiye henüz ulaşılamamıştır. 11. yüzyıldan itibaren hüküm süren Mengücek ve Memlük dönemlerine ait konutlardan da günümüze ulaşan olmamıştır. Osmanlı dönemine ait konutlardan ise yalnızca 19. yüzyıl ve sonrasına ait birkaç örnek mevcuttur. Buna rağmen, Divriği evleri, 13. yüzyıldan beri devam eden ve Anadolu Selçuklu mimarisine dayanan yerel yapı sanatının geleneklerini çeşitli yönleriyle yansıtmaktadır. Geçen bunca zamana meydan okuyan bu geleneklerin devamlılığında, ustaların sanatlarına bağlılığı ve bölgenin coğrafi özellikleri başlıca etken olmuştur. Divriği'nin coğrafi yapısının dışa kapalı ve değişimlerden az etkilenen bir yapıya sahip olması, 19. ve 20. yüzyıllarda inşa edilen konutlarda eski dönemlere ait mimari ve yapısal özelliklerin gözlemlenmesini sağlamıştır (Ünlüdil, 2005).

19.yüzyılda ekonomideki durgunluk köylerden göçe sebep olmuştur. Divriği'ye gelip ihtiyaçlarını karşılayan köylülerin azalan nüfusu ticari yaşamı olumsuz etkilemiştir. 1937 yılında tamamlanan Sivas-Erzurum demiryolu hattı ve 1938 yılında faaliyete geçen demir

yatakları, ilçenin ekonomik canlanmasına katkıda bulunmuştur. 1974 yılında inşaatına başlanan Divriği Demir Çelik Tesisleri ise ilçenin en önemli sanayi kuruluşudur. (Şenol, 2007). Bu süreçte kır evi zamanla değişerek kasaba evine dönüşmüştür. Divriği mimarisinin son 200 yılına (1725-1925) bakıldığında, konutların mimari evrimi Sakoğlu tarafından dört belirgin safhaya ayrılmaktadır (Sakaoğlu, 1978):

1. 1725-1800 arası; altı ahır olup üstü yüksek tavanlı odalar, camsız ve tahta kepenkli ahşap pencereler, tavana yakın tepe pencereleri, geniş oda ve başodalarda aşağıseki, nimseki gibi bölümler ve yüksek birer ocak bulunmaktadır. Tavan süslemesi ise çok nadirdir.
2. 1800-1850 arası; tavanlar işlenmeye başlamıştır. Odalarda ocak yaşmakları, çiçeklikler ve kafa pencereleri öne çıkmaktadır. Tavan biraz daha alçalmış durumdadır. Düz topraklara ahşap saçaklar eklenmiş ve cepheler kireç sıvanmıştır.
3. 1850-1900 arası; Üst kat odaların tavan yükseklikleri azalmış, tepe pencerelerin yerini boy pencereleri almıştır. Başodaya eklenen ocak kaldırılmış, tavan işlemleri daha sade yapılır hale gelmiştir. Başoda yerine yaz odası kavramı yerleşmiştir.
4. 1900-1925 arası; evler merkezi vilayet tipinde, kiremit çatılı, yayvan saçaklı, alınlıklı, tepe pencereleri tamamen kalkmış boy pencereleri daha uzun yapılır hale gelmiştir. Mekânsal kurguda ise bir önceki denemle aynı kurgu devam ettirilmiştir. Bahsedilen bu dönemler Divriği konut mimarisinin zamana karşı uyum sağlayarak ilerlediğini, değişen estetik ve teknik yaklaşımlarla geliştiğini gösterir.

Divriği evlerinde yerleşim özellikleri

Divriği evlerinin kurgusunda iklim, topografya, din, kültür ve ekonomik koşullar etkili olmuştur. Divriği'de 20. yüzyıla dek bitişik nizam ev yapımının uygulanmadığı, evlerin daima bahçeli olarak tasarlandığı, bostan ve tarım alanlarıyla geniş bir yaşam alanı oluşturulduğu görülmektedir. Evlerin tarım ve hayvancılık faaliyetleriyle ürettiği sebze, tahıl, et ve süt ürünleri ilçenin iç tüketimini karşılamaktadır. Bu tarım alanları alçak duvarlarla çevrilmiş, aralarında 'komşu kapısı'denen küçük boşluklar bırakılarak komşuluk ilişkilerinin canlı tutulduğu bir mahalle düzeni oluşturulmuştur (Şenol, 2007). Sokaklar karşılıklı iki arabanın geçebileceği genişliktedir. Sokaklar mülkiyet sınırlarını ayıracak şekilde bırakılan patikaların yola dönüşmesiyle şekillenmiştir. Sokak dokusunda geniş cadde bağlantıları bulunmamaktadır. Evler, geniş arsaların en uygun köşelerine yerleştirilmiş olup, konumlandırılmasında kuzeye kapalılık ve kible yönü belirleyici olmuştur. Kible yönüne ve

kuzeye yönelik bu düzenleme, evlerin belirli bir yöne uyum sağlamasını sağlamıştır. (Sakaoğlu, 1978).

Araştırma kapsamında analiz edilen 14 adet konuttan 8'i ayrıık nizam, 6'sı ise bitişik nizam düzene sahiptir. Bu yapılardan 3'üne bahçeden, 1'ine doğrudan sokaktan, 10'una ise avlu üzerinden giriş sağlanmaktadır. Ayrıca, incelenen yapılardan 3'ünün sokağa cephesi bulunmamaktadır. Tezime konu olan 300 ada 12 parselde bulunan Aydınlı Evi kuzey cepheden bitişik nizam düzenine sahip, bahçeden ulaşılan ve sokağa cephe vermeyen bir yapıdır.

Çizelge 4.1. Divriği Evleri arazi yerleşim kararları karşılaştırma çizelgesi (Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivinden yararlanarak, yazar tarafından düzenlenmiştir)

Konut				Yerleşim		Giriş			Cephe	
No:	Malik/İsim	Konum		Ayrık Nizam	Bitişik Nizam	Bahçe	Sokak	Avlu	Bahçe/Avlu Cepheli	Sokak Cepheli
1	Konut	Güllübağ Mah. 300/12			●	●			●	
2	Beyaz Konak	Zeliha Hatun Mah. 279/1		●				●	●	●
3	Deli Osman Ağa Konağı	Kalealtı Mah. 140/2		●				●	●	●
4	Şeyhoğlu Konağı	Gökçe Cami Mah. 263/1		●				●	●	●
5	Erçokluzade Evi	Ahmet Paşa Mah. 183/34		●				●	●	●
6	Arıstak Konağı	Süleyman Ağa Mah. 276/22			●			●	●	●
7	Turgut Takıl Evi	Abuçimen Mah. 249/40			●			●	●	●

Çizelge 4.1. (devam) Divriği Evleri arazi yerleşim kararları karşılaştırma çizelgesi (Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivinden yararlanarak, yazar tarafından düzenlenmiştir)

Konut			Yerleşim		Giriş			Cephe	
No:	Malik/İsim	Konum	Ayrık Nizam	Bitişik Nizam	Bahçe	Sokak	Avlu	Bahçe/Avlu Cepheli	Sokak Cepheli
8	Naci Gök Evi	Kemenkes Mah. 169/5		●		●		●	●
9	Mehmet Avcı Evi	Abuçimen Mah. 247/37,38		●			●	●	●
10	Burnaz Paşa Konağı	Dillioğlu Mah. 237/37		●			●	●	●
11	Gazi Çolak Evi	Gökçe Cami Mah. 260/27		●			●	●	●
12	Konut	Kalealtı Mah. 144/2		●			●	●	●
13	Saatçi konak	Kemenkes Mah. 169/20		●	●			●	
14	Yolgeçti Konağı	Abuçimen Mah. 248/11		●	●			●	

Divriği evlerinde plan tipleri

Divriği evlerinde, mekânsal kurgu elemanları açık ve kapalı mekanlar olmak üzere 2 şekilde kurgulanır. Açık mekanlar; avlu, ayaz, örtme ve bahçe şeklindedir. Kapalı mekanlar ise başoda (yaz odası), toyhane ve ocaklık (mutfak) şeklindedir. Bu bölümler dışında ev sahibinin ekonomik gücü neticesinde değişen evin büyüklüğüne göre yazlık-kışkık odalar, kiler, ambar, ekmeklik, tuvalet gibi mekanlar plan kurgusuna eklenir.

Avlu, sokak ile ev arasındaki geçişi sağlayan ara mekandır. Avlu sokaktan mahremiyet ve güvenlik amacıyla duvarlarla ayrılır ve bu duvardaki cümle kapısı ile sokaktan avluya geçiş sağlanmaktadır. Avlunun diğer cephesini evin avluya bakan cephesi oluşturmaktadır. Ev, selamlık ve harem olarak iki bölüme ayrılıyorsa bu iki bölüm arasındaki bağlantı da avlu aracılığıyla sağlanmaktadır. Avlu zemini genellikle kaldırım döşelidir ve avluda ağaç bulunmamaktadır. Avlunun içinde merdiven, at örtmesi, tuvalet, sahan taşı, çeşme, samanlık, ahır ve ayaza açılan orta kapı gibi bölümler bulunmaktadır (Şenol, Sakaoğlu, 2007, 1978). Türk konut mimarisinde; hayat veya sofa olarak geçen kavramın Divriği evlerinde aldığı isim divanhanedir. Plan kurgusunda selamlık girişinin ön tarafında uzanmaktadır. Üst katta, merdiven bitiminde ki sahanlık divanhanenin başlangıcını oluşturur. Döşemesi sal taşı ya da ahşap zemin şeklindedir. Ön tarafı açık olup yan tarafları duvarlarla kapatılmış ve bu duvarlardan odalara geçiş kapıları yapılmıştır. Bazı evlerde divanhane (sofa) tavanları süslemelidir.

S.H. Eldem'in "Türk Evi Plan Tipleri" adlı çalışmasında yapmış olduğu sofanın ev içindeki konumunu göz önünde tutarak yaptığı gruplandırma, Divriği konutlarının plan tipolojisini irdelerken altlık olarak kullanılmıştır. Bu bağlamda;

Sofasız planlı evler: Sedat Hakkı Eldem'e göre en ilkel plan türüdür. Sıra halinde dizilmiş odalara sahiptir. Odalar avluya açılan pencerelerle aydınlatılır. Bu plan türünde, avlu sofa görevindedir. En üst katta, odalar merdivenle avluya bağlanır. Odaların önünde balkon şeklinde açıklıklar vardır (Korkmaz, Özbil, 2008, 2002).

Dış sofalı planlı evler: Bu plan türünde, tasarımda iki ölçüt görünmektedir; oda ve sofa. İlki arka tarafta ikincisi sıcaklık ve güneş ışığı için ön tarafta yer alır. Sedat Hakkı Eldem'in öne sürdüğü, sofa ilk başta sütunların taşıdığı açık bir alandır ve çatı ile örtülüdür. Ancak yaşam

şartlarının ve konfor isteğinin artması ile sofanın geniş cam pencereler kullanılarak evin içine alındığı görülmektedir. Bu orta açık alan ortak kullanım içindir; oturma, misafir ağırlama ve odalara giriş çıkış buradan sağlanır (Korkmaz, Özbil, 2008, 2002).

İç sofalı planlı evler: Bu plan türü Sedat Hakkı Eldem'e göre Türkiye'de en yaygın plan türüdür. Bu plan türü karniyarık plan olarak da adlandırılmaktadır. Sofanın dış kısmına odaların eklenmesiyle geliştirilmiştir. İki sıra odanın sofanın içinde yer alması, yaşama alanının daha özel, korunaklı olmasını sağlamıştır. Sedat Hakkı Eldem'e göre bu plan türü Türk Evi'nin en olgun halidir (Korkmaz, Özbil, 2008, 2002).

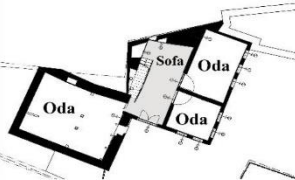
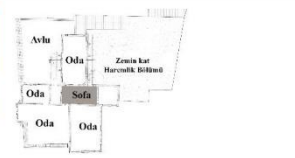
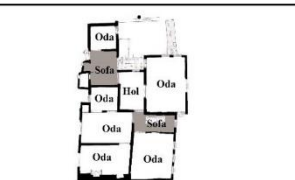
Merkezi sofalı planlı evler: Plan kurgusu merkezi bir sofa etrafında yapılır. Sofa merkezde yer alır ve dört tarafında odalarla çevrilidir. Bir veya iki oda eksiltilmiş, bunun yerine güneş ışığından daha iyi yararlanmayı amaçlayan eyvan kurgulanmıştır. Sedat Hakkı Eldem bu plan türünün geliştirilmeye en elverişli plan türü olduğunu ve zengin plan karışımlarıyla daha geniş evlere uygulanabileceğini belirtmiştir (Korkmaz, Özbil, 2008, 2002).

Çizelge 4.2. Türk Evi plan tipleri çizelgesi (Sezgin'in çalışmasından alınarak düzenlenmiştir. (Sezgin, 2006))

SEDA H. ELDEM'İN TANIMLAMASINA GÖRE GELENEKSEL TÜRKİYE EVİNİN PLANİMETRİK TİPOLOJİSİ				
Oda				
Oda ve Eyvan				
Oda ve Köşk Oda				
Oda, Eyvan ve Köşk Oda				
	Sofasız Ev Tipi	Dış Sofalı Ev Tipi	İç Sofalı Ev Tipi	Orta Sofalı Ev Tipi

Çalışmaya konu olan 14 adet konut incelendiğinde, 6 tanesi iç sofalı, 4 tanesi dış sofalı, 4 tanesi ise orta sofalı plan tipinde olduğu gözlenmiştir. Aydınlı Evi, iç sofalı plan tipine sahiptir. Sofada yer alan merdivenin üzerinin kapatılmasıyla zamanla iki ayrı kullanım alanı oluşturulmuş ve mekan dağılımının bu değişikliğe göre şekillendiği gözlemlenmiştir.

Çizelge 4.3. Divriği Evleri Plan çizelgesi (Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivinden yararlanarak, yazar tarafından düzenlenmiştir.)

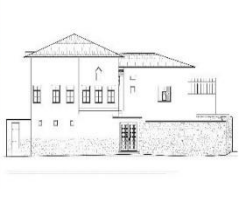
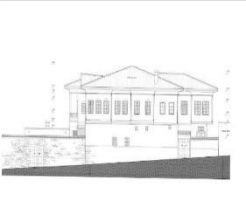
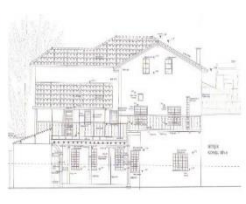
Konut				Plan Tipolojisi			Haremlik Selamlık Ayrımı	
No:	Malik/İsim	Fotoğraf	Planı	İç Sofalı	Dış Sofalı	Orta Sofalı	Var	Yok
1	Konut			●				●
2	Beyaz Konak					●		●
3	Deli Osman Ağa Konağı					●		●
4	Şeyhoğlu Konağı					●	●	
5	Erçokluzade Evi			●				●
6	Aristak Konağı			●			●	
7	Turgut Takıl Evi			●	●		●	

Divriği evlerinde cephe düzenlemesi

Dış cepheler oldukça sade, duvarlar sağlam ve pencereler küçük olup kepenklerle kapatılmıştır. Dış duvarlar yüksek tutularak dış dünyadan soyutlanmış bir mahalle görünümü mevcuttur. Böylelikle dışa kapalı evlerin oluşturduğu mahalleler meydana gelmiştir. Kible yönüne ve kuzeye yönelik bu düzenleme, evlerin belirli bir yöne uyum göstermesini sağlamıştır (Sakaoğlu, 1978). Divriği evlerinde çıkmaları sokak tarafında yer alan selamlıklar belirler. Evlerde değişik çıkma tipleri kullanılmıştır. Yaygın olarak en çok kullanılanlar; tek taraflı çıkmalı tip ve cephe ortasında çıkmalı tiptir. Bunlarla birlikte iki taraflı çıkmalı tip, çokgen çıkmalı tip ve cepheden çıkmalı tipte görünmektedir (Şenol, 2007).

Divriği'nde yer alan 14 adet konut incelendiğinde, bunlardan birinin çokgen, birinin gönyeli, diğer 12'sinin ise düz çıkmalı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, 12 konutun çatısının düz toprak dam, 2'sinin ise kiremit örtülü olduğu belirlenmiştir. Yedi konutta üst katlara ulaşım, divanhaneden merdivenle sağlanırken, diğer yedi konutta ise üst katlara yapı içerisinden erişim sağlanmaktadır.

Çizelge 4.4. Divriği Evleri Görünüş çizelgesi (Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivinden yararlanarak, yazar tarafından düzenlenmiştir.)

Konut				Çıkma				Çatı		Hayat/Divanhane	
No:	Malik/İsim	Fotoğraf	Görünüş	Düz	Gönyeli	Çokgen	Çıkmasız	Kiremit	Düz	Var	Yok
1	Konut			●				●			●
2	Beyaz Konak				●			●		●	
3	Deli Osman Ağa Konağı			●				●			●
4	Şeyhoğlu Konağı			●				●			●
5	Erçokluzade Evi			●				●		●	
6	Anıstak Konağı			●				●			●
7	Turgut Takıl Evi			●				●		●	

Mimari elemanlar

Temeller

Divriği evlerinde temeller, geleneksel olarak nem ve rutubetten korunma amacıyla yapılır ve genellikle 15-30 cm yüksekliğinde bir taş dizi oluşturularak üzerine sıkıştırılmış toprak yerleştirilir. Evlerin zemin seviyesindeki taş yapıları, nemden korunma sağlamak için yeterlidir.

Duvarlar

Divriği evleri genellikle iki katlı olup bazı evlerde üçüncü bir kat (cihannüma) da bulunabilir. Malzeme seçimi ve kat sayısı, ev sahibinin ekonomik durumuna bağlı olarak değişir. Bazı evlerde zemin kat yığma moloz taştan, üst katlar ise ahşap karkas arası kerpiç dolgudan yapılmıştır. Bazılarındaysa subasman seviyesi moloz taştan olup kat duvarları ahşap karkas arası kerpiç dolguyla yapılmıştır. Tek katlı evler genelde kerpiçten, diğerleri ise hımış tekniğiyle (ahşap karkas arası kerpiç dolgu) inşa edilmiştir. Duvarlarda, bölgenin iklim ve sismik özelliklerine uygun teknikler geliştirilmiştir. Kalın duvarlar sıcak yaz günlerinde havalandırmayı kolaylaştırırken soğuk kış şartlarına karşı yalıtım sağlar. "Ana-kuzu" ve "iki analı" duvarlar yaygındır; ana-kuzu örgüsünde büyük ve küçük kerpiçler beraber kullanılırken, iki analı duvarlarda iki büyük kerpiç arasına boşluk bırakılır ve bu boşluk toprakla doldurulur. Hafifliğiyle öne çıkan bağdadi duvarlar ise mekanları bölmek için kullanılır. Ahşap hatıllar, duvarların dayanıklılığını artırmak için 1-2 metrede bir kullanılır; bu elemanlar keserle şekillendirilerek birbirine geçirilir ve demir çivilerle sabitlenir. İnce duvarlar (meteris, çitime ve bağdadi) genellikle hafif yapılarda veya ara bölmelerde tercih edilir. Meteris duvarlar dikey ahşap iskelet üzerine kerpiçle doldurulurken, çitime duvarlar ince ahşap çıtalarla desteklenir ve üzeri sıvanır. Hafifliğiyle öne çıkan bağdadi duvarlar, 19. yüzyıldan itibaren dar mekanlarda ve bölmelendirme amacıyla kullanılmıştır (Şenol, 2007).

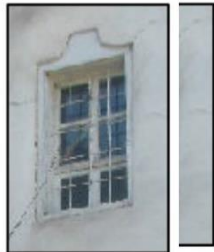
Aydınlı Evi'nin duvar yapımında taş, kerpiç ve ahşap malzemenin kullanıldığı görülmektedir. Taş malzeme bahçe duvarlarında, konutun ve ahırın su basman duvarlarında ve Z04 mahalının duvarlarında kullanılmıştır. Su basman üzerinde ahşap taşıyıcılı karkas sisteme geçiş yapılmıştır. Karkas sistem içinde yapının bir kısmında ise dikine sıralanmış

dolgusuz ahşap çatkıdan oluşan duvar sistemi bulunmaktadır. Yer yer bağdadi duvar da görülmektedir. Su basman üzerindeki beden duvarları ve ara bölme duvarlar yaklaşık 25 cm kalınlığındadır. Ortalama 1.5 metrede bir ahşap hatıllar yerleştirilmiştir.

Pencereler

Divriği evlerinde pencereler üç sınıfa ayrılır; Bunlardan birincisi boy-koltuk pencereleri, ikincisi küçük ışık pencereleri, üçüncüsü ise tepe-hava pencereleridir. Pencereler kerpiç duvar içerisinde ahşap hatılların lento görevi gördüğü aksın hemen altına yerleştirilir. Ahşap dikmelerle desteklenen hımış duvarlarda ahşap taşıyıcılar arası boşluklar pencere boyutuna göre ayarlanır. İki dikey ahşap taşıyıcı arası boşluk pencerenin yatay mesafesini belirlemiş olur (Çelimli, 2016). Divriği'nin sert geçen kış mevsimi, geleneksel evlerde kışlık mekanların küçük pencerelerle aydınlatılmasına yol açmıştır. Camın yüksek maliyeti ve ulaşım zorlukları nedeniyle, pencerelerde cam yerine kağıt veya bez kullanımı yaygındır. Kağıt, zeytinyağı ile saydamlaştırılıp, "çiriş" adı verilen bir yapıştırıcıyla pencereye sabitlenir. Ekonomik yetersizliğe sahip aileler ise un ve su karışımından elde edilen bir hamur kullanmış, kargaların bu hamuru yemesini önlemek için de pencere dışına meşe kömürü asılmıştır (Şenol, 2005). Divriği evlerinde pencerelerin çoğu dikdörtgen şeklindedir ve yaygın ölçüler 1x1, 1x2 ve 1,15 metredir. Kemerli pencereler genellikle 1x1 ila 1x1,5 metre arasında değişen oranlara sahiptir. Aydınlı Evi'nde pencereler ahşap, çift açılımlı ve demir korkulukludur. Bazı pencereler dıştan ahşap kepenge sahiptir. Işıklıklar hariç pencereler çoğunlukla 1x2 oranına yakın şekilde değişen ölçülere sahiptir.

Çizelge 4.5. Divriği Evleri pencere tipolojileri (Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivinden yararlanarak, yazar tarafından düzenlenmiştir.)

PENCERELER						
D İ K D Ö R T G E N F O R M D A	1X1 ORANINDA					
	1X1,5 ORANINDA					
	1X2 ORANINDA					
K E M E R L İ F O R M D A	1X1.5 ORANINDA					
	1X2 ORANINDA					
Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivinden yararlanılmıştır.						

Kapılar

Divriği’de bulunan avlulu evlerde sokaktan avluya girişi sağlayan büyük kapılara “kanatlı” ya da “cümle kapıları” adı verilmiştir. Bu kapılar yapının dış dünya ile ilk ilişki kurduğu nokta olduğundan ev sahibinin sosyal ve ekonomik durumuna göre ihtişamı değişmekte böylece yapı sahibi hakkında bilgi vermektedir. Evlerde cümle kapısının dışında avludan sofaya geçişi sağlayan giriş kapıları ve sofadan odalara geçişi sağlayan oda kapıları bulunmaktadır. Giriş kapıları ve oda kapıları cümle kapılarına göre daha küçük boyutlandırılmıştır. Giriş kapıları genellikle iki kanattan oluşur. Giriş kapılarının bir kanadı daha küçük ölçülüdür. Oda kapıları ise çoğunlukla tek kanattan oluşur. Giriş ve oda kapıları yapım tekniği olarak iki gruba ayrılır. Birincisi geniş tablaların birleştirilmesi ile oluşturulan tablalı (doğrama) kapılar, diğeri ise ahşap lataların çakma yöntemi ile bir araya getirildiği latalı (çakma) kapılardır. Her iki grupta da başlıklı, başlıksız ve kemerli kapı türleri bulunmaktadır. Ayrıca muşabbak denilen işlemeli kapılar da mevcuttur (Çelimli, Şenol, 2016, 2007).

Resim 4.1. Divriği evleri iç kapı örnekleri sırasıyla çakma kapı, çakma kapı, tablalı kapı (Aykan, 2022)

Aydınlı Evi’nde bulunan dış kapılar çift kanatlı iç kapılar ise tek kanatlıdır. iç ve dış kapılar ahşap kasa ve kanatlı olup metal kulplu ve kilitlidir. Ahşap eşik üzerine oturmakta ve odalara doğru açılmaktadır. Tüm iç kapılar yağlı boya ile boyanmış durumdadır.

Merdivenler

Divriği evlerinin merdivenleri incelendiğinde, malzeme olarak ahşap ve taş kullanıldığı görülmektedir. Bahçe, avlu ya da sokaktan konuta girişin sağlandığı merdivenlerde taş malzeme, konut içerisinde yer alan merdivenlerde ise ahşap malzeme kullanılmıştır. Ahşap merdivenler kapalı rıhtla inşa edilmiş, korkuluk ve tırabzanları da ahşaptan yapılmıştır.

Dolap, sedir, ocak

Odalardaki dolaplar ve yüklükler genellikle ahşap doğrama ve çakma tekniğiyle yapılmıştır. Bu yüklüklerde yatak ve yorgan gibi eşyalar bulunurken, toyhane (misafir odası) gibi odalardaki yüklükler daha büyük boyutlardadır. Ayrıca, bu yüklüklerin orta kısmında yörede "çark" adı verilen, gusülhane olarak tasarlanmış bir bölüm bulunmaktadır. Aydınli Evi'nde Z01, Z02 ve 103 nolu mahallerde dolap bulunmaktadır. Z01 ve 103 nolu mahallerde gusülhane olarak kullanılan çark dolapları mevcuttur.

Divriği evlerinde sedirler, sofaların çıkma yapan kısımlarında ve odalarda yer almaktadır. Genellikle 40-60 cm yüksekliğinde ve 60-70 cm derinliğinde ahşap malzemeden üretilmiştir. Aydınli Evi'nde Z03 ve 104 nolu mahallerde sedir izi bulunmaktadır. Karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen üçüncü derece güvenilir bilgiler kaynak olarak alınarak yapıda eksik veya tamamlanması gereken yapı elemanları tamamlanmıştır. Z02 ve 104 nolu mahallerdeki sedir izlerinden, sedirin 40-60 cm yüksekliğinde ve 60-70 cm derinliğinde ahşap malzemeden üretilerek yerine montajı sağlanacaktır.

Divriği evlerinde genellikle her katta en az bir ocak bulunmaktadır. Ocaklar, dolap ortalarında, duvar kenarında ya da mekânı bölmeyecek bir noktada bulunmaktadır. Aydınli Evi'nde Z04 mahalinin doğu duvarında bulunan önceden ocak olduğu anlaşılan, simetrik olarak iki yanında büyük oranda aynı olan çiçek motifli alçı kabartma yer almaktadır. Ocağın kullanıcılar tarafından içi doldurulmuştur. Benzer duruma Divriği'de bulunan Osman Ağa Konağında da rastlanmaktadır. Alçı ocak açılırken Sancaktar Evi'nde de görüldüğü üzere ocak döşeme seviyesine kadar indirilecektir. 102 nolu mahalde sonradan eklenmiş ocak yer almaktadır.

Resim 4.2. Sırasıyla; Sancaktar Evi alçı yaşmaklı ocak örneği, Osman Ağa Evi kapatılan ocak örneği (Ünlüdil, 2005 ve Çelimli, 2016), Z04 mahali kapatılan ocak izi

Tavanlar

Divriği evlerinde tavanlar, genellikle çıtalı ve ahşap kirişlemeli olarak karşımıza çıkmaktadır. Çıtalı tavanların duvarlarla birleşim yerlerinde bağdadi geçişle birleştirme yapılır. Bu tavanlarda genellikle karolaj veya S motifi kullanılırken, köşe kısımlarında farklı renklerde kumaşlarla ahşap altı kaplama yapılmaktadır. Çıtalı tavanların orta kısmında ise tavan göbeği yer almaktadır. Toyhane (misafir odası) ve baş oda (ana oda) gibi önemli alanlarda yoğun bezemeli tavanlar yapılırken diğer odalarda daha sade kaplama yapılır. Aydınlı Evi mahal tavanlarında, merkezde bir göbek ve dört köşede bulunan köşebentlerin etrafını dolaşarak çerçeve oluşturan ve yörede çökürtme düz tavan olarak bilinen tavan çeşidi birçok mahalde kullanılmıştır.

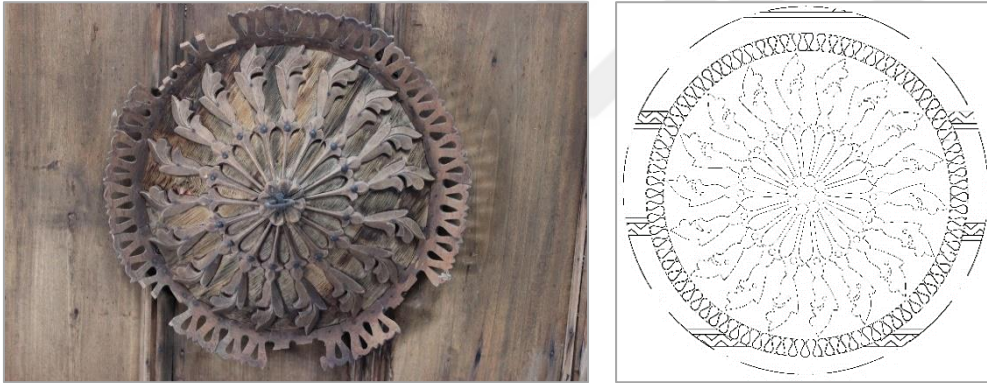

Resim 4.3. Divriği’de bulunan Muratoğlu Evi Yaz odası, çökürtme tavanlı ve bezeme altı kumaş kaplamalı tavan detayları (Ünlüdil’in tez çalışmasından alınarak yazar tarafından düzenlenmiştir (Ünlüdil, 2005)

Resim 4.4. Divriği’de bulunan Uzungil Evi çökürtme tavanlı ve bezeme altı kumaş kaplamalı tavan detayı (Ünlüdil’in tez çalışmasından alınarak yazar tarafından düzenlenmiştir (Ünlüdil, 2005).

Z02 ve 104 mahallerinde tavan göbeği izleri bulunmaktadır. Ali AYDINLI’nın (2024) tarifleri doğrultusunda; tavan göbeği uygulaması için, karşılaştırmalı çalışmalarda incelenen konaklardan Yol Geçti Konağı’nın tavan göbeği seçilmiştir.

Resim 4.5. Yol Geçti Konak’ı tavan göbeği resim ve çizimi

Çatı

Divriği evlerinde çatı örtüsü olarak düz damlar ve eğimli çatılar bulunmaktadır. Özgün hali düz dam iken bakım zorluğu, zorlu mevsim şartları ve değişen teknoloji gibi sebeplerle düz toprak damlı evlerden eğimli çatıya dönüştürülen çatılar mevcuttur.

Düz damların yapımında öncelikle 40-50 cm aralıklarla 15-20 cm çapında ağaçlarla kirişleme işlemi yapılmıştır. Kirişlemelerin üzerine küçük kesitli ağaçlardan mertekleme yapılmıştır. Ahşap mertekler bazen düz bazen de çapraz şekilde dizilmiştir. Çatının ahşap strüktürü kurulduktan sonra üzerine yerleştirilen merteklemeler arasındaki boşluklar ince

ağaç parçalarıyla doldurulmuştur. Merteklemelerin üzerini örtecek şekilde şilte serilmiş ve bölgede bişürük denilen kum dozajı yüksek çamur karışımı uygulanmıştır. Karışım yüzeye tamamen sıvanmıştır. Çatının son katmanı olarak yüzeyde kot farkı kalmayacak şekilde elenmiş toprak 15-20 cm kalınlığında serilmiştir. Toprak içerisindeki bitki tohumlarının yeşermesini ve dağılmasını önlemek için yörede loğ taşı denilen özel bir ağırlık ile toprak tamamen sıkıştırılmıştır. Son olarak yörede armu taşı denilen özel moloz taşlar çamur sıva yardımı ile derzli olacak şekilde çatı etrafına sırasıyla dizilmiştir. Bu taşlar toprağın zamanla rüzgârdan ve yağıştan dağılmasını engellemek amacıyla dizilmiştir. Eğimli çatılar ise ardıc, çam ve kavak ağaçlarından yapılan aşık ve mertekler yardımı ile yapılmıştır. Aşıklar çoğu zaman saçak oluşturularak ve bu saçakların altları ahşap ile kaplanarak kullanılmıştır. Ahşap çatı konstrüksiyonu genellikle kalkan duvarlar üzerine oturtturularak taşınmış, bu duvarlar bazı noktalarda üçgen alınlıklar oluşturmuştur. 19. Yüzyıl Osmanlı döneminde istasyon bölgesinde kiremit fırınının üretime başlaması ile çatılarda kaplama malzemesi olarak kiremit malzemenin kullanılması yaygınlaşmıştır (Çelimli, 2016).

Aydınlı Evi'nde çatı ilk dönemde düz toprak dam iken daha sonra kırma çatı olarak tadilata uğramıştır. Zamanla da kırma çatı tahrip olarak yok olmuştur. İncelenen tescilli konutlarda olduğu gibi Aydınlı Evi 2. dönem restirüsyon ve restorasyon çalışmalarında ahşap konstrüksiyonlu alaturka kiremit kaplamalı kırma çatı yapılacaktır.

Divriği evlerinde kullanılan malzemelerin genel özellikleri

Divriği evlerinin temel yapı malzemesi olan kerpiç, bölgedeki toprak ve samanın karışımından elde edilmiştir. Toprak, kerpiç yapımında bağlayıcı malzeme olarak rol oynar. Kalitesi, yapının sahibinin tercihlerine bağlı olarak değişiklik gösterebilir. İyi kaliteli kerpiç, elekten geçirilmiş ince toprak ve "kesmek saman" adı verilen ince saman karışımıyla hazırlanır. Dayanıklılığı artırmak için harca kireç veya kendir eklenebilir. Bu malzemeler, yeterli miktarda su katılarak yumuşak bir çamur elde edilene kadar karıştırılır ve ardından iki gün boyunca mayalanmaya bırakılır.

Kerpiçten sonra Divriği evlerinde en çok tercih edilen yapı malzemesi ahşaptır. Yapının iskelet sistemi genellikle ahşap malzemeden yapılır. Taşıyıcı eleman olan kiris, dikme ve direklerde; döşeme, tavan, pencere ve kapı kanatlarında, korkuluklarda ve mutfak gibi alanlarda ahşap sıkça kullanılır. Bölgede en çok kullanılan ahşap türleri ardıc ve meşe

ağaçlarıdır. Özellikle ardıç, temel yapısal elemanlarda yaygın olarak kullanılmıştır. Bu türler, nem ve çürümeye karşı dayanıklı oldukları için tercih edilmiştir.

Divriği evlerinde taş malzeme sınırlı şekilde kullanılır. Genellikle temel yapımında moloz taş kullanılır. Armu taşı olarak bilinen ve zamanla rüzgardan ve yağışlardan toprağın dağılmasını engellemek amacıyla çatı etrafına dizilen taşlar mevcuttur. Salt taşı olarak bilinen renkli bir kireç taşı, bölgede öne çıkan taş malzemelerden bir diğeridir. Bu taş, genellikle mutfak, kiler ve döşemelerde dekoratif amaçlarla kullanılır. Divriği evlerinde alçı, iç ve dış sıvalarda, ocak yapımında ve lambalık gibi detaylarda sıkça kullanılmıştır.

Aydınlı Evi'nin duvar yapımında taş, kerpiç ve ahşap malzemenin kullanıldığı görülmektedir. Duvarlar içten ve dıştan çamur sıvalı ve kireç badanalıdır. Z04 mahalinde bulunan kahvelik ocağı etrafı alçıdan yapılmış bezeme ile süslenmiştir. Kapı, pencere, dolap, seki, merdiven gibi yapı elemanlarında ahşap malzeme kullanılmıştır. Kapı ve pencerelerin; menteşe, kilit, kulp, kapı tokmağı gibi elemanlarında demir metali kullanılmıştır.

4.3. Aydınlı Evi Restitüsyon Analizi

Yapının plan özelliklerini ve strüktürel özelliklerini günümüze kadar korumuş olması restitüsyon çalışmalarını kolaylaştırmıştır. Yapının inşa edildiği yıl olan 1800'li yılların sonu birinci dönem restitüsyonu ve kiraya verildikten sonra yapılmış olan değişikliklerle 1980 'li yıllar ikinci dönem restitüsyonu olarak aşamalı şekilde ele alınmıştır (EK-8).

Birinci dönem restitüsyon analizi

Birinci dönem restitüsyon analizi kapsamında yapının özgün tasarımına yer verilmiştir.

Birinci dönem vaziyet planı

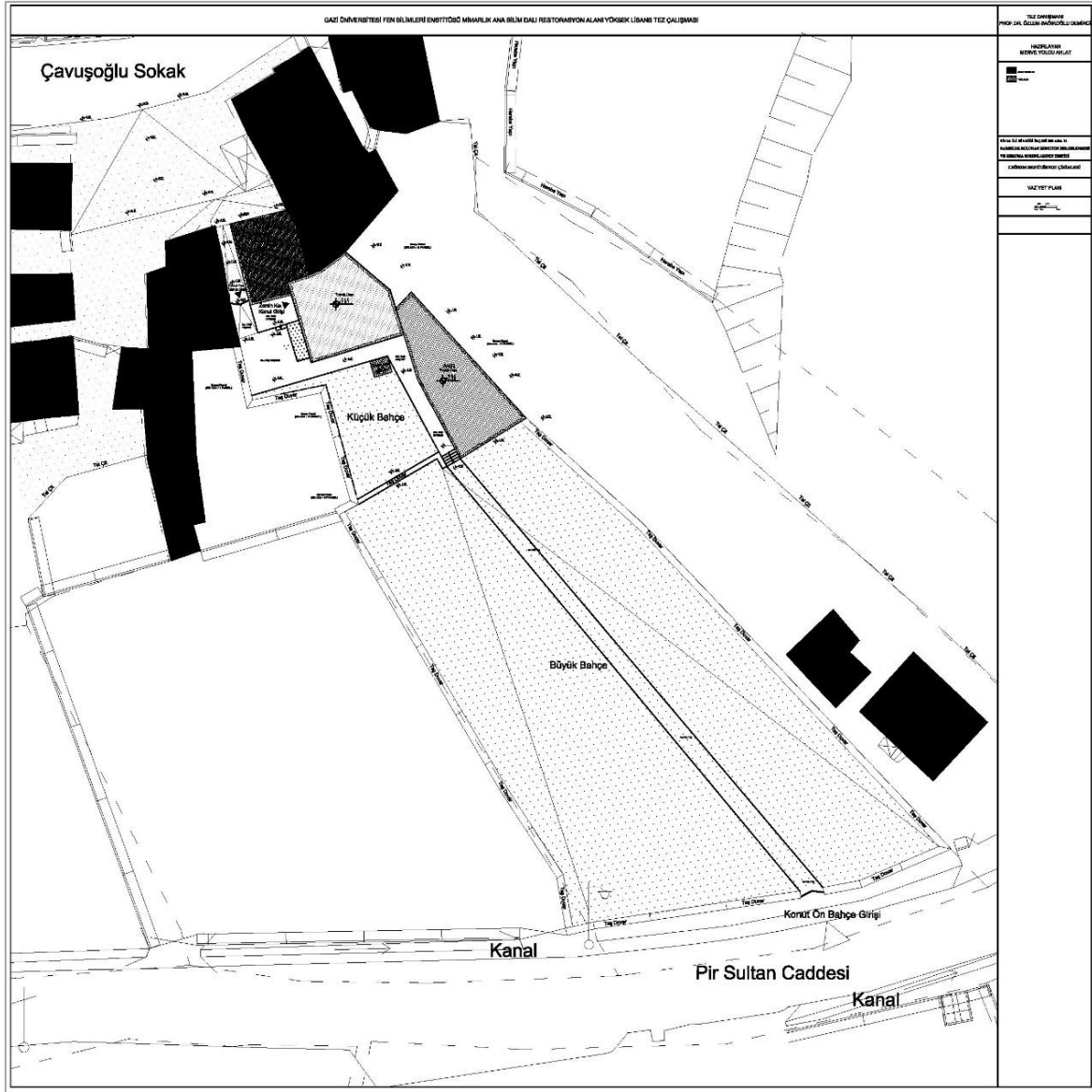
Aydınlı Evi, dikdörtgen formlu geniş bir bahçenin kuzey ve doğu sınırlarında yer almaktadır. Kuzey cephesi, başka bir konut yapısıyla bitişiktir. 300 ada 13 parselde bulunan yapının, Aydınlı Evi ile birleşen asimetrik duvar örgüsü ve sokakla olan ilişkisi, yapıdaki mekânların zaman içinde aşamalı olarak inşa edildiğini düşündürmektedir. Batı yönünde ise 300 ada 11 parselde konumlanan konut ve bahçesi, Aydınlı Evi'nin bahçesiyle komşudur. Aydınlı Evi bahçesine ulaşımın Ali AYDINLI'dan (2024) edinilen bilgi doğrultusunda kuzey yönündeki

Çavuş Sokak tarafından sağlandığı düşünülse de asıl bahçe girişinin güneyden Pir Sultan Caddesinden sağlandığı ihtiyatla düşünülmektedir. Ali AYDINLI'nın (2024) verdiği bilgiler doğrultusunda Aydınli Evi'ne girişin iki kapıdan sağlandığı ihtiyatla düşünülmektedir. Zemin kat girişi alt kottan bahçe içinde batı yönünden, 1. kat girişi ise Çavuş Sokak üzerinden Aydınli Evi'ne ait Z04 mutfak mahalinin toprak damı üzerinden üst kottan gerçekleşmektedir.

Yapının güney duvarında devam eden hatıldan, vaziyet planında güneyde bulunan duvar kalıntılarından ve sözlü kaynaktan (Ali AYDIN'lı (2024)) elde edilen bilgi doğrultusunda yapıya bitişik nizamda ahır olduğu anlaşılmaktadır. Yapı kalıntılarından duvarların taş temel üzerine kerpiç yığma tekniği ile inşa edildiği anlaşılmaktadır. Ali AYDINLI'nın (2024) aktardığı bilgilere dayanarak, döşemenin toprak, tavanın ahşap kirişli ve çatının toprak dam şeklinde olduğu; ayrıca yapıya girişin batı duvarındaki küçük bahçe tarafında yer alan ahşap bir kapı aracılığıyla sağlandığı ihtiyatla düşünülmektedir.

Çevre duvarları 120 cm taş duvar şeklinde tüm bahçe etrafında bulunmaktadır. Ali AYDINLI'nın (2024) verdiği bilgiler doğrultusunda, bahçede ahır önünde 2 adet sulak taşı mevcuttur. Zemin kat giriş kapısının önünden itibaren küçük bahçe sonuna kadar sal taşından oluşan yürüme yolu mevcuttur. Yapı kalıntılarından da anlaşıldığı üzere ahır kalıntısının güney ucundan büyük bahçeye inen taş merdiven basamakları mevcuttur.

Ali AYDINLI'nın (2024) verdiği bilgilere ve Pir Sultan Caddesi'nden geçen kanalın konumuna dayanarak, Z06 WC bölümünün ahırın yanında, restitüsyon projesinde belirtilen konumda, bahçe içerisinde yer aldığı ihtiyatla düşünülmektedir.

Şekil 4.1. I. dönem restitüsyon vaziyet planı

Birinci dönem zemin kat

Yapının zemin katında Z01 nolu sofa mahalinin duvarları kireç badanalıdır. Döşeme ahşap kaplamadır. Tavanı rölöve başlığında anlatıldığı şekliyle olup ahşap çıtalardan oluşan ahşap kaplamadır. Mahale giriş batıdan ahşap kapıyla sağlanmakta ve kapı üstünde ahşap doğrama ışıklık bulunmaktadır. Kuzeyinde üst kata çıkışı sağlayan 83 cm genişliğinde ahşap bir merdiven bulunmaktadır. Merdiven ahşap basamaklı ve ahşap korkulukludur. Bu merdiven altından Z04 mahaline geçişi sağlayan boşluk vardır. Merdiven altında odunluk olarak kullanılan ahşap kapaklı dolap vardır. Merdiven yanında ahşap kapaklı çark dolabı

bulunmaktadır. Mahalin doğu duvarında 1 adet ahşap kapaklı dolap ve ahşap niş bulunmaktadır. Sofanın güneyinde ise iki oda yer almaktadır.

Zemin katta yer alan güneydoğudaki Z02 mahalının duvarları kireç badanalıdır. Döşeme kaplaması ahşap kaplamadır. Tavanı rölöve başlığında anlatıldığı şekliyle olup ahşap çıtalardan oluşan ahşap kaplamadır. Tavanda ahşap tavan göbeği mevcuttur. Mahale giriş ahşap tek kanatlı K02 kapısından sağlanmaktadır. Mahal içinde ahşap kasa ve kanatlı pencereler mevcuttur. Dikey ve yatay ahşap silmeler mevcuttur. Üst silmeler boyunca devam eden raflar bulunmaktadır. Mahal kuzey duvarında ahşap kapaklı ve yağlı boyalı dolap mevcuttur.

Zemin katın Güneybatısında yer alan Z03 mahalının duvarları kireç badanalıdır. Döşeme ahşap kaplamadır. Tavanı rölöve başlığında anlatıldığı şekliyle olup ahşap çıtalardan oluşan ahşap kaplamadır. Mahale ulaşım ahşap tek kanatlı K03 kapısından sağlanmaktadır. Mahal içinde ahşap kasa ve kanatlı pencereler yer almaktadır. Dikey ve yatay ahşap silmeler yapılmıştır. Üst silmeler boyunca devam eden raflar bulunmaktadır. Mahal güney duvarında ahşap seki mevcuttur.

Mutfak olarak kullanılan Z04 nolu mahal duvarları taş duvarlardan oluşmaktadır. Duvarlar sıvasızdır. Döşeme toprak zemindir. Tavan kaplamasız olup ahşap kiriş ve kiriş üstü ahşap çatkılıdır. Mahale giriş doğu duvarından Z01 mahalinden sağlanmaktadır. Mahal batı duvarı üst köşesinden 11 nolu komşu parsel yapısına geçiş kapısı mevcuttur. Mahal içinde ahşap kasalı pencereler mevcuttur. Doğü duvarı üstünde niş ve kahvelik ocağı bulunmaktadır.

Z05 ahır mahalının, yapı kalıntılarından duvarların taş temel üzerine kerpiç yığma duvar tekniğı ile inşa edildiğı anlaşılmaktadır. Ali AYDINLI'nın (2024) aktardığı bilgilere dayanarak ihtiyat kaydıyla; döşemenin toprak, tavanın ahşap kirişli ve çatının toprak dam şeklinde olduğı, yapıya girişin batı duvarındaki küçük bahçe tarafından ahşap bir kapı ile sağlandığı, ahırın içinin üç bölümden oluştuğı, giriş holünün depo alanı olarak kullanıldığı, giriş holünün sağ tarafının ahır, sol tarafının ise samanlık olarak kullanıldığı, ahır olarak kullanılan kısmının güney duvarında ahşap kasa ve kanatlı bir pencerenin bulunduğı düşünülmektedir.

Birinci dönem birinci kat

Birinci katın 101 nolu sofa mahalının duvarları kireç badanalıdır. Döşeme ahşap kaplamadır. Tavanı rölöve başlığında anlatıldığı şekliyle olup ahşap çıtalardan oluşan ahşap kaplamadır. Mahale ulaşım konut içinden ahşap iç merdivenden sağlanmaktadır. Dışarıdan ise ahşap çift kanatlı kapıdan sağlanmaktadır. Ahşap kasa ve kanatlı pencereleri mevcuttur. Mahalin güneyinde iki, doğusunda depo olarak kullanılan bir mahal bulunmaktadır.

101 nolu mahalin doğusunda yer alan 102 nolu depo mahali asimetric ve küçük bir mahal özelliği göstermektedir. Mahal kerpiç duvarlı ve kireç badanalıdır. Mahal döşemesi ahşap kaplamadır. Tavanı rölöve başlığında anlatıldığı şekliyle olup ahşap çıtalardan oluşan ahşap kaplamadır. Mahale giriş ahşap tek kanatlı kapı ile sağlanmaktadır. Ahşap kasa ve kanatlı pencere mevcuttur. Mahalde ahşap kapaklı dolap yer almaktadır.

103 nolu mahal duvarları kireç badanalıdır. Mahal döşemesi ahşap döşemedir. Mahal tavanı ahşap çıtalardan oluşan ahşap kaplamadır. Tavanla duvarın birleştiği yer ahşap silme ile dönmüştür. Ahşap çıtaların üzeri bezemelidir. Duvar ve tavanın birleşim noktasından tavan merkezine doğru yaklaşık 20-18-16 cm üç adet çerçeve vardır. İç çerçevenin köşelerinde renkli kumaş üstü ahşap bezeme mevcuttur. Bu bezemeler aynı motiftedir. Tavanın ortasında tavan göbeği mevcuttur. Mahale açılan ahşap tek kanatlı kapı mevcuttur. Mahalde ahşap kasa ve kanatlı pencereler mevcuttur. Duvarlarda dikey ve yatay ahşap silmeler mevcuttur.

104 nolu mahal duvarları kireç badanalıdır. Mahal döşemesi ahşap döşemedir. Mahal tavanı ahşap çıtalardan oluşan ahşap kaplamadır. Tavanı rölöve başlığında anlatıldığı şekliyle olup ahşap tavan göbeği mevcuttur. Mahale açılan ahşap tek kanatlı kapı mevcuttur. Mahalde ahşap kasa ve kanatlı pencereler mevcuttur. Duvarlarda dikey ve yatay ahşap silmeler mevcuttur. Üst silmeler boyunca devam eden raflar bulunmaktadır. Mahalde ahşap seki bulunmaktadır.

Aydınlı Evi (Z04 mutfak mahali dahil) ve ahırın çatısı; ilk dönemde saçak kısımları armu taşlarıyla çevrilmiş, düz toprak dam şeklinde yapılmıştır.

İkinci dönem restitüsyon analizi

İkinci dönem restitüsyon analizinde Aydınli Evi'nin 1980 'li yıllardan itibaren kiraya verilmeye başlanmasıyla birlikte yapılan onarımlara ve müdahalelere yer verilmiştir.

İkinci dönem vaziyet planı

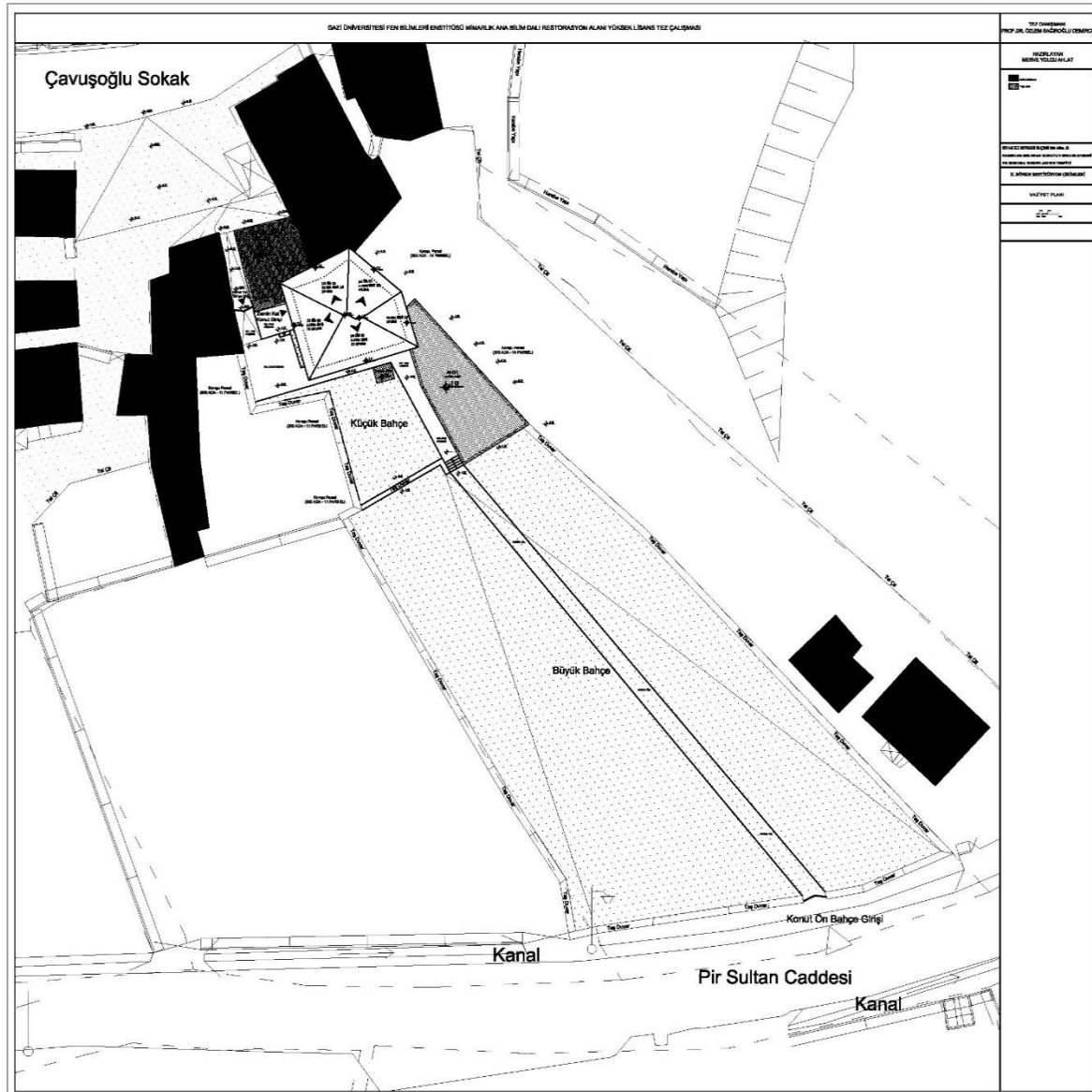
Aydınli Evi bahçesine ulaşımın ikinci dönemde iki yoldan sağlandığı düşünülmektedir. Bunlardan birincisi kuzey yönündeki Çavuş Sokak tarafında, ikincisi ise güneyde bulunan Pir Sultan Caddesi tarafında bulunmaktadır. Aydınli Evi'ne giriş iki kapıdan sağlanmaktadır. Zemin kat girişi alt kottan bahçe içinde batı yönünden sağlanmaktadır. 1. Kat girişi ise Çavuş Sokak üzerinden Aydınli Evi'ne ait mutfak mahalının toprak damı üzerinden üst kottan sağlanmaktadır.

Birinci dönemde mevcut bulunan bitişik nizamdaki ahır yapısının ikinci dönemde de sağlam durumda olduğu düşünülmektedir.

ZO4 mahali üstünde bulunan ondülin levhalarla yapılmış olan wc mahalının 1. Katın kiralanmaya başlamasıyla yapıldığı ihtiyatla düşünülmektedir.

Ali AYDINLI'nın (2024) verdiği bilgiler ve Pir Sultan Caddesi'nden geçen kanalın konumuna dayanarak, Z06 WC mahalının ahırın batısında, restitüsyon projesinde belirtilen yerde, bahçe içerisinde yer aldığı ihtiyatla düşünülmektedir.

Taş çevre duvarları üstüne ikinci dönemde tel çit çekilmiştir.

Şekil 4.2. II. dönem restitüsyon vaziyet planı

İkinci dönem zemin kat

Yapının zemin katında Z01 nolu sofa mahalının duvarları kireç badanalıdır. Mahal döşemesi ahşap kaplamadır. Tavanı rölöve başlığında anlatıldığı şekliyle olup ahşap çıtalardan oluşan ahşap kaplamadır. Mahale giriş batıdan ahşap kapıyla sağlanmakta ve kapı üstünde ahşap doğrama ışıklık bulunmaktadır. Kuzeyinde üst kata çıkışı sağlayan 83 cm genişliğinde ahşap bir merdiven bulunmaktadır. Merdiven ahşap basamaklı ve ahşap korkuluktur. Merdiven altında odunluk olarak kullanılan ahşap dolap mevcuttur. Merdiven yanında ahşap kapaklı çark dolabı bulunmaktadır. Mahalin doğu duvarında 1 adet ahşap kapaklı dolap ve ahşap niş

bulunmaktadır. Dolap kapakları ve niş yağlı boya ile boyanmıştır. Sofanın güneyinde ise iki oda yer almaktadır.

Zemin katta yer alan güneydoğudaki Z02 mahalının duvarları kireç badanalıdır. Döşeme kaplaması ahşap kaplamadır. Tavanı rölöve başlığında anlatıldığı şekliyle olup ahşap çıtalardan oluşan ahşap kaplamadır. Tavanda ahşap tavan göbeği mevcuttur. Mahale giriş ahşap tek kanatlı K02 kapısından sağlanmaktadır. Kapı yağlı boya ile boyalıdır. Mahal içinde ahşap kasa ve kanatlı pencereler mevcuttur. Duvarlarda dikey ve yatay ahşap silmeler mevcuttur. Üst silmeler boyunca devam eden raflar bulunmaktadır. Mahal kuzey duvarında yağlı boyalı ahşap kapaklı dolap mevcuttur.

Zemin katın güneybatısında yer alan Z03 mahalının duvarları kireç badanalıdır. Döşeme ahşap kaplamadır. Tavanı rölöve başlığında anlatıldığı şekliyle olup ahşap çıtalardan oluşan ahşap kaplamadır. Mahale ulaşım ahşap tek kanatlı K03 kapısından sağlanmaktadır. Kapı yağlı boya ile boyalıdır. Mahal içinde ahşap kasa ve kanatlı pencereler yer almaktadır. Duvarlarda dikey ve yatay ahşap silmeler mevcuttur. Üst silmeler boyunca devam eden raflar bulunmaktadır. Mahal güney duvarında bulunan ahşap seki zaman şartlarına uyum sağlama çabasından ötürü kaldırılmıştır.

Mutfak olarak kullanılan Z04 nolu mahal doğu duvarı sıvalı diğer duvarlar sıvasız taş duvar şeklindedir. Mahal döşemesi toprak zemindir. Tavan kaplamasız olup ahşap kiriş ve kiriş üstü ahşap çatıklıdır. Mahale giriş Z01 den sağlanmaktadır. Batı duvarında bulunan kapı kaldırılıp duvar boşluğu taşla örülmüştür. Mahal içinde ahşap kasa ve kanatlı pencereler mevcuttur. Mahalin batı duvarına pvc boru ile su tesisatı çekilmiştir. Doğu duvarında bulunan ocağın içi kerpiç dolgu ile doldurularak üstü sıvanmıştır. Bu duvarda bir adet niş bulunmaktadır. Kuzey duvarı köşesinde ahşap ocak mevcuttur.

Birinci restitüsyon döneminde varlığı kabul edilen ahır yapısının varlığını ikinci dönemde de devam ettirdiği düşünülmektedir. Birinci dönemdeki yapısal özelliklerinin ihtiyat kaydıyla devam ettiği düşünülmektedir. Ahır mahalının, duvarları taş temel üzerine kerpiç yığma duvar tekniği ile inşa edilmiştir. Döşemesi toprak, tavanı ahşap kirişli ve çatısı toprak dam şeklindedir. Yapıya giriş batı duvarındaki küçük bahçe tarafından ahşap bir kapı ile sağlanmaktadır. Ahır için üç bölümden oluşmaktadır. Giriş holü depo, giriş holünün sağ

tarafı ahır, sol tarafı ise samanlık olarak kullanılmaktadır. Ahır kısmının güney duvarında ahşap kasa ve kanatlı bir pencere bulunmaktadır.

İkinci dönem birinci kat

Birinci katın 101 nolu sofa mahalının duvarları kireç badanalıdır. Mahal döşemesi ahşap kaplamadır. Tavanı rölöve başlığında anlatıldığı şekliyle olup ahşap çıtalardan oluşan ahşap kaplamadır. Mahale ulaşım kuzey duvarından ahşap çift kanatlı kapı ile sağlanmaktadır. Konut içinden 101 nolu sofaya ulaşılan merdiven çıkışı ahşap kapakla tamamen kapatılmıştır. Mahal içinde ahşap kasa ve kanatlı pencereler mevcuttur. Mahal güneyinde iki, doğusunda bağdadi duvar ile ayrılmış 102 nolu mutfak olarak kullanılan bir mahal bulunmaktadır.

101 nolu mekânın doğusunda yer alan 102 nolu mutfak mahali asimetric ve küçük bir mekân özelliği göstermektedir. Mahal genişletilmek için mahalin batı duvarının söküldüğü ve yerine bağdadi duvar yapıldığı düşünülmektedir. Duvar yüzeyleri kireç badanalıdır. Mahal döşemesi ahşap kaplama şeklindedir. Mahalin tavanı hem ahşap çıtalı tavan kaplaması şeklinde hem de ahşap kirişli tavan şeklindedir. Mahale giriş ahşap tek kanatlı kapı ile sağlanmaktadır. Mahal içinde ahşap kasa ve kanatlı pencere mevcuttur. Mahalde ahşap kapaklı dolap yer almaktadır. Ayrıca mutfak olarak kullanılan mahalde ocak bulunmaktadır.

103 nolu mahalin duvarları kireç badanalıdır. Mahal döşemesi ahşap döşemedir. Mahal tavanı ahşap çıtalardan oluşan ahşap kaplamadır. Ahşap çıtaların üzeri bezemelidir. Tavanın ortasında tavan göbeği mevcuttur. Mahale açılan ahşap tek kanatlı kapı mevcuttur. Mahal içinde ahşap kasa ve kanatlı pencereler mevcuttur. Mahalin Güney duvarında bulunan pencerelerden biri kaldırılarak yerine ahşap kapaklı çağlık eklenmiştir. Duvarlarda dikey ve yatay ahşap silmeler mevcuttur.

104 nolu mahalin duvarları kireç badanalıdır. Mahal döşemesi ahşap döşeme şeklindedir. Tavanı rölöve başlığında anlatıldığı şekliyle olup ahşap çıtalardan oluşan ahşap kaplamadır. Tavanda ahşap tavan göbeği mevcuttur. Mahale açılan ahşap tek kanatlı kapı mevcuttur. Mahal içinde ahşap kasa ve kanatlı pencereler mevcuttur. Duvarlarda dikey ve yatay ahşap silmeler mevcuttur. Üst silmeler boyunca devam eden raflar bulunmaktadır. Mahal güney

duvarında bulunan ahşap seki zaman şartlarına uyum sağlama çabasıdan ötürü kaldırılmıştır.

Aydınlı Evi'nin çatısı ilk dönemde düz toprak dam şeklindeyken çatı zaman içinde değişen teknoloji, bakım zorluğu, zorlu iklim koşulları gibi nedenlerle ahşap kırma çatıya dönüştürülmüştür. Yapı kalıntılarından anlaşıldığı üzere çatı örtüsü kiremit, saçakları bağdadi saçak şeklindedir. Z04 ve ahır mahal çatıları düz toprak dam şeklindedir.

5. AYDINLI EVİ RESTORASYON ÇALIŞMASI

Yapı 1800’lü yılların sonunda konut olarak inşa edilmiştir. Günümüze gelene kadar özgün işlevi dışında kullanılmamıştır. Ancak yapının düzenli bakım ve onarımının sağlanmaması korunmasını zorlaştırmış ve günümüze ulaşana kadar doğa ve kullanıcı etkisiyle pek çok değişme ve bozulmaya uğramıştır. Bu bozulmaların ulaştığı son nokta konuttaki bazı mahallerde duvar veya döşemedeki strüktürel bozulmalardır. Bu bozulmalar yapının terkedilmiş olması sebebiyle gün geçtikçe artmaktadır. Gerekli müdahaleler yapılmazsa yapı tamamen yok olma tehlikesi altındadır.

Divriği'nin tarihi kent dokusu içinde yer alan ve 19. yüzyıl Divriği konut mimarisinin karakteristik özelliklerini yansıtan bu yapının korunması, onarılması ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak amacıyla kapsamlı belgeleme çalışmaları yapılmıştır. Elde edilen veriler ışığında, yapının ve yakın çevresinin mevcut durumu ve gereksinimleri analiz edilerek uygun bir işlev önerisi geliştirilmiş ve bu doğrultuda yapının ihtiyaç duyduğu müdahaleleri içeren restorasyon projesi hazırlanarak önerilerde bulunulmuştur. (Bkz. EK-12).

5.1. Aydınli Evi’nin Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi

Restorasyon sürecinde uygulanacak müdahalelerin belirlenmesinden önce, Aydınli Evi'nin mevcut durumu, hem mimari ve yapısal unsurları hem de çevresel ve sosyo-kültürel faktörler bağlamında değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Yapının özgün karakterinin korunması ve sürdürülebilir bir restorasyon yaklaşımının benimsenmesi için yapılan bu değerlendirmeler önem taşımaktadır.

Mimari ve yapısal özellikler

300 ada 12 parselde bulunan yapı 1800’lü yılların sonlarında konut olarak inşa edilmiştir. Divriği’nin geleneksel konut mimarisinin özelliklerini büyük ölçüde yansıtmaktadır. Aydınli Evi’nin bilinçsiz müdahaleler ve çeşitli yapısal bozulmalar haricinde özgün halini koruduğu gözlemlenmektedir.

Aydınli Evi, zemin ve 1. kattan oluşmaktadır. Hem zemin hem de 1. kattan konuta giriş mevcuttur. Aydınli Evi’ndeki bu ayrımın haremlik ve selamlık ayrımından kaynaklı olduğu

düşünülürken yakın dönemde konutun kiralanması sebebiyle bu durum devam ettirilmiştir. Zemin ve 1. kat ilişkisinin sağlandığı ahşap iç merdiven çıkışı konutun kiralanması sebebiyle tamamen kapatılmıştır. Aydınli Evi'nin ahşap kırma çatısı doğal etkenler sonucu yıkılmıştır. Mevcut hali düz toprak dam şeklindedir.

Aydınli Evi'nin su basman seviyeleri taş, zemin ve birinci kat duvarları ahşap karkas arası kerpiç dolgu duvar şeklindedir. Zemin katta bulunan mutfak mahalinin duvarları taşır. Döşeme konstrüksiyonu ve kaplamaları, hatıllar, pencere, pencere söveleri ve pencere kapakları, kapılar, dolaplar ve nişlerde ahşap malzeme kullanılmıştır.

Aydınli Evi'nde kullanıcı müdahalesiyle yapılan niteliksiz eklenti ve bozulmalar; bakımsızlık ve doğa etkisiyle oluşan strüktürel bozulmalar, yıkılmalar, sehim, çatlak, malzeme bozulmaları ve kayıpları gibi pek çok değişme ve bozulma mevcuttur. Bu değişme ve bozulmalar Ek-6 da sunulan değişme ve bozulma analizi paftalarında detaylı olarak incelenmiştir.

Çevresel ve sosyal faktörler

Nairobi Kararları'nda (1976) yapının çevresiyle birlikte değerlendirilmesinin önemi vurgulanmaktadır. Kararlar, her tarihi alan ve çevresinin, fiziksel yapılar, mekânsal düzenleme, doğal çevre ve insan faaliyetlerinin etkileşimiyle oluşan bütünsel bir yapı olarak ele alınması gerektiğini belirtir. Bu bütünlük içinde, her bir bileşenin, ölçeği ne olursa olsun, yapının anlamına katkıda bulunduğu ve insan etkisinin de bu bütünün ayrılmaz bir parçası olduğu ifade edilmektedir. Aynı zamanda Venedik Tüzüğü'nün (1964) 6. Maddesinde bahsedilen, anıtın korunmasının çevresiyle birlikte ele alınması, geleneksel çevrenin muhafazasının sağlanması ve anıtın kütle ve renk ilişkilerini bozacak her türlü yeni eklenti veya müdahaleden kaçınılması prensipleri esas alınmıştır (Ahunbay, 2016). Bu bağlamda, bir yapıyı çevresinden bağımsız düşünmenin mümkün olmadığı gibi, koruma kavramını da çevreden bağımsız ele almak olanaksızdır. Koruma ve yeniden işlevlendirme çalışmalarında bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesi önem arz etmektedir. Yapının restorasyon projesi bu doğrultuda hazırlanmıştır. Aydınli Evi'ne verilecek işlevle yapının, tarihi Divriği kent dokusu içinde, geleneksel konut mimarisini yansıtan, çevresiyle uyumlu ve özgün kimliğini muhafaza eden bir unsur olarak varlığını sürdürmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmada Aydınli Evi'nin çevresiyle olan ilişkisinin belirlenmesi için çevre analizleri yapılmıştır. Güllübağ Mahallesi, yerleşim dokusu içinde bir cami, bir okul ve üç adet tescilli konutu barındıran, konutlar ve eklenti yapılarından oluşan bir mahalledir. Mevcut durumda, mahalledeki tescilli konutların hiçbirinde restorasyon çalışması yapılmamıştır. Aydınli Evi'nin restorasyonunun doğru kararlarla gerçekleştirilmesi, diğer tescilli yapıların restorasyonu için emsal teşkil edecektir.

5.2. Restorasyon Yaklaşımı

Divriği'de bulunan tarihi yapıların büyük çoğunluğu konut niteliğindedir. Bu konutlardan günümüze ulaşmış olan örneklerin bir kısmı atıl durumdadır. Bunlardan biri olan 300 ada 12 parselde bulunan Aydınli Evi, döneminin mimari üslubunu, yapım tekniğini, malzeme bilgisini, sosyal yaşantısını yansıtan önemli bir yapıdır. Bu nedenle Aydınli Evi'nin korunması için önlemlerin alınması yapının geleceğe daha sağlam aktarılması açısından önemlidir.

Venedik Tüzüğü'nün (1964) 9. maddesinde belirtildiği gibi, onarım uzmanlık gerektiren bir iştir ve anıtın estetik ve tarihi değerini koruma ve ortaya çıkarma amacını taşır. Bu süreç, orijinal malzeme ve güvenilir belgelere bağlıdır. Faraziyelerin başladığı noktada onarım durmalı ve yapılması gereken her türlü eklemenin, mimari kompozisyonundan ayrılabilir ve günümüzün izlerini taşıyor olması gerekmektedir (Ahunbay, 2016). Bu doğrultuda, doğru müdahale kararları verebilmek amacıyla öncelikle yapının malzeme, değişme ve bozulma, mekânsal analizleri yapılmış ve rölöve çizimleri hazırlanmıştır. Ardından, bu rölöve çizimleri temel alınarak restitüsyon kaynak kullanım analizleri yapılmış ve restitüsyon çizimleri tamamlanmıştır. Söz konusu çalışmalar, restorasyon kararlarının temelini oluşturmaktadır. Restitüsyon çalışmaları, benimsenen koruma yaklaşımları ve yapının işlevsel gereksinimleri dikkate alınarak, yapılması planlanan müdahaleler analiz edilmiştir (EK-9).

Aydınli Evi'ne yönelik restorasyon müdahale kararları alınırken, Carta Del Restauro'nun (1931) birinci maddesinde yer alan "Anıtın, çökme ve aşınmalardan kaynaklanan dayanıklılık kaybını gidermeye yönelik sürekli bakım ve sağlamlaştırma çabalarına öncelik verilmesi" ilkesi (URL-9) dikkate alınmıştır. Ayrıca, Mimari Mirasın Analizi, Korunması ve Strüktürel Restorasyonu için İlkeler (2003) tüzüğü'nün 3.1 numaralı maddesinde belirtilen

"Tedavinin, belirtilerden ziyade hasar nedenlerine yönelik olması" ve 3.2 numaralı maddesinde belirtilen "En iyi tedavinin koruyucu bakım olduğu" (URL-10) ilkeleri de göz önünde bulundurulmuştur. Bu doğrultuda, yapıda meydana gelen deformasyonların nedenleri tespit edilerek öncelikle bu deformasyonların ortadan kaldırılması ve sonrasında deformasyonlara yol açan etkenlere karşı yapının sürekli olarak korunması hedeflenmiştir. Yapıların korunmasında kullanımın en etkili yöntem olduğu düşüncesiyle, restore edilmiş yapıların yeni bir işlevle kullanıma sunulması büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, yapının sürekli kullanımı için mevcut konut kullanımının devam ettirilmesi uygun görülmüştür. Böylece yapının sürekli kullanım halinde olması amaçlanmıştır.

Ahunbay'ın (1996) kültür varlıklarının korunması için belirttiği; sağlamlaştırma, bütünleme, yenileme, yeniden yapma (rekonstrüksiyon), temizleme ve taşıma müdahale yaklaşımlarına ek olarak 2013 yılında ICOMOS Türkiye'nin yayınladığı Mimari Mirası Koruma Bildirgesi'nde geçen sağlıklaştırma- rehabilitasyon, anastylosis (arkeolojik alanlar) ve yapısal iyileştirme müdahale yaklaşımları eklenmiştir. Aydınlı Evi'ne ilişkin önerilen korunma müdahale kararları; temizleme, sağlamlaştırma, yüzey koruma, bütünleme, basit onarım, yeniden yapım ve yeniden işlev verme şeklindedir.

Aydınlı Evi'ne yönelik restorasyon çalışmasında temel yaklaşım, yapının özgün plan tipolojisi, cephe düzeni, malzeme özellikleri ve yapım tekniklerinin korunmasıdır. Bu doğrultuda yürütülen çalışma, yapının özgünlüğünü muhafaza ederek yapısal sağlamlığının artırılmasını, niteliksiz eklerden arındırılmasını, kaybolmuş veya kaldırılmış özgün elemanların malzeme, detay ve yapım tekniklerinin bilimsel yöntemlerle tespit edilerek aslına uygun olarak tamamlanmasını ve özgün malzeme ile kısımların çeşitli tekniklerle temizlenmesini hedeflemektedir. Restorasyon projesi kapsamında, yapının her türlü niteliksiz eklentiden arındırılarak özgün kimliğine kavuşturulması ve sürdürülebilir bir fonksiyonla işlevlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu sayede yapının kültürel mirasa katkısının devamlılığı sağlanacak ve gelecek nesillere aktarılması mümkün olacaktır.

Temizleme

Temizleme kavramı, yapıya sonradan eklenmiş ve yapının mimari ve estetik bütünlüğünü bozan niteliksiz elemanların kaldırılması, fiziksel temizlik (yapının is, toz, boya, pas vb. maddelerden arındırılması) ve kimyasal temizlik olarak tanımlanabilir.

Temizleme işlemleri gerçekleştirilirken, Carta Del Restauro'nun (1931) beşinci maddesinde yer alan "Sanat değeri ve tarihi önemi olan tüm öğeler, ait oldukları döneme bakılmaksızın korunmalıdır. Üslup birliği veya yapıyı ilk tasarımına döndürme amacıyla bu öğelerden bazılarının dışlanması yönelik yaklaşımlar kabul edilemez. Ancak, pencere ve kolonatlara sonradan yapılmış dolgular gibi önemsiz, anlamsız ve gereksiz değişikliklere neden olan kısımlar ortadan kaldırılabilir. Bu değerlendirme ve kaldırma kararları, sağlam temellere dayanmalı ve restorasyon projesi müellifinin kişisel görüşüne bırakılmamalıdır" ilkesi rehber alınmıştır.

Bu doğrultuda, yapıya sonradan eklenmiş, yapının özgünlüğünü bozan ve verilen yeni işlevle birlikte yapıda artık bir önemi kalmayan ekler kaldırılmıştır.

Mekanik temizleme

Zaman içerisinde değişen yaşam koşullarıyla veya bilinçsiz kullanıcı müdahaleleri doğrultusunda yapılmış müdahalelerin yapıya zarar vermeden kaldırılmasıdır.

Metallerin aktif korozyondan temizlenmesi işlemleri mekanik yöntemlerle yapılacaktır. Ahşap yapı elemanlarının yüzeyinde bulunan boya tabakaları da ısı tabancası sonrası mekanik yöntemlerle temizlenecektir.

Kimyasal temizleme

Kimyasal temizleme, yapıdaki özgün malzemelerin zaman içinde atmosferik koşullar (kar, yağmur, nem, ısı değişimleri), biyolojik etkiler, kullanıcı müdahaleleri ve bakımsızlık gibi nedenlerle kirlenmesi veya hasar görmesi sonucu, malzemenin niteliğine uygun olarak belirlenen kimyasal yöntemlerle yapı elemanlarının temizlenmesi işlemidir.

Kimyasal temizleme, mekanik temizleme yöntemlerinin yetersiz kaldığı durumlarda tercih edilir. Bu yöntemde, özel kimyasal malzemelerin yüzeye uygulanmasıyla kimyasal bir reaksiyon başlatılır ve bu reaksiyon sayesinde yüzeydeki istenmeyen oluşumlar uzaklaştırılır (Zakar, 2013).

Dış duvarların zeminle birleştiği yerlerde bitkilerin yok edilmesi için kullanılacaktır. Ahşap ve metal yüzeylerdeki boyaların mekanik temizleme işlemiyle kaldırılamaması durumunda,

kimyasal çözücüler ile boya sökümü gerçekleştirilecektir. Yüzeye uygulanan kimyasal çözücü uygulama sonrasında yüzeyden temizlenmelidir.

Sağlamlaştırma

ICOMOS (2013), sağlamlaştırmayı "Kültür varlığının bozulma sürecini engellemek veya yavaşlatmak amacıyla, malzemesinin ve/veya taşıyıcı sisteminin dayanımının artırılması, mevcut fiziksel ve mekanik özelliklerinin iyileştirilmesi işlemleri" olarak tanımlamaktadır.

Yapıya en az müdahale ile yapının tarihi ve estetik değerini koruma prensibi doğrultusunda, temizleme aşamasından sonra uygulanacak ilk müdahale, sağlamlaştırma müdahalesi olacaktır.

Ahşap elemanlarda sağlamlaştırma

Ahşap malzemenin ileri düzeyde zarar görmediği durumlarda, malzemenin daha fazla yıpranmasını önlemek amacıyla kurutma ve emprenye teknikleri uygulanabilir. Ahşap elemanlar üzerinde biyolojik etkenlerle oluşan delik ve çatlaklara ise enjeksiyon yöntemiyle müdahale edilebilir.

Ahşabın taşıyıcı eleman olarak kullanıldığı durumlarda, farklı nedenlerle meydana gelen deformasyonlar yapının dayanımını ve taşıyıcılığını doğrudan etkileyeceği için, elemanın yenilenmesi veya ek bir elemanla güçlendirilmesi tercih edilen yöntemlerdir (Zakar ve Eyüpgiller, 2015).

Kimyasal madde seçiminde, insan sağlığına zararlı olmayan ve ahşaptaki metallerle reaksiyona girerek korozyona neden olmayan malzemeler tercih edilmelidir. Emprenye işleminde, yangın dayanımını artırıcı ve alev geciktirici tuzlar kullanılmalıdır. Son olarak, ahşap yüzeyler nem ve ışık hasarlarına karşı koruyucu bir kaplama ile korunmalıdır.

Ahşap karkas elemanlar, ahşap kapı, pencere ve diğer elemanlar, dolaplar, nişler, duvar silmeleri gibi unsurlar temizlendikten sonra, enjeksiyon yöntemiyle kimyasal güçlendirici maddeler enjekte edilerek sağlamlaştırılacaktır. Ardından, fırçayla sürme tekniği kullanılarak emprenye işlemi yapılacak ve ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır. Kullanılamaz durumda olan ahşap hatıllar, kirişler, karkas elemanlar, pencere ve kapı

elemanları, dolaplar, nişler ve duvar silmeleri ise özgün malzeme ile değiştirilecektir. Yeni yapılacak bu elemanlar daldırma yöntemiyle emprenye edilecektir. Suya ve güneşe doğrudan maruz kalan ahşap yüzeylere, su dengesini bozmayan ve ahşabın reçine kusmasını engelleyen boyalar uygulanacaktır.

Taş elemanlarda sağlamlaştırma

Taşın ayrıışmış bağlayıcı malzemesinin, parçalanmayı ve ufalanmayı önleyerek yüzeye yapışmasını sağlayacak şekilde onarımı ve mevcut taşla bütünleşmesi sağlanmalıdır. Taşa püskürtülerek, fırça ile sürülerek veya vakumla uygulanan taş sağlamlaştırıcıların, koruma kimyası uzmanları tarafından seçilmesi ve onların önerileri doğrultusunda, denetim altında uygulanması gerekmektedir.

Dış cephedeki kesme taş duvar yüzeyleri mekanik yöntemle temizlenerek, yüzeyi su, nem, kir, tuz ve biyolojik bozulmalara karşı korumak üzere yüzey koruyucu madde uygulanacaktır.

Metal elemanlarda sağlamlaştırma

Kapı, pencere, dolap gibi metal elemanlara sahip yapı elemanlarının metal kısımlarında oluşan korozyon mekanik yöntemlerle temizlendikten sonra yüzeyleri dış ortamla ilişkisini kesecek kimyasallarla kaplanacaktır.

Taşıyıcı elemanların sağlamlaştırılması

Restorasyon safhasında ahşap taşıyıcı sistem ortaya çıkarıldıktan sonra ahşap çatkı arasında kalan kerpiç dolgular analiz edilecektir. Eğer kerpiç yüzey aşınmaları 2 cm'den az ise kerpiç korunacaktır. Yüzey aşınmaları 2 cm'den fazla ise kerpiçler, katkılı güçlendirilmiş kerpiç bloklar ile değiştirilecektir.

Yüzey koruma

Temizlenen ve sağlamlaştırılan yüzeylerin su, kir ve tuzlanmaya karşı korunması için su iticiler, emülsiyonlar, grafiti önleyici kaplamalar, tuz inhibitörleri, kolloid silika ve biyositler gibi yüzey koruma maddeleri kullanılır. Bu korumanın devam etmesi için her 5-10 yıllık

aralıklarla yenilenmesi gerekir (Ersen, 2013). Tüm yapı elemanları yüzeyine koruyucu malzeme uygulaması yapılacaktır.

Bütünleme

ICOMOS (2013) bütünlemeyi, "Kısmen hasar görmüş veya bazı bileşenleri yok olmuş bir yapının eksik bölümlerinin özgün veya çağdaş malzeme kullanılarak tamamlanması işlemi" olarak tanımlamaktadır.

Bütünleme, yapıdan elde edilen bilgiler, karşılaştırmalı çalışmalar ve sözlü kaynaklar doğrultusunda, mimari gerekliliğin bir sonucu olan veya yapıda izi bulunmasına rağmen detayı tespit edilemeyen, kısmen veya tamamen tahrip olmuş yapı elemanlarına uygulanacaktır. Aksi takdirde, yapılan bütünleme uygulamasının yanlış olması kaçınılmazdır. Bütünleme yapılırken, yapının işlevsel, estetik veya strüktürel dengesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Carta Del Restauro (1931)'in dokuzuncu maddesinde yer alan "Bir anıtın taşıyıcı sistemini güçlendirmek veya kütlesini bütünlemek için eski yapım yöntemleriyle amaca ulaşılmazsa, çağdaş tekniklerin kullanılması uygun olabilir. Aynı biçimde, basit ya da karmaşık tüm yıpranmış strüktürleri ayakta tutabilmek için çeşitli bilimlerin katkıda bulunmaya çağırılması gerekir. Böylece bilime dayanmayan yöntemler yerlerini bilimsel olanlara bırakmak zorundadır" ifadesi dikkate alınacaktır. Bütünleme işlemi yapılırken, eski yapım yöntemleriyle birlikte, bu yöntemlerin uygulanabilmesi için çağdaş yöntemlerle entegre edilerek kullanılması veya eski yapım yöntemlerinin çözüm getirmediği noktalarda çağdaş yöntemlerin uzmanlarca uygulanması gerekmektedir.

Aydınlı Evi'nde bütünleme işlemi: Ahşap döşeme kaplamalarından kırık olanların tamamlanması, pencerelerde eksik ya da bozulmuş söve, kapak ve demir parmaklıkların tamamlanması, mahallerde mukavemet kaybı ile kısmi olarak yıkılan duvar ve döşemelerin onarılması, mahallerde bulunan ahşap dolap elemanlarının (ahşap çıta, kapak, metal aksam) tamamlanması/onarılması şeklinde yapılacaktır.

Yenileme

Yenileme, mukavemet kaybı sonucu yıkılan, malzeme kaybına uğrayan, çürüme sonucu dayanıklılığını yitiren ve onarılması mümkün olmayan yapı elemanlarının, verilen detaylara uygun şekilde yeniden yapılması işlemidir.

Vaziyet planı ölçeğinde; ahır yapısı, zemin kat giriş önü avlusuna taş döşeme kaplaması, avlunun önünde bulunan taş basamaklar ve taş bahçe duvarları yapılacaktır. Bazı mahallerde meydana gelen duvar ve tavan çökmesi sonucu oluşan giderilemeyecek hasarlar yenilenerek giderilecektir. Ahşap döşeme kaplamalarından büyük kısmı kırık olanlar yenilenecektir. Bazı mahallerde yapının yeni işlevi gereğince döşeme kaplamalarında değişiklik yapılacaktır. Duvarlara mevcut duvar sıvalarının laboratuar verilerine göre özgün sıva içeriğiyle uyumlu yeni sıva uygulaması yapılacaktır. Ahşap kırma çatı ve kiremit çatı kaplaması yapılacaktır. Ahşap kiriş ve tavan kaplama tahtalarından çürüyen ve sehim yapanlar yenilenecektir. Tamamen kırılan pencereler ile bazı pencerelerin kırılan camları, ahşap söveleri ve kapakları yenilenecektir.

Eklenecek elemanlar

Ahunbay'ın (2016) belirttiği gibi ekler, özgün malzemeden farklı malzeme kullanımı veya sade bir çerçeveye sınırlandırılmalı, damga veya yazı ile açıkça belirtilmelidir. Restorasyon çalışmaları, inceleyenleri yanıltmamalı veya tarihi belgeyi değiştirecek şekilde yapılmamalıdır. Yenilenen elemanların tamamında; işçilik tekniği ve yüzey dokusunun farklılaştırılması gibi yöntemlerle yapılan müdahalenin ayırt edilebilir olması sağlanmıştır. Yapının günümüz kullanım ve konfor standartlarına uygun hale getirilmesi amacıyla yapılan tesisat ve diğer müdahaleler (ek birimler, döşeme vb.) çağdaş malzemeler kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Aydınlı Evi'nin konut işlevine devam edebilmesi için; bahçe yürüyüş yolları, yeniden yapılacak olan ahır yapısının (konuk odası) yeni işlevi için eklenecek ıslak hacimler, Z04 mutfak mahalline eklenecek lavabo ve dolap; 102 mahalline eklenecek olan ıslak hacim tefrişleri; oturma odaları ve yatak odaları için gerekli tefriş elemanları; ısıtma, sıhhi tesisat, yangın ve elektrik tesisatları ile aydınlatma sistemi ve yağmur iniş boruları ile çatı olukları

gibi eklemeler yapılmıştır. Bu tesisat sistemlerine ilişkin projeler, restorasyon projesinin hazırlanması aşamasında uzmanlar tarafından hazırlanmıştır.

- Isıtma tesisatı; Yapının ısıtma sisteminde doğalgaz kullanılması için gerekli doğalgaz projeleri hazırlanacaktır. Mahaller içinde ince kesitli renkli panel radyatörler kullanılacaktır.
- Sıhhi tesisat; temiz ve pis su boruları hazırlanan tesisat projesine uygun olarak yapıya zarar vermeden uygulanacaktır.
- Yangın tesisatı; Ahşap konutlarda yangın riski yüksek olduğundan, tüm ahşap yüzeylere alev geciktirici malzeme uygulanacak ve yapıya zarar vermeden yangın algılama ve söndürme sistemleri kurulacaktır.
- Elektrik tesisatı; Mevcut açık elektrik tesisatı hatları sökülerek, yalıtımlı elektrik hatlarıyla birlikte TV, telefon, internet sistemleri için yeni hatlar yapıya zarar vermeden döşenecektir.
- Aydınlatma; İç mekan ve çevre aydınlatma projesi hazırlanacaktır. İç mekan aydınlatma projesi uygulanırken yapıya zarar verilmeden hatlar çekilecektir.

5.3. Finansal Model

Carta Del Restauro'da "Tarihi ve mimari değere sahip sit alanları ve yapıların restorasyon, düzenleme ve bakım masraflarının karşılanması amacıyla, yerel yönetimler ve mülk sahiplerine yönelik mali destek oluşturulmalı ve mülk sahiplerine vergi indirimi gibi finansal kolaylıklar sağlanmalıdır" ifadeleri yer almaktadır (Ahunbay, 2016). Yenileme ve koruma faaliyetlerinin sürdürülebilirliği için yerel yönetimlerin bütçe ayırması, merkezi hükümetten fon talebinde bulunulması ve kamu-özel sektör iş birliğiyle toplumsal katılımın sağlanması kritik öneme sahiptir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 12. maddesine göre; "Özel hukuka tabi gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının korunması, bakım ve onarımı için Kültür ve Turizm Bakanlığı'na ayni, nakdi ve teknik yardım yapılır" ifadeleri yer almaktadır. 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'na göre verilecek kredilerin en az %10'u tescilli taşınmaz kültür varlıklarının bakımı, onarımı ve restorasyonu işlemlerine ilişkin başvurularda kullanılır.

Bu bağlamda, Aydınlı Evi'nin restorasyonunda finansman desteğini sağlamak için Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Divriği Belediyesinin sağlayacağı finansman desteğiyle ya da Toplu Konut İdaresine kredi başvurusunda bulunarak koruma uygulamaları yaptırılıp, yeni işlevi ile kentin kullanımına sunulabilir.

5.4. Aydınlı Evi'nin Yeni İşlevi

Yapıyı korumanın en etkin yolunun yapıyı kullanmak olduğu göz önüne alındığında, restore edilen yapının yeni bir işlev ile kullanıma sunulması önem kazanmaktadır. Yeniden işlev vermeye yönelik müdahalelerde Venedik Tüzüğü (1964)'nün beşinci maddesi 'Anıtların korunması, her zaman onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir. Bunun için bu tür bir kullanma arzu edilebilir, fakat bu nedenle yapının planı ya da bezemeleri değiştirilmemelidir. Ancak bu sınırlar içinde yeni işlevin gerektirdiği değişiklikler tasarlanabilir ve buna izin verilebilir.'(URL-11) ve Mimari Mirasın Analizi, Korunması ve Strüktürel Restorasyonu için İlkeler (2003) tüzüğünün 1.4 numaralı maddesinde geçen 'Bir kullanım veya işlev değişikliği önerildiğinde, bütün koruma kuralları ve güvenlik koşulları dikkate alınmalıdır.'(URL-10) maddeleri dikkate alınarak Aydınlı Evi'nin plan şeması değiştirilmeden, doğru koruma kararları verilerek yapıya yararlı bir amaç yüklenerek yeniden kullanılabilceği bir işlev verilmesi önerilmektedir. Koruma ve bunun bir parçası olarak yeniden işlevlendirme çalışmasında, yapıya bütüncül bir yaklaşım ile bakmak gerekmektedir. Yapıya verilecek işlevi değerlendirirken yalnızca yapının özgün durumu ve unsurları değil yapının var olduğu çevrenin koşulları, gerçekleri ve ihtiyaçlarını da göz önüne almak gerekmektedir.

Aydınlı Evi, konut işlevini ve özgün planını koruyarak günümüze ulaşmıştır. Yapının sürdürülebilirliği açısından, modern yaşamın gereksinimlerine uygun hale getirilerek mevcut konut kullanımının devam ettirilmesi önerilmektedir. Bu sayede yapının sürekli kullanımı hedeflenmekte ve çevredeki diğer tescilli konutlar için restorasyon konusunda örnek teşkil etmesi amaçlanmaktadır. Restorasyon önerileri bu doğrultuda geliştirilmiştir.

5.5. Mekân Kullanımı

300 ada 12 parsel de bulunan Aydınlı Evi'nin restorasyonu kapsamında mahallerin özgün kullanımları ve önerilen işlevleri şu şekildedir; (Çizelge 5.1)

Z01; Özgün durumda sofa olarak kullanılan mahal, restorasyondan sonra işlevini devam ettirerek yeni durumda da sofa olarak kullanılacaktır.

Z02; Özgün durumda oda olan mahal, restorasyondan sonra oturma odası olarak kullanılacaktır. Eklenen sedirle birlikte gerekli oturma odası tefrişleri yerleştirilecektir.

Z03; Özgün durumda oda olarak kullanılan mahal, restorasyondan sonra yatak odası olarak kullanılacaktır. Yatak odası için gereken tefriş elemanları yerleştirilecektir.

Z04; Özgün işlevinde mutfak olarak kullanılan mahal, restorasyondan sonra da mutfak olarak kullanılacaktır. Gerekli tesisat ve tefriş elemanları yerleştirilecektir.

Z05; Yapı kalıntısı bulan ahır yeniden yapılacaktır. Z05 mahali konuklar için salon olarak kullanılacaktır. Salon için gerekli tefriş elemanları yerleştirilecektir.

Z06, Z07, Z08; Yapı kalıntısı bulan ahır yeniden yapılacaktır. Wc, depo ve hol olarak kullanılacaktır. Gerekli tesisat ve tefriş elemanları yerleştirilecektir.

101; Özgün durumda sofa olarak kullanılan mahal, restorasyondan sonra işlevini devam ettirerek yeni durumda da sofa olarak kullanılacaktır.

102; Özgün halinde mutfak olan mahal, restorasyondan sonra wc- banyo olarak kullanılacaktır. Gerekli tesisat ve tefriş elemanları yerleştirilecektir.

103; Özgün durumda oda olarak kullanılan mahal, restorasyondan sonra yatak odası olarak kullanılacaktır. Yatak odası için gereken tefriş elemanları yerleştirilecektir.

104; Özgün durumda oda olarak kullanılan mahal, restorasyondan sonra yatak odası olarak kullanılacaktır. Yatak odası için gereken tefriş elemanları yerleştirilecektir.

Bahçe; zemin kat çıkış önü avluya dönüştürülecektir. Bahçeye yürüme yolları eklenecektir.

Çizelge 5.1. Mekânsal kullanımlar

Mahal Adı	Eski İşlev	Yeni İşlev
Z01	Sofa	Sofa
Z02	Oda	Oturma odası
Z03	Oda	Yatak odası
Z04	Mutfak	Mutfak
Z05	...	Salon
Z06	...	Wc
Z07	...	Depo
Z08	...	Hol
101	Sofa	Sofa
102	Mutfak	Wc- Banyo
103	Oda	Yatak odası
104	Oda	Yatak odası

5.6. Restorasyonda Koruma ve Müdahale Kararları

Müdahale kararları alınırken; yıkım ve yenileme yerine, minimum müdahale prensibi benimsenmiş ve öncelikli olarak sağlamlaştırma ve yerinde onarım stratejileri tercih edilmiştir. Bu doğrultuda; yapıdaki mevcut özgün niteliklerin korunup sağlamlaştırılması, cephe ve yapı malzemelerinde temizleme işlemi yapılması; özgün durumda olup bozulmaya uğramış ancak yerinde kullanılabilir durumda olan malzemelerin tamamlanması ve sağlamlaştırılması, muhdes eklentilerin kaldırması, kullanılmayacak durumda olan özgün elemanların detayına uygun olarak yeniden yapılması kararları verilmiştir. Mahallerde uygulanan duvar, kapı, pencere, döşeme, tavan gibi yapı elemanlarına ve cephede yer alan duvar, pencere, kapı, kat silmesi gibi cephe elemanlarına yönelik müdahale kararları çizelgeler yardımıyla sunulmuştur.

Vaziyet planına yönelik müdahaleler

- Bahçeye, parsel sınırı boyunca, tabi zemin kotundan 120 cm yüksekliğinde ve 50 cm genişliğinde moloz taştan bahçe duvarı yapılacaktır. Bahçe duvarı üzerine taş harpuşa gelecektir. Yapıya giriş yaya yolu ve avluya sal taşı döşeme yapılacaktır. Sıkıştırılmış toprak üzerine çakıl ve kum serilerek çimento harç ile sal taşı döşeme uygulaması yapılacaktır.

- Aydınli Evi'nin ikinci döneminde yer alan muhdes WC, niteliksiz ek olmasından dolayı kaldırılacaktır. Konut olarak kullanılacak yapı da Wc olarak 102 mahali ve ahır kalıntısı yerine yeniden yapılacak olan yapıda çözülecektir.

Duvarlara yönelik müdahaleler

Ahşap çatkılı kerpiç duvarlarda yapılacak müdahale yöntemi

- Yapının iç ve dış duvar yüzeylerinde yer alan sıva, raspa edilerek ahşap çatkılı uzman mühendis desteği alınarak gözlenecektir. Çatkılardan bozulan ve çürüyen elemanlar 1. Sınıf çam kereste (kara çam) ile değiştirilecektir. Değiştirilecek çam kerestelere emprenye uygulanacak, değişmeyen çatkılara sürme emprenye uygulaması yapılacaktır. Ahşap taşıyıcı sistem ortaya çıkarıldıktan sonra ahşap çatkılı arasında kalan kerpiç dolgular analiz edilecektir. Eğer kerpiç yüzey aşınmaları 2 cm'den az ise kerpiç korunacaktır. Yüzey aşınmaları 2 cm'den fazla ise kerpiçler, katkılı güçlendirilmiş kerpiç bloklar ile değiştirilecektir. Duvar üzerine bindirme tekniği kullanılarak rabiz/sıva teli uygulanacaktır. Daha sonra duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.

Taş duvarda yapılacak müdahale yöntemi

- Taş duvarlara yönelik subasman duvarı önü araştırma çukuru kazılarak moloz temel duvarı ile varsa ampatman, raspa yapılarak taş duvarlar gözlemlenecek, taş duvarda gerekli görülmesi durumunda (derz boşalmasının yoğun olması durumunda) hidrolik kireç esaslı enjeksiyon uygulaması gerçekleştirilecektir. Taş duvarlarda 5 cm'den fazla kayıp bulunan taşlar, çürütme yöntemi kullanılarak bölgede temin edilen taşlarla tamamlanacaktır. Taş duvarda hem yüz olacak şekilde katkılı horasan sıva harcı (agrega olarak tuğla, kiremit ve benzeri malzemelerin bağlayıcı olarak ise kireç ile karıştırılması ile elde edilen sıva harcıdır.) ile derzlenecektir. Subasman köşelerinde yer alan düzgün kesme taşlarda bitki temizliği yapılarak kumlama uygulaması yapılacaktır.
- Toprak harçlı moloz taş duvarlarda toprak harç temizlenecek, temizleme işlemi sonrası hidrolik kireç esaslı enjeksiyon ile enjeksiyon dolgu uygulaması gerçekleştirilecektir. Taş duvarlarda 5 cm'den fazla kayıp bulunan taşlar, çürütme yöntemi kullanılarak bölgede temin edilen taşlarla tamamlanacaktır. Taş duvarda hem yüz olacak şekilde katkılı

horasan sıva harcı (agrega olarak tuğla, kiremit ve benzeri malzemelerin bağlayıcı olarak ise kireç ile karıştırılması ile elde edilen sıva harcıdır.) ile derzlenecektir.

Eklenen mahallerdeki uygulamalar

Yeni oluşturulacak ıslak hacimlerde, restorasyon projesinde belirtilen şekilde bölücü duvarları yığma tuğla kullanılarak örülecektir. Duvarlara kaba sıva uygulaması ve ardından sürme su yalıtımı ile seramik uygulaması yapılacaktır.

Döşemelere yönelik müdahaleler

- Mahallerde döşeme kaplamaları üzerindeki yapı kalıntıları temizlenecektir.
- Ahşap döşemenin olduğu zemin kat mahallerinde döşeme kaplamaları ile kadronları sökülecektir. Kullanılabilecek ahşap döşemeler emprenye edilerek yeniden kullanılacaktır. Kullanılamaması durumunda 5/10 cm ölçülerinde 30 cm aralıklarda kadronlar çakılarak üzerine 25 cm genişlikte ahşap döşeme yapılacaktır. Uygulamada yeniden kullanılacak tüm ahşaplar 1. sınıf çam keresteden seçilecek, kullanılacak ahşaplar emprenye edilecek ve uygulama sonrası üzerine koruyucu sürülecektir.
- Ahşap döşemenin olduğu 1. kat mahallerinde döşeme kaplamaları ile kadronları sökülüp, sıkıştırılmış toprak gözlemlenecektir. Toprak dolgunun yenilenmesi gerekiyor ise tekrar sıkıştırılmış toprak ile dolgu işlemi gerçekleştirilerek üzerine 5/10 cm ölçülerinde 30 cm aralıklarda kadronlar çakılarak üzerine 25 cm genişlikte ahşap döşeme yapılacaktır. Kullanılabilecek ahşap döşemeler emprenye edilerek yeniden kullanılacaktır. Uygulamada yeniden kullanılacak tüm ahşaplar 1. sınıf çam keresteden seçilecek, kullanılacak ahşaplar emprenye edilecek ve uygulama sonrası üzerine koruyucu sürülecektir.
- Çatı döşemesinde toprak dolgunun temizliği yapılarak döşeme tahtası üzerine toprak akmasını önlemek için şilte serilerek toprak dolgu yenilenecektir.
- Sal taşı döşeme yapılacak mahallerde muhdes zemin malzemesi kaldırılacak sıkıştırılmış toprak üzerine çakıl, kum serilerek çimento harç ile sal taşı döşeme uygulaması yapılacaktır.

Eklenen mahallerdeki uygulamalar

- Yeni yapılacak ıslak hacimlerde restorasyon projesinde belirtilen şekilde su yalıtımı yapılarak yapıştırma harcı ile seramik uygulaması yapılacaktır.

Tavan ve çatıya yönelik müdahaleler

- Tavan kaplamalarında çıtalı tavan olan mahallerde çıtalı tavan tekrar kullanılmak üzere kaldırılacaktır. Kaplama altında yer alan ahşap kirişler gözlemlenerek çürüyen ahşap kirişler emprenyeli 1.sınıf çam keresteden restorasyon projesinde belirtilen şekilde tekrar imal edilecektir. Mevcut ahşap kirişlere sürme emprenye uygulaması yapılacaktır. Çıtalı tavana emprenye uygulaması yapılacaktır. Tavan kaplamasında tamamlanması gereken kısımlar emprenyeli 1.sınıf çam keresteden restorasyon projesinde belirtilen ölçülerde tekrar imal edilecektir. Çıtalı tavan ile duvar arası bağdadi geçişteki sıva raspa edilerek çatkı yenilenecektir. Bağdadi geçiş üzerine rabiz/sıva teli ile üzerine çamur sıva ve kireç badana yapılacaktır.
- Yıkılan tavanın ahşap kirişleri ile tavan kaplamaları emprenyeli 1.sınıf çam keresteden restorasyon projesinde belirtilen şekilde tekrar imal edilecektir.
- Kirişli tavanlarda kirişler gözlemlenecektir. Çürüyen ahşap kirişler emprenyeli 1.sınıf çam keresteden restorasyon projesinde belirtilen şekilde tekrar imal edilecektir. Mevcut ahşap kirişlere sürme emprenye uygulaması yapılacaktır.
- Restorasyon projesine bağlı olarak 1.sınıf çam keresteden çatı konstrüksiyonu yapılacaktır.
- Çatı altına ise taş yünü ile ısı yalıtımı yapılacaktır. Çatı kaplama tahtası üzerine su yalıtım levhası yapılarak alaturka kiremit ile kaplanacaktır.
- Çatı saçak altı kaplama ve alın tahtası 1. Sınıf çam keresteden imal edilerek uygulanacaktır. Yağmur oluğu ve yağmur borusu galvanizli borudan imal edilerek uygulama yapılacaktır.

Eklenen mahallerdeki uygulamalar

- Z05, Z06, Z07 ve Z08 mahallerindeki yeni yapının çatısı, düz toprak dam olarak tasarlanmıştır. Ahşap kiriş sisteminin kurulumunu takiben, mertekler yerleştirilecek ve aralar ince ağaç parçalarıyla doldurulacaktır. Merteklerin üzerine, şilte serilecek ve

bişürük karışımı sıvanacaktır. Sonrasında, yüzeyde kot farkı bırakılmaksızın, 15-20 cm kalınlığında elenmiş toprak serilerek loğ taşıyla sıkıştırılacaktır. Çatının çevresine ise armu taşları derzlenerek yerleştirilecektir.

- Kirişli ahşap tavanlarda, ahşap kirişler emprenyeli 1.sınıf çam keresteden restorasyon projesin de belirtilen şekilde tekrar imal edilecektir. Islak hacimde restorasyon projesinde belirtilen şekilde alüminyum asma tavan yapılacaktır.

Restorasyon çizelgelerinde yer verilmeyen kararlar ise şu şekildedir;

- Z04 mahal çatısı üstündeki çöplerden arındırılacak ve toprak örtüde gereken tadilatlar yapılacaktır.
- Z02 ve Z04 mahallelerinde ahşap tavan göbeklerine ait izler tespit edilmiştir. Ali AYDINLI'nın (2024) tarif ettiği forma uygun olduğu düşünülen karşılaştırmalı analizlerde incelenen Yol Geçti Konağı'nın tavan göbeği ihtiyat kaydıyla seçilmiştir. Restorasyon projesinde belirtilen şekilde üretilen tavan göbeği, orijinal yerine monte edilecektir.

Kapı-pencere-dolap-niş-silme-ocaklara yönelik müdahaleler

- Özgün kullanılabilecek olan pencere, kapı ve dolapların zarar gören kısımları aslına uygun olarak emprenye edilmiş 1.sınıf çam kereste ile tamamlanacaktır. Mevcut ahşap kısımlara sürme emprenye uygulaması yapılacaktır. Kullanılacak ahşaplara suya ve güneşe direkt/dolaylı maruz kaldıklarında etkilenmemeleri için, su dengesini bozmayan ve ahşabın reçine kusmasını engelleyen 2 kat koruyucu boya sürülecektir. Pencerele restorasyon projesinde belirtilen şekilde cam imal edilerek takılacaktır.
- Özgün kullanılamayacak olan pencere, kapı ve dolaplar emprenye edilmiş 1.sınıf çam keresteden restorasyon projesinde belirtilen şekilde tekrar imal edilecektir. Kullanılacak ahşaplara suya ve güneşe direkt/dolaylı maruz kaldıklarında etkilenmemeleri için, su dengesini bozmayan ve ahşabın reçine kusmasını engelleyen 2 kat koruyucu boya sürülecektir. Pencerele restorasyon projesinde belirtilen şekilde cam imal edilerek takılacaktır.
- Tüm mahallerde bulunan pencere, kapı ve dolapların metal aksamları (kilit, kulp vs) kontrol edilerek onarılacak onarılamayanlar paslanmaz çelik malzemeden üretilen yenileriyle değiştirilecektir.

- Geçme demir pencere korkuluklarında eksik olan kısımlar restorasyon projesinde belirtilen ölçüler ile tamamlanacaktır. Paslı olan kısımlarda pas sökücü kullanılarak temizliği yapılacaktır. Korkuluklar üzerine antipas boya uygulaması gerçekleştirilecektir.
- -Bütün ahşap dolap kapakları ve nişlerin yüzeyinde bulunan yağlı boyalar sıcak hava tabancası ile raspa yapıldıktan sonra 2 kat şeffaf ahşap koruyucu uygulanacaktır. Yağlı boya uygulaması olmayan kısımlar zımparalandıktan sonra üzerine ahşap koruyucu uygulanacaktır. Kırık olan elemanlar detayına uygun şekilde değiştirilecek; değiştirilen tüm ahşaplar, fırınlanacak ve emprenye edilecektir. Metal kısımları korozyona uğramış olanlar temizlenerek antipas boya ile boyanacaktır. Metal kısımları yeniden üretilecek olanlar paslanmaz çelikten üretilecektir.

Eklenen mahallerdeki uygulamalar

Yeni yapılacak mahallerde emprenye edilmiş 1.sınıf çam keresteden restorasyon projesinde belirtilen şekilde pencere, kapı yapılacaktır. Kullanılacak ahşaplara suya ve güneşe direkt/dolaylı maruz kaldıklarında etkilenmemeleri için, su dengesini bozmayan ve ahşabın reçine kusmasını engelleyen 2 kat koruyucu boya sürülecektir. Pencerele restorasyon projesinde belirtilen şekilde cam imal edilerek takılacaktır.

Restorasyon çizelgelerinde yer verilmeyen kararlar ise şu şekildedir;

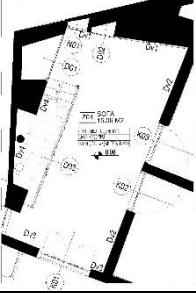
- 103 nolu mahalde bulunan muhdes ahşap çağlık kaldırılacak ve kapatılan pencere boşluğu yeniden açılarak detaya uygun şekilde imal edilip montajı yapılacaktır.
- Z02, Z03, 103 ve 104 nolu mahallerde bulunan ahşap duvar silmelerinden kırık olan elemanlar detayına uygun şekilde değiştirilecek; değiştirilen tüm ahşaplar, fırınlanacak ve emprenye edilecektir. Sağlam olanlar ise zımparalandıktan sonra üzerine ahşap koruyucu uygulanacaktır.
- Ahşap seki izi bulunan Z03 ve 104 nolu mahallere 1. Sınıf çam keresteden ahşap seki yapılacaktır.
- Z04 mutfak mahali batı duvarına tezgah ve alt- üst dolap yapılacaktır. Gerekli tesisatlar tesisat projesine uygun şekilde yapılacaktır. Doğu duvarında bulunan kapatılmış kahve ocağı yeniden açılarak işlevlendirilecektir. İkinci dönemde eklenmiş olan ahşap ocak kaldırılacaktır.

- -Wc mahallerindeki tesisatların döşenmesi ve vitrifiye elemanlarının montajı hususunda tesisat projesi esas alınacaktır.
- -102 nolu mahale sonradan eklenen ocak kaldırılacaktır.

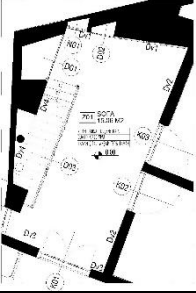
Merdivenlere yönelik müdahaleler

- Yapının ahşap merdiveni gözlemlenecektir. Kullanılabilecek durumdaki ahşap basamaklar ve korkuluklar zımparalandıktan sonra 2 kat açık kahverengi ahşap koruyucu uygulanacaktır. Kırık ve eksik kısımları 1.sınıf çam keresteden restorasyon projesinde belirtilen ölçülerde tekrar imal edilecektir. Tüm ahşap yüzeylere koruyucu uygulanacaktır. Merdivenin statik olarak kullanılamayacak durumda olması durumunda ise özgün haline uygun şekilde 1.sınıf çam keresteden yeniden yapıp 2 kat ahşap koruyucu uygulanarak yerine montajı yapılacaktır. Merdiven çıkış kapağı kültür evi iç bağlantısının sağlanması açısından kaldırılacaktır.
- 1.kat giriş kapısı önüne 3 basamaklı ahşap merdiven restorasyon projesinde belirtildiği şekliyle emprenye edilmiş 1.sınıf çam keresteden yapılarak yüzeyine 2 kat ahşap koruyucu uygulanıp yerine montajı sağlanacaktır.

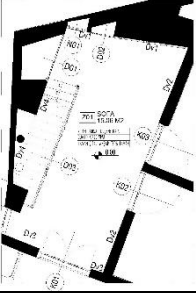
Çizelge 5.2. Z01 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT-Z01 MAHALİ						
						
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası						
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEVİ
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV1	Dv1	Sıva ve boya dökülmeleri mevcuttur.	Sağlamlaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.	SOFA	LOBİ
	DO2	Özgün dolap mevcuttur. Yüzeyi yağlı boyalıdır.	Temizleme	Dolap kapaklarının yağlı boyası kimyasal yöntemle temizlenerek, ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır.		
	NO1	Niş özgünlüğünü korumuştur. Yüzeyi yağlı boyalıdır.	Temizleme	Nişin ahşap kısımlarındaki yağlı boya kimyasal yöntemle temizlenerek koruyucu malzeme uygulanacaktır.		
DV2	Dv2	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve yıpranmaları mevcuttur.	Sağlamlaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.	SOFA	LOBİ
	K02	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Yağlı boya ile boyalıdır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme	Özgün kapının yağlı boyası kimyasal yöntemle temizlenerek, ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır. Paslanmış kapı kulpu ve kilit kısımları raspa edilmiş koruyucu uygulanacaktır.		
	K03	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Yağlı boya ile boyalıdır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme	Özgün kapının yağlı boyası kimyasal yöntemle temizlenerek, ahşap koruyucu malzeme uygulanmıştır. Paslanmış kapı kulpu ve kilit kısımları raspa edilecek ve koruyucu uygulanacaktır.		

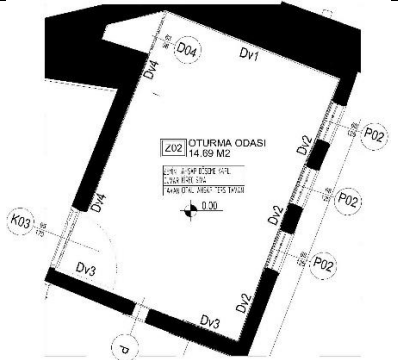
Çizelge 5.2. (devam) Z01 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT-Z01 MAHALİ						
						
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaraları Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası						
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEVİ
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV3	Dv3	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak boyada yıpranmalar ve sıva çatlakları mevcuttur.	Sağlamaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.		
	K01	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Ancak metal aksamında bozulmalar, ahşap elemanlarında renk değişimi ve kırılmalar mevcuttur.	Sağlamaştırma- Temizleme	Kapı ve kapı üstü pencere detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır.		
DV4	Dv4	Duvar özgünlüğünü koruyamamış merdiven altında kalan kısmında mukavemet kaybı olmuştur. Sıvada dökülme ve boyada yıpranmalar mevcuttur.	Sağlamaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.		
	D01	Özgün dolap mevcuttur. Yüzeyi yağlı boyalıdır. Dolap iç duvarında sıva ve boya döküntüleri mevcuttur.	Temizleme- Sağlamaştırma	Dolap kapaklarında bulunan yağlı boya kimyasal malzeme ile temizlenerek koruyucu malzeme uygulanacaktır.		

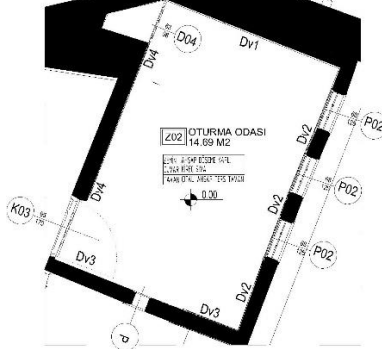
Çizelge 5.2. (devam) Z01 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT-Z01 MAHALİ						
						
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası						
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEVİ
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV4	D03	Dolap kapaklarından biri eksiktir. Ahşap renginde değişme söz konusudur. Yer yer ahşap çıtalarda kırılma mevcuttur.	Bütünleme- Temizleme	Eksik dolap kapağı diğer kapakla aynı olacak biçimde belirtilmiş olan detaya uygun ancak yeni olduğu belli olacak şekilde üretilerek yerine takılacaktır. İki kapağa da koruyucu malzeme uygulanacaktır. Kırılan ahşap çıtalar sökülerek yerlerine detaya uygun şekilde yenisi takılacaktır.		
	M1	Özgün merdiven korkuluklarının sayısında eksiklik mevcuttur. Ahşap renginde değişme vardır. Merdiven başı 101 mahaline çıkış engellenecek şekilde kapatılmıştır.	Bütünleme - Temizleme	Özgün merdiven korkuluklarına uygun olarak eksik korkuluklar yeni yapıldığı belli olacak şekilde tamamlanacaktır. Tüm korkuluklara koruyucu malzeme uygulanacaktır. Merdiven çıkışına yapılan döşeme kaldırılacaktır. Merdiven basamaklarına koruyucu malzeme uygulanacaktır.		
Döşeme		Ahşap döşeme kaplaması özgün halini korumaktadır. Ahşap renginde değişim mevcuttur. yer yer kopmalar mevcuttur.	Bütünleme- Temizleme- Sağlamaştırma	Döşeme kaplamasında eksilen kısımlar özgün malzeme ile tamamlanacaktır. Özgün döşeme kaplaması mekanik yöntemlerle temizlenecek ve ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır.		
Tavan		Özgün ahşap tavana kaplama malzemesinin kırıldığı kısımlar bulunmaktadır. Ahşap renginde değişimler mevcuttur.	Bütünleme- Temizleme- Sağlamaştırma	Ahşap tavan kaplamasında eksilen kısımlar özgün malzeme ile tamamlanacaktır. Tavana tamamen ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır.		

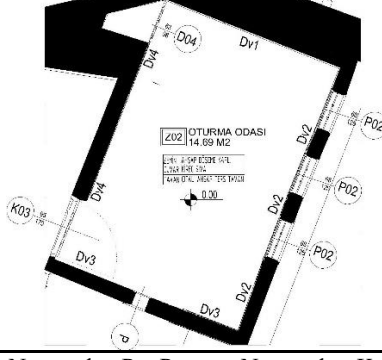
Çizelge 5.3. Z02 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT- Z02 MAHALİ					
					
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası					
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEVİ
TAŞIYICI	MİMARİ				
DV1	Dv1	Duvar hatıl üstünde mukavemetini kaybederek ahşap çatkı arası kerpiç dolgularının çoğu dökülmüştür. Derin çatlaklar vardır. Sıvasının büyük kısmı dökülmüştür.	Sağlamlaştırma-Bütünleme-Yenileme	Yıkılmış duvar, statik projeye uygun şekilde ahşap karkas arası kerpiç malzeme ile özgün şekilde tamamlanacaktır. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.	ODA OTURMA ODASI
DV2	Dv2	Duvarın bir kısmı hatıl üstünde mukavemetini kaybederek ahşap çatkı arası kerpiç dolgularının çoğu dökülmüştür. Derin çatlaklar, sıva kayıpları mevcuttur.	Sağlamlaştırma	Yıkılmış duvar, statik projeye uygun şekilde ahşap karkas arası kerpiç malzeme ile özgün şekilde tamamlanacaktır. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır. Özgünlüğü bozulmamış sağlam kısımlarda ise sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve empenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.	

Çizelge 5.3. (devam) Z02 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT- Z02 MAHALİ					
					
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası					
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEVİ
TAŞIYICI	MİMARİ				
	P02	Pencereler özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.	Sağlamlaştırma-Bütünleme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile empenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır.	
DV3	Dv3	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıvada yıpranmalar mevcuttur.	Sağlamlaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve empenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.	
	P	Pencere ahşabında renk değişimi mevcuttur.	Sağlamlaştırma	Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile empenye edilecektir.	
DV4	Dv4	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıvada yıpranmalar mevcuttur.	Sağlamlaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve empenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.	

Çizelge 5.3. (devam) Z02 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT- Z02 MAHALİ					
					
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası					
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEVİ
TAŞIYICI	MİMARİ				
DV4	K03	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Yüzeyi yağlı boyadır. Boyada yıpranmalar, metal elemanlarda korozyon ve bozulmalar mevcuttur.	Sağlamaştırma-Temizleme	Özgün kapının yağlı boyası kimyasal yöntemle temizlenerek, ahşap koruyucu malzeme uygulanmıştır. Paslanmış kapı kulpu ve kilit kısımları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır.	
	D03	Dolap özgünlüğünü korumaktadır. Yağlı boya ile boyalıdır. Yağlı boyada yıpranmalar söz konusudur. Metal elemanlarında kırılma mevcuttur.	Sağlamaştırma-Temizleme-Bütünleme	Ahşap dolap kasa ve kapakları yağlı boyası kimyasal yöntemle temizlenerek, ahşap koruyucu malzeme uygulanmıştır. Kırılan metal elemanlar özgün metal elemanlarla aynı detayda tamamlanmış ve korozyona uğrayan metal elemanlar raspa edilerek koruyucu uygulanmıştır.	
Döşeme		Ahşap döşeme kaplaması özgün halini korumaktadır. Ahşap renginde değişim mevcuttur. Yer yer kopmalar mevcuttur.	Bütünleme - Temizleme- Sağlamaştırma	Döşeme kaplamasında eksilen kısımlar özgün malzeme ile tamamlanacaktır. Özgün döşeme kaplaması mekanik yöntemlerle temizlenecek ve ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır.	
Tavan		Özgün ahşap tavanda kaplama malzemesinin kırıldığı kısımlar mevcuttur. Ahşap renginde değişimler mevcuttur. Tavan göbeği yerinde mevcut değildir.	Bütünleme - Temizleme- Sağlamaştırma	Ahşap tavan kaplamasında eksilen kısımlar özgün malzeme ile tamamlanmıştır. Tavan ahşabının tamamına ahşap koruyucu malzeme uygulanmıştır. Karşılaştırmalı çalışmalar sonucu elde edilen veriler doğrultusunda tavan göbeği yapılmıştır.	

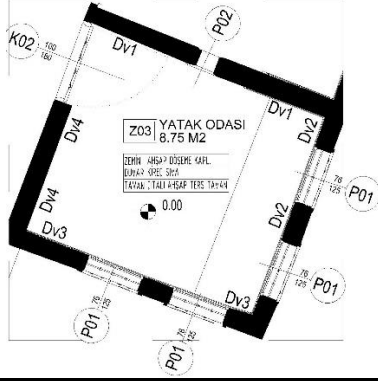
Çizelge 5.4. Z03 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT- Z03 MAHALİ

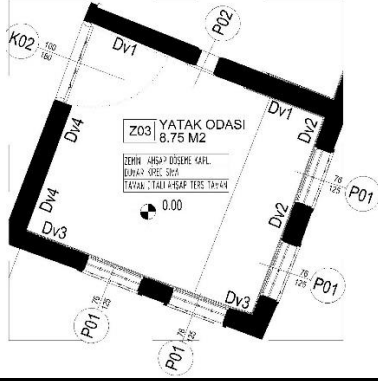
Zx: Mahal Numaraları DVx: Duvar Numaraları Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaraları Nx:Niş Numarası
Dx:Dolap numarası

YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV1	Dv1	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve döküntüleri mevcuttur.	Sağlama	Sıva raspa edilip ahşap çatıklar incelenecektir. Bozulan çatıklar değiştirilecek ve empenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.	ODA	YATAK ODASI
	P	Pencere ahşabında renk değişimi mevcuttur.	Sağlama	Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile empenye edilecektir.		
DV2	Dv2	Duvar Özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve döküntüleri mevcuttur.	Sağlama	Sıva raspa edilip ahşap çatıklar incelenecektir. Bozulan çatıklar değiştirilecek ve empenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.		
	P01	Pencereler özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.	Sağlama-Bütünleme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile empenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır.		

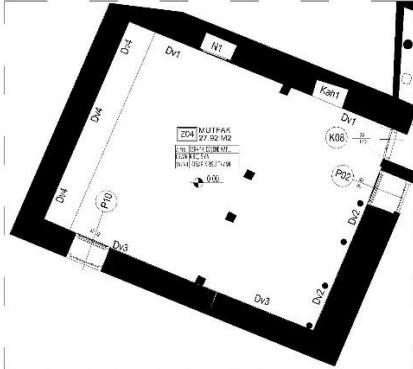
Çizelge 5.4. (devam) Z03 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT- Z03 MAHALİ						
						
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası						
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV3	Dv3	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve döküntüleri mevcuttur.	Sağlamaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatıklar incelenecektir. Bozulan çatıklar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.		
	P01	Pencereler özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.	Sağlamaştırma-Bütünleme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır.		
DV4	Dv4	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıvada yıpranmalar mevcuttur.	Sağlamaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatıklar incelenecektir. Bozulan çatıklar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.		
	K02	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Yüzeyi yağlı boyadır. Boyada yıpranmalar, metal elemanlarda korozyon ve bozulmalar mevcuttur.	Sağlamaştırma-Temizleme	Özgün kapının yağlı boyası kimyasal yöntemle temizlenerek, ahşap koruyucu malzeme uygulanmıştır. Paslanmış kapı kulpu ve kilit kısımları raspa edilerek koruyucu uygulanmıştır.		

Çizelge 5.4. (devam) Z03 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

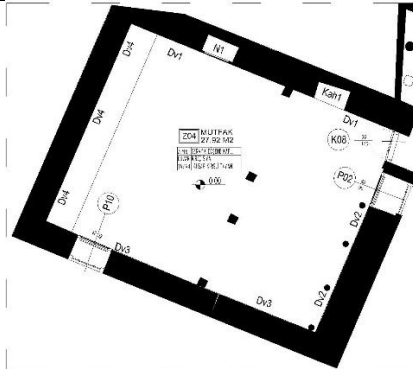
YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT- Z03 MAHALİ					
					
Zx: Mahal Numaraları DVx: Duvar Numaraları Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaraları Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası					
YAPI ELEMANLARI	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEV
TAŞIYICI MİMARİ					
Döşeme	Ahşap döşeme kaplaması özgün halini korumaktadır. Ahşap renginde değişim mevcuttur.	Temizleme- Sağlama	Döşeme kaplamasında eksilen kısımlar özgün malzeme ile tamamlanacaktır. Özgün döşeme kaplaması mekanik yöntemlerle temizlenecek ve ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır.		
Tavan	Tavan özgünlüğünü korumaktadır. Ahşap renginde değişimler mevcuttur.	Temizleme- Sağlama	Ahşap tavan kaplamasında eksilen kısımlar özgün malzeme ile tamamlanmıştır. Tavan ahşabının tamamına ahşap koruyucu malzeme uygulanmıştır.		

Çizelge 5.5. Z04 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT-Z04 MAHALİ					
					
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası					
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNIĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ				
DV1	Dv1	Duvar özgünlüğünü korumaktır. Ancak derin sıva çatlakları ve dökülmeleri mevcuttur.	Sağlamlaştırma	Toprak harçlı moloz taş duvarlarda toprak harç temizlendikten sonra, enjeksiyon dolgu uygulanacaktır. 5 cm'den fazla kayıp olan taşlar, çürütülerek tamamlanacaktır. Taş duvar yüzeyi sıvanarak kireç badana yapılacaktır.	MUTFAK
	OCK1	Kahve ocağı olarak kullanılan ocak kapatılmıştır.	Temizleme-Bütünleme	Doldurulan kısım temizlenecektir. Ocak içi kireç sıva ile sıvanacaktır. Ocak etrafı alçı bezemesi temizlenerek tamamlanacaktır.	
	N03	Niş özgünlüğünü korumakla birlikte ahşap elemanlarında kırılmalar mevcuttur.	Yenileme	Nişin kırılmış olan ahşap kasası sökülerek özgün detayına uygun şekilde yenilenecektir.	
DV2	Dv2	Duvar özgünlüğünü koruyamamıştır. Yıkılan taş duvar yerine briket duvar örülmüştür. Boşalan kısımlar ondülün levha ile kapatılmaya çalışılmıştır.	Yenileme -Temizleme- Sağlamlaştırma	Toprak harçlı moloz taş duvarlarda toprak harç temizlendikten sonra, enjeksiyon dolgu uygulanacaktır. 5 cm'den fazla kayıp olan taşlar, çürütülerek tamamlanacaktır. Eksik olan kısımlar moloz taş duvar olarak yenilenecektir.	

Çizelge 5.5. (devam) Z04 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

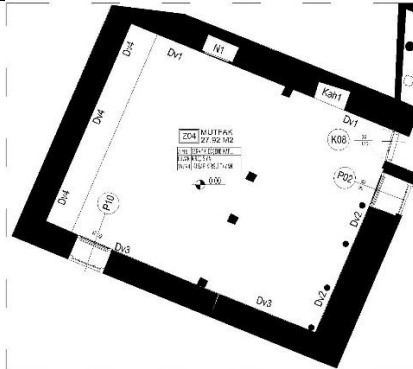
YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT-Z04 MAHALİ

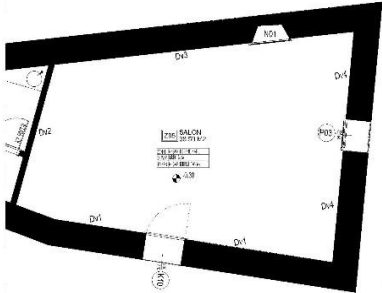
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası
Dx:Dolap numarası

YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV2	P04 P05	Pencereler özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.	Sağlamlaştırma-Bütünleme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır.		
DV3	Dv3	Duvar Özgünlüğünü koruyamamıştır. Taş duvar yer yer yıkılmış ve briket duvar örülmüştür. Yüzeyindeki sıvanın çoğu dökülmüştür. Sonradan çekildiği anlaşılan pvc borularla gelen su tesisatı mevcuttur.	Yenileme -Temizleme-Sağlamlaştırma	Toprak harçlı moloz taş duvarlarda toprak harç temizlendikten sonra, enjeksiyon dolgu uygulanacaktır. 5 cm'den fazla kayıp olan taşlar, çürütülerek tamamlanacaktır. Eksik olan kısımlar moloz taş duvar olarak yenilenecektir.		
	P06	Pencere özgünlüğünü koruyamamış kasası kırılmış halde mevcutken kanadı mevcut değildir.	Temizleme-Bütünleme	Kırık halde bulunan pencere kasası ile sökülerek yapıda ki diğer örneklerden karşılaştırmayla elde edilen detay doğrultusunda yenilenecektir.		
	K09	Kapı sökülerek yerine duvar örülmüştür.	Temizleme-Bütünleme	Projede belirtilen şekilde yeniden kapı üretilerek yerine montajı yapılacaktır.		

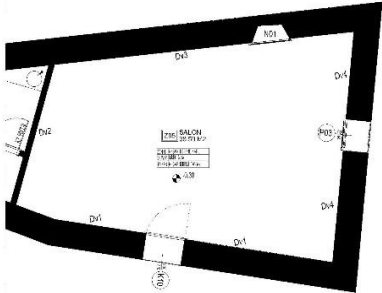
Çizelge 5.5. (devam) Z04 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT-Z04 MAHALİ						
						
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası						
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV4	Dv4	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Taşlar arasında bulunan harçta aşınmalar mevcuttur.	Temizleme-Sağlamlaştırma	Toprak harçlı moloz taş duvarlarda toprak harç temizlendikten sonra, enjeksiyon dolgu uygulanacaktır. 5 cm'den fazla kayıp olan taşlar, çürütülerek tamamlanacaktır. Eksik olan kısımlar moloz taş duvar olarak yenilenecektir.		
	Tezgah+ Dolap	Ocak sonradan eklenmiştir.	Temizleme+ Çağdaş Ek	2. dönemde eklendiği anlaşılan ocak kaldırılacaktır. Yerine konutun yeni işlevinde kullanılmak üzere mutfak tezgah ve dolabı yapılacaktır.		
Döşeme		Toprak döşeme kaplaması aşınmış ve mahal içi kot farkları oluşmuştur.	Yenileme	Mahale dolan toprak boşaltılacaktır. Zemine sal taşı döşeme yapılacaktır.		
Tavan		Ahşap kirişlerden çürüyen, sehim yapan ve rengi değişenler mevcuttur. Ahşap kiriş üstü ahşap kaplamanın çoğu çürümüş ve kırılmıştır.	Yenileme -Temizleme-Sağlamlaştırma-Bütünleme	Kirişli tavanlarda kirişler incelenecek, çürüyen ahşap kirişler restorasyon projesine uygun şekilde yeniden imal edilecektir.		

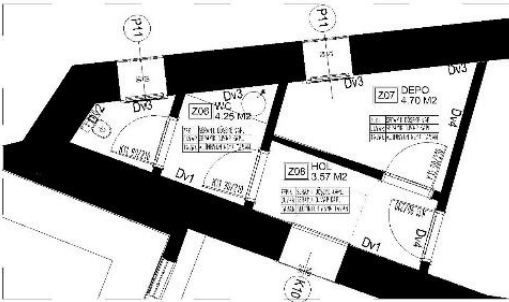
Çizelge 5.6. Z05 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT-Z05 MAHALİ						
						
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası						
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV1	Dv1	Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Duvar projesine uygun şekilde taş su basman üstü kerpiç yığma duvar olarak imal edilecektir. Duvar yüzeyine çamur sıva ve kireçli badana uygulanacaktır.	AHIR	SALON
	K10	Kapı yerinde mevcut değildir.	Bütünleme	Restorasyon projesine uygun şekilde 1.kalite çam keresteden kapı yapılarak montajı gerçekleştirilecektir. Ahşap elemanları empenye edilerek koruyucu malzeme uygulanacaktır. Metal elemanlara koruyucu uygulanacaktır.		
DV2	Dv2	Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Duvar projesine uygun şekilde tuğla duvar olarak örülecektir. Duvar yüzeyine kaba sıva, alçı sıva ve kireçli badana uygulanacaktır.		
DV3	Dv3	Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Duvar projesine uygun şekilde taş su basman üstü kerpiç yığma duvar olarak imal edilecektir. Duvar yüzeyine çamur sıva ve kireçli sıva uygulanacaktır.		
	N04	Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Projeye uygun şekilde yapılacaktır.		
DV4	Dv4	Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Duvar projesine uygun şekilde taş su basman üstü kerpiç yığma duvar olarak imal edilecektir. Duvar yüzeyine çamur sıva ve kireçli sıva uygulanacaktır.		
	P10	Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Restorasyon projesine uygun şekilde 1.kalite çam keresteden kapı yapılarak montajı gerçekleştirilecektir. Ahşap elemanları empenye edilerek koruyucu malzeme uygulanacaktır. Metal elemanlara koruyucu uygulanacaktır.		

Çizelge 5.6. (devam) Z05 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT-Z05 MAHALİ					
					
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası					
YAPI ELEMANLARI	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEV
TAŞIYICI MİMARİ					
Döşeme	Çeşitli çevresel atıklarla kaplanmıştır.	Temizleme-Bütünleme	Zemindeki atıklar temizlenerek statik projeye uygun şekilde temel yapılacaktır. Şap üstüne 1.kalite çam keresteden ahşap döşeme kaplaması yapılacaktır.		
Tavan	Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Projesine uygun şekilde ahşap kirişli tavan yapılacaktır.		

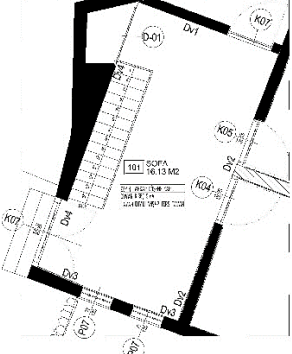
Çizelge 5.7. Z06 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT-Z06 MAHALİ					
					
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası					
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ				
DV1	Dv1	Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Duvar projesine uygun şekilde taş su basman üstü kerpiç yığma duvar olarak imal edilecektir. Duvar yüzeyine çamur sıva ve kireçli badana uygulanacaktır.	SAMANLIK WC DEPO HOL
	K10	Wc mahaline giriş kapısı gerekmektedir.	Çağdaş Ek	Restorasyon projesine uygun şekilde 1.kalite çam keresteden kapı yapılarak montajı gerçekleştirilecektir. Ahşap elemanları empenye edilerek koruyucu malzeme uygulanacaktır. Metal elemanlara koruyucu uygulanacaktır.	
DV2	Dv2	Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Duvar projesine uygun şekilde taş su basman üstü kerpiç yığma duvar olarak imal edilecektir. Duvar yüzeyine çamur sıva ve kireçli badana uygulanacaktır.	
DV3	Dv3	Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Duvar projesine uygun şekilde taş su basman üstü kerpiç yığma duvar olarak imal edilecektir. Duvar yüzeyine çamur sıva ve kireçli badana uygulanacaktır.	
	P11	Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Restorasyon projesine uygun şekilde 1.kalite çam keresteden kapı yapılarak montajı gerçekleştirilecektir. Ahşap elemanları empenye edilerek koruyucu malzeme uygulanacaktır. Metal elemanlara koruyucu uygulanacaktır.	

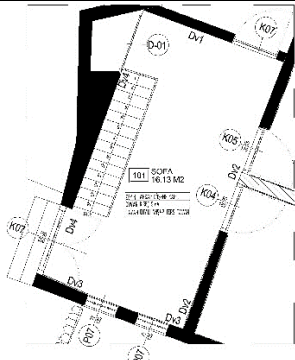
Çizelge 5.7. (devam) Z06 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

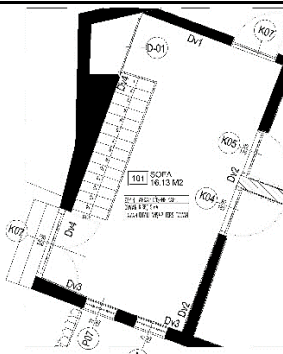
YAPI BİRİMİ: ZEMİN KAT-Z06 MAHALİ					
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaralan Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası					
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ				
DV4	Dv4	Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Duvar projesine uygun şekilde tuğla duvar olarak örülecektir. Duvar yüzeyine kaba sıva, yapıştırma harcı ve seramik duvar kaplaması uygulanacaktır.	
DViç	Dviç	Wc mahal duvarları gerekmektedir.	Çağdaş Ek	Wc mahalinin tüm iç duvarları projesine uygun şekilde tuğla duvar olarak örülecektir. Duvar yüzeyine kaba sıva, yapıştırma harcı ve seramik duvar kaplaması uygulanacaktır.	
	K11	Wc mahaline giriş kapıları gerekmektedir.	Çağdaş Ek	Restorasyon projesine uygun şekilde 1.kalite çam keresteden kapı yapılarak montajı gerçekleştirilecektir. Ahşap elemanları empenye edilerek koruyucu malzeme uygulanacaktır. Metal elemanlara koruyucu uygulanacaktır.	
Döşeme		Çeşitli çevresel atıklarla kaplanmıştır.	Temizleme-Bütünleme	Zemindeki atıklar temizlenerek statik projeye uygun şekilde temel yapılacaktır. Döşeme üstüne su yalıtımı yapılarak yapıştırma harcı ile seramik uygulaması yapılacaktır.	
Tavan		Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Projesine uygun şekilde ahşap kirişli tavan yapılacaktır.	

Çizelge 5.8. 101 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

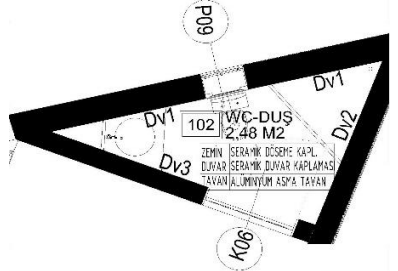
YAPI BİRİMİ: BİRİNCİ KAT- 101 MAHALİ						
						
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası						
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV1	Dv1	Duvar özgünlüğünü koruyamamış yer yer yıkılmıştır. Sıva döküntüleri mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme- Bütünleme	Yıkılmış duvar, statik projeye uygun şekilde ahşap karkas arası kerpiç malzeme ile özgün şekilde tamamlanacaktır. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır. Özgünlüğü bozulmamış sağlam kısımlarda ise sıva raspa edilip ahşap çatıklar incelenecektir. Bozulan çatıklar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.	SOFA	SOFA
	K07	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme- Bütünleme	Kapının detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır.		
DV2	Dv2	Bağdadi duvar muhdes olarak yapılmıştır.	Temizleme- Yenileme	Restorasyon projesindeki şekliyle ahşap karkas arası kerpiç dolgu duvar olarak yapılacaktır. Duvar yüzeyine içten ve dıştan çamur sıva ve kireç badana uygulanacaktır.		

Çizelge 5.8. (devam) 101 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

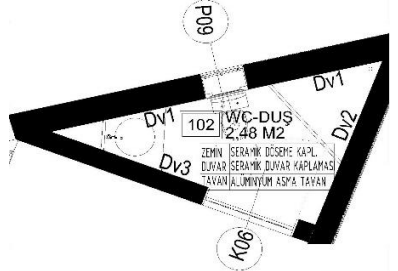
YAPI BİRİMİ: BİRİNCİ KAT- 101 MAHALİ						
						
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası						
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV2	K06	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Yağlı boya ile boyalıdır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.	Sağlamlaştırma-Temizleme	Özgün kapının yağlı boyası kimyasal yöntemle temizlenerek, ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır. Paslanmış kapı kulpu ve kilit kısımları raspa edilmiş koruyucu uygulanacaktır. Bağdadi duvar kaldırıldıktan sonra yeni yapılan duvara montajı yapılacaktır.		
DV3	Dv3	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve döküntüleri mevcuttur.	Sağlamlaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.		
	K04, K05	Kapılar özgünlüğünü korumaktadır. Yağlı boya ile boyalıdır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.	Sağlamlaştırma-Temizleme	Özgün kapının yağlı boyası kimyasal yöntemle temizlenerek, ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır. Paslanmış kapı kulpu ve kilit kısımları raspa edilmiş koruyucu uygulanacaktır.		
DV4	Dv4	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve döküntüleri mevcuttur.	Sağlamlaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.		

YAPI BİRİMİ: BİRİNCİ KAT- 101 MAHALİ						
						
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası						
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV4	P07	Pencerelerin metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur. Yağlı boyası yıpranmış durumdadır.	Sağlamlaştırma- Temizleme- Bütünleme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır.		
Döşeme		Ahşap döşeme kaplaması özgün halini korumaktadır. Ahşap renginde değişim mevcuttur. Yer yer kırılmalar mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme- Bütünleme	Döşeme kaplamasında eksilen kısımlar özgün malzeme ile tamamlanacaktır. Özgün döşeme kaplaması mekanik yöntemlerle temizlenecek ve ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır.		
Tavan		Özgün ahşap tavana kaplama malzemesinin çürüdüğü, kırıldığı kısımlar mevcuttur. Ahşap renginde değişimler mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme- Bütünleme	Ahşap tavan kaplamasında eksilen kısımlar özgün malzeme ile tamamlanacaktır. Tavana tamamen ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır.		

Çizelge 5.9. 102 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

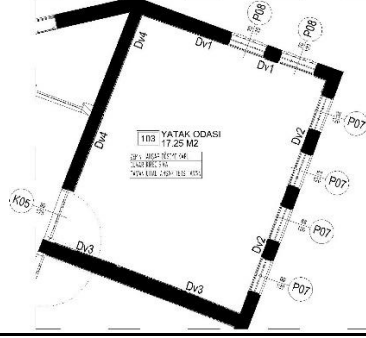
YAPI BİRİMİ: BİRİNCİ KAT-102 MAHALİ					
					
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası					
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ				
DV1	Dv1	Kerpiç duvar özgünlüğünü koruyamamış yer yer yıkılmış ancak birikitle doldurulmuştur. Sıva çatlak ve döküntüleri mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme- Yenileme	Briketle doldurulan kısımlar sökülerek statik projeye uygun şekilde ahşap karkas arası kerpiç malzeme ile özgün malzemeyle tamamlanacaktır. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır. Özgünlüğü bozulmamış sağlam kısımlarda ise sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.	MUTFAK WC- BANYO
	P09	Ahşap pencerenin doğramalarında yıpranma ve renginde değişme mevcuttur. Pencerelemin metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Demir parmaklıklarında renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme- Bütünleme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır. Eğilen demir parmaklıklar sökülerek düz hale getirilmiş ve raspa edilerek koruyucu uygulanmış daha sonrada yerine takılmıştır.	

Çizelge 5.9. (devam) 102 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: BİRİNCİ KAT-102 MAHALİ					
					
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası					
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ				
DV2	Dv2	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve döküntüleri mevcuttur.	Sağlamlaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatlaklar incelenecektir. Bozulan çatlaklar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.	
DV3	Dv3	Bağdadi duvar muhdes olarak yapılmıştır.	Temizleme-Yenileme	Restorasyon projesindeki şekliyle ahşap karkas arası kerpiç dolgu duvar olarak yapılacaktır. Duvar yüzeyine içten ve dıştan çamur sıva ve kireç badana uygulanacaktır.	
	K06	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Yağlı boya ile boyalıdır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.	Sağlamlaştırma-Temizleme	Özgün kapının yağlı boyası kimyasal yöntemle temizlenerek, ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır. Paslanmış kapı kulpu ve kilit kısımları raspa edilmiş koruyucu uygulanacaktır. Bağdadi duvar kaldırıldıktan sonra yeni yapılan duvara montajı yapılacaktır.	
Döşeme		Toprak döşemede aşınmalar mevcuttur. Aşınma nedeniyle kot farkı vardır.	Yenileme	Döşemedeki kot farkları giderilerek ahşap döşeme kaplaması yapılacaktır.	
Tavan		Özgün ahşap tavanda kaplama malzemesinin çürüdüğü, kırıldığı, sehim yaptığı kısımlar mevcuttur. Ahşap renginde değişimler mevcuttur.	Yenileme - Temizleme-Sağlamlaştırma	Ahşap malzemeye koruyucu malzeme uygulanmış ancak müdahalelerin yetersiz kaldığı çürüten kaplamalar ile sehim yapan kaplamalar özgün malzeme ile uygun şekilde yenilenecektir.	

Çizelge 5.10. 103 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: BİRİNCİ KAT- 103 MAHALİ

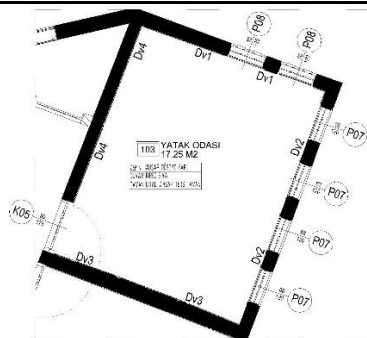

Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası
Dx:Dolap numarası

YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV1	Dv1	Duvar özgünlüğünü korumakta ancak Sıva kayıpları mevcuttur.	Sağlamlaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.	ODA	YATAK ODASI
	P08	Pencerelerin metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.	Sağlamlaştırma-Bütünleme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır.		
DV2	Dv2	Duvar özgünlüğünü koruyamamış büyük oranda yıkılmıştır.	Bütünleme-Yenileme	Yıkılmış duvar, statik projeye uygun şekilde ahşap karkas arası kerpiç malzeme ile özgün şekilde tamamlanacaktır. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır. Özgünlüğü bozulmamış sağlam kısımlarda ise sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.		

Çizelge 5.10. (devam) 103 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: BİRİNCİ KAT- 103 MAHALİ

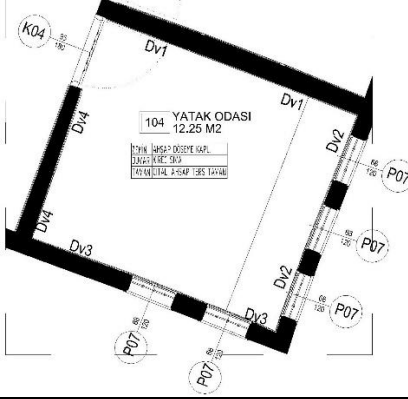
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası
Dx:Dolap numarası

YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV2	P07	Pencereler özgünlüklerini mukavemet kaybına uğramış ve kırılmış durumdadır.	Yenileme	Kırılan pencereler sökülmüş ve projede verilen detaya uygun şekilde yenilenmiştir.		
	D-01	Çağlık olarak kullanılan dolabın kapaklarından biri eksiktir. Dolap yağlı boya ile boyalıdır. Ve yağlı boya aşınmış durumdadır. Ahşap elemanları yıpranmış durumdadır	Yenileme	2. dönemde yapılan çağlık dolap sökülerek kapatılmış olan pencere boşluğu yeniden açılmış ve detayına uygun şekilde pencere yenilenmiştir.		
DV3	Dv3	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve döküntüleri mevcuttur.	Sağlamlaştırma	Enjeksiyon yöntemi ile özgün sıva kullanılarak sıva çatlakları doldurulmuştur. Sıva dökülmeleri raspa edilerek özgün sıva ile tamamlanmıştır.		
DV4	Dv4	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva çatlakları ve döküntüleri mevcuttur. Boyası yıpranmıştır.	Sağlamlaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatıklar incelenecektir. Bozulan çatıklar değiştirilecek ve empenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.		
	K05	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Yüzeyi yağlı boyalıdır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme	Özgün kapının yağlı boyası kimyasal yöntemle temizlenerek, ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır. Paslanmış kapı kulpu ve kilit kısımları raspa edilmiş koruyucu uygulanacaktır.		

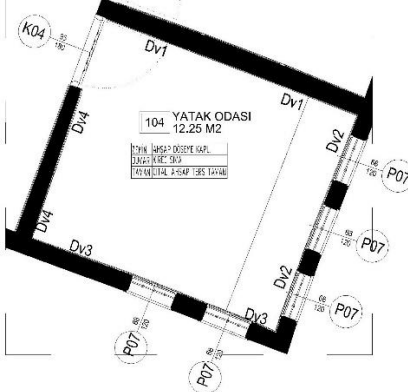
Çizelge 5.10. (devam) 103 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: BİRİNCİ KAT- 103 MAHALİ					
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası					
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ				
Döşeme		Ahşap döşeme kaplaması özgün halini koruyamamıştır. Çöken tavan nedeniyle kırılmalar oluşmuştur. Ahşap renginde değişim mevcuttur.	Temizleme-Yenileme	Yıkılan tavan döşemesi yığıntıları temizlenecektir. Tüm ahşap döşeme sökülerek yeniden ahşap döşeme kaplaması yapılacaktır.	
Tavan		Tavan tamamen mukavemetini kaybetmiş ve çökmüştür.	Yenileme	Statik projede belirtildiği şekilde tavan döşemesi yeniden yapılacaktır. Ahşap tavan kaplaması yapı içi karşılaştırması ile elde edilen detay doğrultusunda yenilenmiştir.	

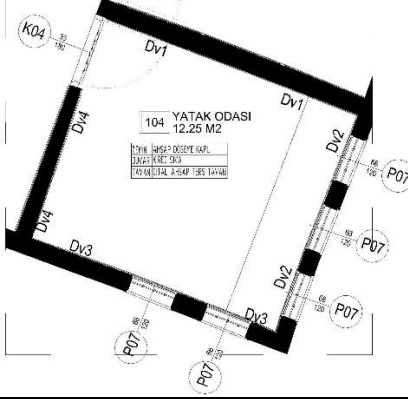
Çizelge 5.11. 104 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: BİRİNCİ KAT- 104 MAHALİ						
						
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası						
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV1	Dv1	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Sıvası yıpranmıştır.	Sağlamaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.	ODA	YATAK ODASI
DV2	Dv2	Duvar özgünlüğünü koruyamamış yer yer yıkılmıştır. Sıva döküntüleri mevcuttur.	Sağlamaştırma- Temizleme- Bütünleme	Yıkılan duvar yığıntıları temizlenmiştir. Yıkılmış duvar, statik projeye uygun şekilde ahşap karkas arası kerpiç malzeme ile özgün şekilde tamamlanacaktır. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır. Özgünlüğü bozulmamış sağlam kısımlarda ise sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.		
	P07	Pencerelerin metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Ahşap elemanlarında yıpranma ve renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur. Mevcut pencerelerden bir tanesi tamamen kırılmıştır.	Sağlamaştırma- Bütünleme- Yenileme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır. Kullanılmayacak durumda olan pencere restorasyon projesinde verilen detaya uygun olarak yeniden imal edilerek yerine montajı yapılacaktır.		

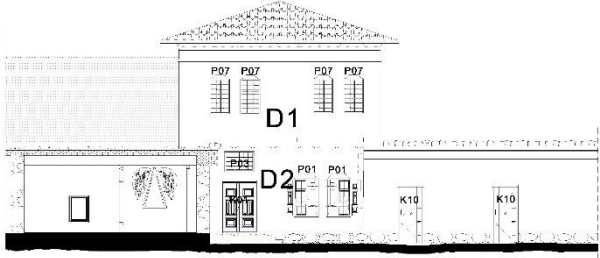
Çizelge 5.11. (devam) 104 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: BİRİNCİ KAT- 104 MAHALİ						
						
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası						
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV	YENİ İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ					
DV3	Dv3	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ancak sıva kayıpları mevcuttur.	Sağlamaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.		
	P07	Pencerelerin metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Ahşap elemanlarında yıpranma ve renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.	Sağlamaştırma-Bütünleme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır.		
DV4	Dv4	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Sıvası yıpranmıştır.	Sağlamaştırma	Sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.		
	K04	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal kısımlarında ve yağlı boyasında renk değişimi mevcuttur.	Sağlamaştırma-Temizleme	Özgün kapının yağlı boyası kimyasal yöntemle temizlenerek, ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır. Paslanmış kapı kulpu ve kilit kısımları raspa edilmiş koruyucu uygulanacaktır.		
Döşeme		Ahşap döşeme kaplaması özgün halini koruyamamıştır. Çöken duvar nedeniyle kırılmalar oluşmuştur. Ahşap renginde değişim mevcuttur.	Sağlamaştırma-Temizleme-Bütünleme	Yıkılan tavan döşemesi yığıntıları temizlenecektir. Döşeme kaplamasında eksilen kısımlar özgün malzeme ile tamamlanacaktır. Özgün döşeme kaplaması mekanik yöntemlerle temizlenecek ve ahşap koruyucu malzeme uygulanacaktır.		

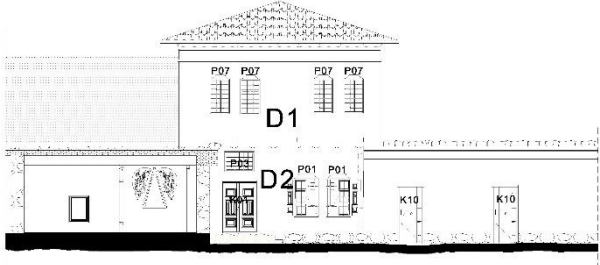
Çizelge 5.11. (devam) 104 mahali restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: BİRİNCİ KAT- 104 MAHALİ					
					
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası					
YAPI ELEMENLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ	ÖZGÜN İŞLEV
TAŞIYICI	MİMARİ				
Tavan		Tavan kaplaması yer yer kırılmış, sehim yapmış ve ahşap rengi değişmiştir. Tavan göbeği yerinde mevcut değildir.	Sağlamaştırma- Temizleme- Bütünleme	Ahşap tavan kaplamasında eksilen kısımlar özgün malzeme ile tamamlanmıştır. Tavan ahşabının tamamına ahşap koruyucu malzeme uygulanmıştır. Karşılaştırmalı çalışmalar sonucu elde edilen veriler doğrultusunda tavan göbeği yapılmıştır.	

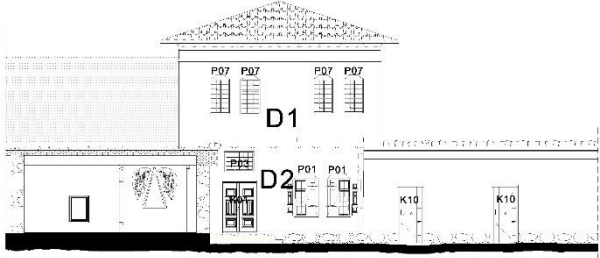
Çizelge 5.12. Batı cephesi restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: GÖRÜNÜŞLER- BATI CEPHESİ				
				
Zx: Mahal Numaraları DVx: Duvar Numaraları Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaraları Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası				
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ
TAŞIYICI	MİMARİ			
D1	D1	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Ahşap malzeme renginde değişim mevcuttur. Sıva döküntüleri ve çatlakları mevcuttur. Bazı kısımlarda sıva dökülerek kerpiç dolgu malzemesi ortaya çıkmıştır.	Sağlamlaştırma- Temizleme	Sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve empenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.
	P07	Ahşap pencerelerin doğramalarında yıpranma ve renginde değişim mevcuttur. Pencerelerin metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Demir parmaklıklarında eğilmeler mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur. Ahşap sövelerde kırılmalar mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Bütünleme- Yenileme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile empenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır. Eğilen demir parmaklıklar sökülerek düz hale getirilerek raspa edilecek ve koruyucu uygulanarak yerine takılacaktır. Pencere etrafı söveler detayına uygun şekilde yenilenecektir.

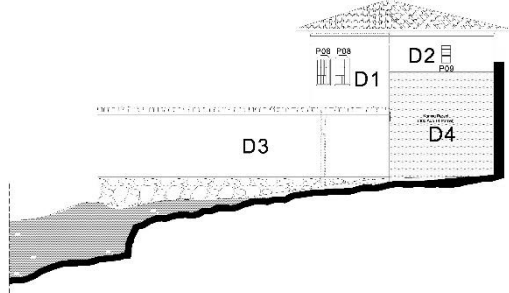
Çizelge 5.12. (devam) Batı cephesi restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: GÖRÜNÜŞLER- BATI CEPHESİ				
				
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası				
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ
TAŞIYICI	MİMARİ			
D2	D2	Duvar özgünlüğünü korumaktadır. Sıva döküntüleri ve çatlakları mevcuttur. Subasman seviyesinde bulunan taş malzeme arası harçta aşınmalar söz konusudur. Taş malzemede kirlenme olmuştur.	Temizleme-Bütünleme-Sağlamlaştırma	Taş duvarlarda 5 cm'den fazla kayıp bulunan taşlar, çürütme yöntemi kullanılarak bölgede temin edilen taşlarla tamamlanacaktır. Taş duvarda hem yüz olacak şekilde katkılı horasan sıva harcı ile derzlenecektir. Subasman köşelerinde yer alan düzgün kesme taşlarda bitki temizliği yapılarak kumlama uygulaması yapılacaktır. Sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.
	K01	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Metal ve ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.	Sağlamlaştırma-Temizleme	Kapı ve kapı üstü pencere detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır.

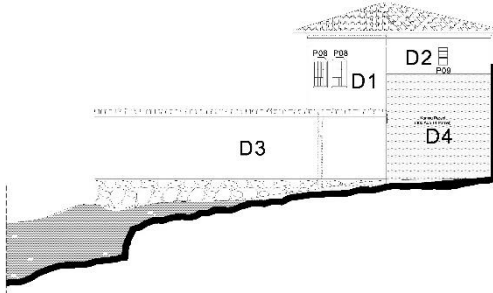
Çizelge 5.12. (devam) Batı cephesi restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: GÖRÜNÜŞLER- BATI CEPHESİ				
				
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası				
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ
TAŞIYICI	MİMARİ			
D2	P01, P03	Ahşap pencerelerin doğramalarında yıpranma ve renginde değişme mevcuttur. Pencerelerin metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Demir parmaklıklarında eğilmeler mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur. Ahşap sövelerde kırılmalar mevcuttur. Ahşap pencere kanatlarında kırılmalar mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Bütünleme- Yenileme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır. Eğilen demir parmaklıklar sökülerek düz hale getirilerek raspa edilecek ve koruyucu uygulanarak yerine takılacaktır. Pencere etrafı söveler ve ahşap kanatlar detayına uygun şekilde yenilenecektir.
D3	D3	Duvar mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Duvar projesine uygun şekilde taş su basman üstü kerpiç yığma duvar olarak imal edilecektir. Duvar yüzeyine çamur sıva ve kireçli badana uygulanacaktır.
	K10	Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Restorasyon projesine uygun şekilde 1.kalite çam keresteden kapı yapılarak montajı gerçekleştirilecektir. Ahşap elemanları emprenye edilerek koruyucu malzeme uygulanacaktır. Metal elemanlara koruyucu uygulanacaktır.
KAT SİLMESİ		Kat silmelerinin renginde değişim ve yer yer çatlakları mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme	Özgün ahşap elemanlar zımparalanarak yüzeyi emprenye edilecek, enjeksiyon yöntemi ile kılcalık çatlak ve boşluklar doldurulacaktır. Su, nem, böceklenme ısı değişimi etkilerine karşı ahşap koruyucu uygulanacaktır.

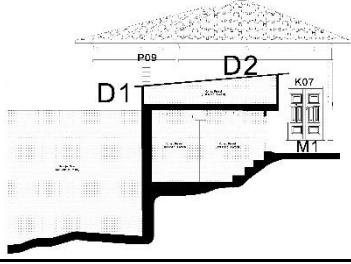
Çizelge 5.13. Doğu cephesi restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: GÖRÜNÜŞLER- DOĞU CEPHESİ				
				
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası				
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ
TAŞIYICI	MİMARİ			
D1	D1	Duvar özgünlüğünü koruyamamıştır. Sıva dökülerek ahşap çatkılar arası kerpiç malzeme ortaya çıkmıştır. Kireç badananın kaplamanın büyük çoğunluğu dökülmüştür. Ahşap malzemede kırılmalar ve renginde değişim mevcuttur. Duvar mukavemetini kaybetmiş ve yer yer yıkılmıştır. Yıkılan yerlerin tadilatı kerpiç dolgu yerine briket ile yapılmıştır.	Yenileme- Temizleme- Bütünleme	Briketle doldurulan kısımlar sökülerek statik projeye uygun şekilde ahşap karkas arası kerpiç malzeme ile özgün malzemeye tamamlanacaktır. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır. Özgünlüğü bozulmamış sağlam kısımlarda ise sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.
	P08	Ahşap pencerelerin doğramalarında kopma, yıpranma ve renginde değişim mevcuttur. Pencerelerin metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Demir parmaklıklarında eğilmeler mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur. Ahşap sövelerde kırılmalar mevcuttur. Ahşap pencere kanatlarında çürüme, kırılma ve renk değişimi mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Bütünleme- Yenileme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır. Eğilen demir parmaklıklar sökülerek düz hale getirilerek raspa edilecek ve koruyucu uygulanarak yerine takılacaktır. Pencere etrafı söveler ve ahşap kanatlar detayına uygun şekilde yenilenecektir.

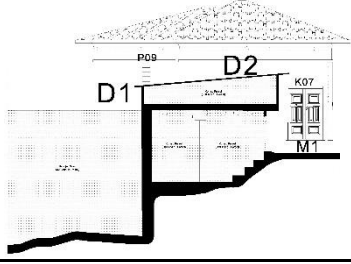
Çizelge 5.13. (devam) Doğu cephesi restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: GÖRÜNÜŞLER- DOĞU CEPHESİ				
				
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası				
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ
TAŞIYICI	MİMARİ			
D2	D2	Duvar özgünlüğünü koruyamamıştır. Sıva dökülerek ahşap çatıklar arası kerpiç malzeme ortaya çıkmıştır. Kireç badananın büyük çoğunluğu dökülmüştür. Ahşap malzemede kırılmalar ve renginde değişim mevcuttur. Duvar mukavemetini kaybetmiş ve yer yer yıkılmıştır. Yıkılan yerlerin tadilatı kerpiç dolgu yerine briket ile yapılmıştır. Komşu parselden kalan yığma kerpiç yapı kalıntısı mevcuttur.	Yenileme- Temizleme- Bütünleme	Yıkılmış duvar, statik projeye uygun şekilde ahşap karkas arası kerpiç malzeme ile özgün şekilde tamamlanacaktır. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır. Özgünlüğü bozulmamış sağlam kısımlarda ise sıva raspa edilip ahşap çatıklar incelenecektir. Bozulan çatıklar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.
	P09	Ahşap pencerenin doğramalarında yıpranma ve renginde değişim mevcuttur. Pencerelemin metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Demir parmaklıklarında renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme- Bütünleme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır. Eğilen demir parmaklıklar sökülerek düz hale getirilmiş ve raspa edilerek koruyucu uygulanmış daha sonrada yerine takılacaktır.
D3	D3	Duvar mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Duvar projesine uygun şekilde taş su basman üstü kerpiç yığma duvar olarak imal edilecektir. Duvar yüzeyine çamur sıva ve kireçli sıva uygulanacaktır.
KAT SİLMESİ		Kat silmelerinin renginde değişim ve yer yer çatlakları mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme	Özgün ahşap elemanlar zımparalanarak yüzeyi emprenye edilecek, enjeksiyon yöntemi ile kılcal çatlak ve boşluklar doldurulacaktır. Su, nem, böceklenme ısı değişimi etkilerine karşı ahşap koruyucu uygulanacaktır.

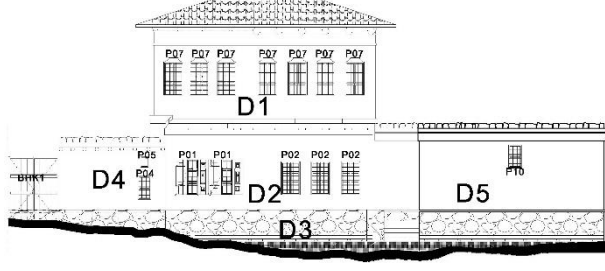
Çizelge 5.14. Kuzey cephesi restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: GÖRÜNÜŞLER-KUZAY CEPHE				
				
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası				
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ
TAŞIYICI	MİMARİ			
D1	D1	Duvar özgünlüğünü koruyamamıştır. Sıva dökülerek ahşap çatıklar arası kerpiç malzeme ortaya çıkmıştır. Tatlı kireç kaplamanın büyük çoğunluğu dökülmüştür. Ahşap malzemede kırılmalar ve renginde değişim mevcuttur. Duvar mukavemetini kaybetmiş ve yer yer yıkılmıştır. Yıkılan yerlerin tadilatı kerpiç dolgu yerine briket ile yapılmıştır.	Yenileme- Temizleme- Bütünleme	Yıkılmış duvar, statik projeye uygun şekilde ahşap karkas arası kerpiç malzeme ile özgün şekilde tamamlanacaktır. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır. Özgünlüğü bozulmamış sağlam kısımlarda ise sıva raspa edilip ahşap çatıklar incelenecektir. Bozulan çatıklar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.
	P09	Ahşap pencerenin doğramalarında yıpranma ve renginde değişim mevcuttur. Pencerelemin metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Demir parmaklıklarında renk değişimi mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.	Sağlamaştırma- Temizleme-Bütünleme	Ahşap pencere kasaları emprenye edilerek koruyucu malzeme uygulanmıştır. Kırılan camlar yenilenmiştir. Korozyona uğrayan metal elemanlar raspa edilerek koruyucu uygulanmıştır. Eğilen demir parmaklıklar sökülerek düz hale getirilmiş ve raspa edilerek koruyucu uygulanmış daha sonrada yerine takılmıştır. Pencere etrafı söveler ve detayına uygun şekilde yenilenmiştir.

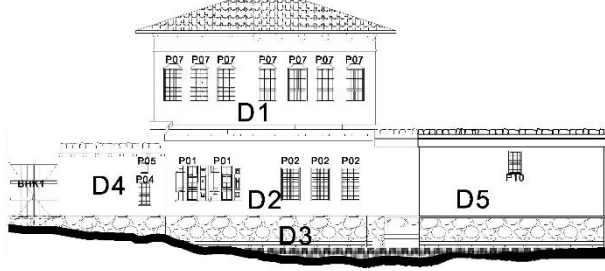
Çizelge 5.14. (devam) Kuzey cephesi restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: GÖRÜNÜŞLER-KUZEY CEPHE				
				
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası				
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ
TAŞIYICI	MİMARİ			
D2	D2	Sıva dökülerek ahşap çatıklar ortaya çıkmıştır. Kireç badananın kaplamanın büyük çoğunluğu dökülmüştür.	Sağlamlaştırma-Bütünleme	Sıva raspa edilip ahşap çatıklar incelenecektir. Bozulan çatıklar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.
	K07	Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Metal elemanlarında paslanma mevcuttur. Ahşap elemanlarında renk değişimi mevcuttur.	Sağlamlaştırma-Temizleme-Bütünleme	Kapı detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır.
	M1	Ahşap merdiven basamakları kırılmıştır.	Bütünleme	Emprenye edilmiş 1.sınıf çam keresteden restorasyon projesinde belirtilen şekilde tekrar imal edilecektir. Tüm yüzeyine koruyucu sürülecektir.

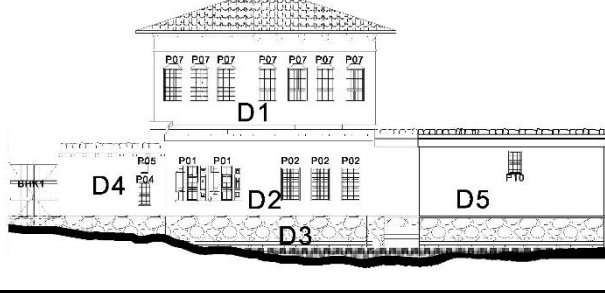
Çizelge 5.15. Güney cephesi restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: GÖRÜNÜŞLER-GÜNEY CEPHE				
				
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası				
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ
TAŞIYICI	MİMARİ			
D1	D1	Duvar özgünlüğünü koruyamamıştır. Sıva dökülerek ahşap çatıklar arası kerpiç malzeme ortaya çıkmıştır. Tatlı kireç kaplamanın büyük çoğunluğu dökülmüştür. Duvar mukavemetini kaybetmiş ve yer yer yıkılmıştır.	Sağlamlaştırma- Temizleme- Bütünleme- Yenileme	Yıkılan duvar yığıntıları temizlenecektir. Yıkılmış duvar, statik projeye uygun şekilde ahşap karkas arası kerpiç malzeme ile özgün şekilde tamamlanacaktır. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır. Özgünlüğü bozulmamış sağlam kısımlarda ise sıva raspa edilip ahşap çatıklar incelenecektir. Bozulan çatıklar değiştirilecek ve emprenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.
	P07	Ahşap pencerelerin doğramalarında kopma, yıpranma ve renginde değişme mevcuttur. Pencerelerin metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Demir parmaklıklarında eğilmeler ve kırılmalar mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur. Ahşap sövelerde kırılmalar mevcuttur. Ahşap pencere kepenklerinde çürüme, kırılma ve renk değişimi mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme- Bütünleme- Yenileme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır. Eğilen demir parmaklıklar sökülerek düz hale getirilerek raspa edilecek ve koruyucu uygulanarak yerine takılacaktır. Pencere etrafı söveler detayına uygun şekilde yenilenecektir. Müdahalelerin yetersiz olduğu pencereler ise projede verilen detaya uygun olarak yenilenecektir.

Çizelge 5.15. (devam) Güney cephesi restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: GÖRÜNÜŞLER-GÜNEY CEPHE				
				
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası				
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ
TAŞIYICI	MİMARİ			
D2	D2	Duvar özgünlüğünü koruyamamıştır. Sıva dökülerek ahşap çatkılar arası kerpiç malzeme ortaya çıkmıştır. Tatlı kreç kaplamanın büyük çoğunluğu dökülmüştür. Ahşap malzemede kırılmalar ve renginde değişim mevcuttur. Duvar mukavemetini kaybetmiş ve yer yer yıkılmıştır.	Sağlamlaştırma- Temizleme- Bütünleme- Yenileme	Yıkılan duvar yığıntıları temizlenecektir. Yıkılmış duvar, statik projeye uygun şekilde ahşap karkas arası kerpiç malzeme ile özgün şekilde tamamlanacaktır. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır. Özgünlüğü bozulmamış sağlam kısımlarda ise sıva raspa edilip ahşap çatkılar incelenecektir. Bozulan çatkılar değiştirilecek ve empenye uygulanacaktır. Kerpiç dolguların aşınma durumuna göre korunacak ya da güçlendirilmiş kerpiçle değiştirilecektir. Duvar üzerine çamur sıva ile kireç badana yapılacaktır.
	P01 P02	Ahşap pencerelerin doğramalarında kopma, yıpranma ve renginde değişim mevcuttur. Pencerelerin metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Demir parmaklıklarında eğilmeler ve kırılmalar mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur. Ahşap sövelerde kırılmalar mevcuttur. Ahşap pencere kepenklerinde çürüme, kırılma ve renk değişimi mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme- Bütünleme	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile empenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanlar raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır. Eğilen demir parmaklıklar sökülerek düz hale getirilerek raspa edilecek ve koruyucu uygulanarak yerine takılacaktır. Pencere etrafı söveler ve ahşap kanatlar detayına uygun şekilde yenilenecektir. Müdahalelerin yetersiz olduğu pencereler ise projede verilen detaya uygun olarak yenilenecektir.
D3	D3	Subasman seviyesini oluşturan taş duvar arası harçta aşınmalar mevcuttur. Taş renginde değişim mevcuttur.	Sağlamlaştırma- Temizleme	Taş duvarlarda 5 cm'den fazla kayıp bulunan taşlar, çürütme yöntemi kullanılarak bölgede temin edilen taşlarla tamamlanacaktır. Taş duvarda hem yüz olacak şekilde katkılı horasan sıva harcı ile derzlenecektir. Subasman köşelerinde yer alan düzgün kesme taşlarda bitki temizliği yapılarak kumlama uygulaması yapılacaktır.

Çizelge 5.15. (devam) Güney cephesi restorasyon müdahale çizelgesi

YAPI BİRİMİ: GÖRÜNÜŞLER-GÜNEY CEPHE				
				
Zx: Mahal Numaralan DVx: Duvar Numaralan Px: Pencere Numaraları Kx: Kapı Numaralan Nx:Niş Numarası Dx:Dolap numarası				
YAPI ELEMANLARI		SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE ŞEKLİ
TAŞIYICI	MİMARİ			
D4	D4	Duvar özgünlüğünü koruyamamıştır. Yer yer briket ve ondülin levha ile duvar tadilatı yapılmıştır.	Yenileme - Temizleme-Sağlamaştırma	Yıkılan duvar kısımlarındaki yığıntılar kaldırılacaktır. Toprak harçlı moloz taş duvarlarda toprak harç temizlendikten sonra enjeksiyon dolgu uygulanacaktır. 5 cm'den fazla kayıp olan taşlar, çürütülerek tamamlanacaktır. Eksik olan kısımlar moloz taş duvar olarak yenilenecektir.
	P04 P05	Ahşap pencerelerin doğramalarında kopma, yıpranma ve renginde değişme mevcuttur. Pencerelerin metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur. Demir parmaklıklarında eğilmeler mevcuttur. Camlarında kırılmalar mevcuttur.	Bütünleme-Temizleme-Sağlamaştırma	Detayına uygun şekilde, kırılan kısımları onarılacaktır. Ahşap elemanların yüzeyi zımparalandıktan sonra sürme yöntemi ile emprenye edilecektir. Kırılan camlar yenilenecektir. Korozyona uğrayan metal elemanları raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır. P04 penceresinin içten yapılmış olan ahşap kapağına zımparalandıktan sonra koruyucu uygulanacaktır.
	BHK1	Ahşap bahçe kapısı doğramalarında kopma, yıpranma ve renginde değişme mevcuttur. Metal elemanlarında renk değişimi mevcuttur.	Bütünleme-Temizleme-Sağlamaştırma	Ahşap elemanlardan kırılanlar yenileriyle değiştirilecektir. Tüm ahşap elemanlar emprenye edilerek koruyucu malzeme uygulanacaktır. Korozyona uğrayan metal elemanlar raspa edilerek koruyucu uygulanacaktır.
D5	D5	Duvar mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Duvar projesine uygun şekilde taş su basman üstü kerpiç yığma duvar olarak imal edilecektir. Duvar yüzeyine çamur sıva ve kireçli badana uygulanacaktır.
	P10	Mukavemet kaybı sonucu yıkılmıştır.	Bütünleme	Restorasyon projesine uygun şekilde 1.kalite çam keresteden kapı yapılarak montajı gerçekleştirilecektir. Ahşap elemanları emprenye edilerek koruyucu malzeme uygulanacaktır. Metal elemanlara koruyucu uygulanacaktır.
KAT SİLMESİ		Kat silmelerinin renginde değişim ve yer yer çatlakları mevcuttur.	Sağlamaştırma-Temizleme	Özgün ahşap elemanlar zımparalanarak yüzeyi emprenye edilecek, enjeksiyon yöntemi ile kılcal çatlak ve boşluklar doldurulacaktır. Su, nem, böceklenme ısı değişimi etkilerine karşı ahşap koruyucu uygulanacaktır.

5.7. Restorasyon Projesi Uygulama Aşamaları

Aydınlı Evi'nin restorasyon projesi uygulama aşamaları aşağıda belirtildiği şekildedir.

1. Aşama; Şantiye kurulumu için iş programı oluşturulacak, gerekli malzemeler temin edilip depolanacak, iş güvenliği önlemleri alınacak ve resmi prosedürler tamamlanacaktır.

2. Aşama: Yapıya, uzmanlar tarafından belirlenen yöntemlerle, yapısal elemanların malzeme özelliklerine uygun temizleme ve koruma işlemleri uygulanacaktır. Bu kapsamda, yapıya zarar vermeden niteliksiz ekler ve elemanlar titizlikle temizlenerek kaldırılacaktır. Konut etrafındaki suyun tahliyesi için konut etrafına drenaj borusu için kazı yapılarak drenaj borusu yerleştirilecektir.

Dış mekan: Bina cephesi ve çatısında bulunan yapı yıkıntıları, plastik elemanlar ve ondülin sac levhalar temizlenecektir. Bahçe duvarları üstünde bulunan ondülin sac levhalar, plastik elemanlar, tel çitler temizlenecektir. Z04 mahali üstünde bulunan ahşap parçaları, plastik elemanlar gibi atıklar temizlenecektir. 1. Katta dışarıda bulunan wc mahali kaldırılacaktır. Ahır yapısının yeniden inşaatı için yapı kalıntıları temizlenerek alan projenin uygulanmasına uygun hale getirilecektir. Ahır yapısının temel çalışmalarına başlanacaktır.

İç mekan: Özgün olmayan her türlü eklenti ve yapı elemanı kaldırılacaktır. Duvarlarda oluşan boşlukları kapatan plastik elemanlar kaldırılacaktır. Mahallerde bulunan yıkıntı alanlar tamamen temizlenecektir.

3. Aşama; Yapının taşıyıcı sisteminde hasar görmüş ve yıkılmış kısımları onarılacak, değiştirilmesi gereken elemanlar yenilenecek, hasarlı ancak kullanılabilir durumda olan elemanlar ise sağlamlaştırılacaktır. Ahır yapısının taş subasman duvarları ve ardından kapı-pencere boşluklarına dikkat ederek kerpiç duvarlarla birlikte iç duvarlar örülmeye başlanacaktır.

4. Aşama; Konutta güçlendirmeye ihtiyaç duyulması durumunda bu aşamada güçlendirme konusunda uzman mühendis tarafından alınan destekle tamamlanacaktır. Konutun çevre drenajı yapılarak yağmur ve zemin sularının toplanıp yapıdan uzaklaştırılması sağlanacaktır. Bir yandan da ahşap kırma çatı yapılıp, yağmur olukları ve iniş boruları eklenecek, çatı üstüne su yalıtımı ve kiremit çatı kaplaması yapılacaktır. Çatı döşemesine ısı yalıtımı eklenecektir. Ahır yapısının duvarları tamamlanacaktır.

5. Aşama; Uzmanları tarafından hazırlanmış tesisat projeleri (ısıtma, elektrik, yangın, sıhhi tesisat) yapının özgünlüğünü bozmayacak şekilde uygulanmıştır. Ahır yapısının kirişli ahşap tavanı yapılarak toprak dam çatı örtüsü yapılacaktır. Daha sonra ahır yapısının tesisat projeleri uygulanmaya başlanacak ve gerekli tesisat tefrişleri yerleştirilecektir.

6. Aşama; projede belirtilen yapı malzeme ve elemanlarına belirlenen şekilde bütünleme ve yenileme uygulamaları yapılacaktır. Restorasyonu ve sağlıklılaştırması biten yapı elemanları yerlerine montajı yapılacaktır. Ahır yapısının döşeme kaplamaları yapılacak, duvarları sıvanacak ve kapı kanatları takılacaktır.

7. Aşama; Yapının bahçe ve çevre düzenlemesi yapılacaktır. Bahçeye projede belirtilen şekilde taş yürüme yolları ve merdivenler yapılacaktır. Taş bahçe duvarları yapılacaktır. Peyzaj mimarına hazırlatılan peyzaj projesine uygun şekilde çeşitli bitkilerle yeşil alan çalışması yapılacaktır.

8. Aşama; Restorasyon projesi kapsamında Aydınli Evi'nin konut işlevine yönelik tefriş elemanları kullanılarak yapının dekorasyonu yapılacaktır.

6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Geleneksel evler, kültürel mirasının kuşaktan kuşağa aktarılmasında önemli birer veridir. Venedik tüzüğünde geçen ‘anıtların korunmasında ve onarılmasındaki amaç onları bir sanat eseri olduğu kadar bir tarihi belge olarak da korumaktır’ifadesiyle tarihi yapıların belge değerinin korunmasına dikkat çekilmiştir. Yüz yıllar boyunca çeşitli süreçlerden geçerek günümüze ulaşan yapılar, belirli birikimlerin ve tecrübelerin ürünü olarak varlıklarını sürdürmeye çalışırlar. Bu yapıları korumak, belgelemek, çağdaş yöntemlerle gerekli müdahalelerde bulunarak ömrünü uzatmak gerekliliği bilinciyle seçilen yapı, 19. yy’dan günümüze ulaşan, yapıldığı dönemin kültürel özelliklerine ışık tutan, dönemin yaşam şekli ve yapıyı kullanan kişilerin sosyal ve kültürel yapısıyla ilgili önemli veri kaynağı olan bir yapıdır. Sahip olduğu kültürel özelliklerin yanı sıra inşasında kullanılan malzemeler, yapım teknikleri ve özgün detaylarıyla bir başka örneği olmayan ender yapılardan biridir.

Divriği’de bulunan tarihi yapıların büyük çoğunluğu konut niteliğindedir. Bu konutlardan günümüze ulaşmış olan örneklerin bir kısmı atıl durumdadır. Bunlardan biri olan 300 ada 12 parselde bulunan Aydınlı Evi, döneminin mimari üslubunu, yapım tekniğini, malzeme bilgisini, sosyal yaşantısını yansıtan önemli bir yapıdır. Kültürel aktarımın somut örneği olan Aydınlı Evi’nin korunması ve çağdaş yaşama adapte edilmesi hem tarihi sürekliliği sağlayacak hem de kültürel sürdürülebilirliğe katkıda bulunacaktır. Bu nedenle Aydınlı Evi’nin korunması için önlemlerin alınması yapının geleceğe daha sağlam aktarılması gerekmektedir.

Çalışmaya konu olan yapı, bu doğrultuda belgelenmiş, gerekli analizleri yapılmış ve restorasyon projesi hazırlanarak gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılacak istenmiştir. Yörede yapılacak restorasyon çalışmalarına da örnek teşkil etmesi amaçlanmıştır. Aydınlı Evi’nin restore edilerek yeniden işlevlendirilmesi ve kullanıma açılmasının, oluşmaya başlayan tarihi çevre ve yapılara karşı duyarlılığı artırmaya yönelik katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kültürel sürdürülebilirlik ve turizm potansiyeli göz önünde bulundurularak bu tescilli yapıların gelecekte de varlığını korumaları adına sürekli bakım disiplinin yerleşmesi gereklidir. Aynı zamanda korumanın devam etmesi; konutun yararlı toplumsal bir amaç için kullanılması gerekmektedir. Geleneksel mimari miras tüzüğünün genel ilkeleri arasında da belirtildiği gibi geleneksel mimarinin başarıyla korunması toplumun buna katılımı, desteği

ile sürekli bakımı ve kullanımına bağlıdır. Halkın sürece katılabilmesi katkıda bulunabilmesi için halka bilgi ve eğitim verilmesi gereklidir. Mimari mirasın kültürel ve sosyal değerine dikkat çekme ve yerel yönetimlerin bütünleşik korumada etkili olmalarını teşvik etmede

Sivil Toplum Kuruluşlarının aktif rol almaları gerekmektedir. Mimari mirası korumaya yönelik bilgi ve yetenekleri geliştirmek için mimarlar, şehir plancıları, inşaat mühendisleri ve Peyzaj mimarları başta olmak üzere diğer yardımcı meslek gruplarına bütünleşik koruma konusunda kuramsal bilgi ve tekniklerin yanı sıra özel eğitim verilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Ahunbay, Z. (2016). *Tarihi çevre koruma ve restorasyon*. (16. Baskı). İstanbul: Yem Yayınları, 85- 158.
- Arıkan, Z. (1991). Divriği kazası'nın ilk sayımı. *Osmanlı Araştırmaları*, 11(11), 71.
- Aydınlı, A. (2024, 30 Kasım). *Yapının ilk sahibinin torunu ile yapılan görüşme*, Sivas.
- Balgalmış, A. (1994). Divriği. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, (9), 452-454.
- Çelimli, M. A. (2016). *Divriği kent dokusundaki geleneksel konut mimarisinin incelenmesi ve örnek sokak sağlıklılaştırması üzerine bir değerlendirme*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kayseri, 83.
- Çoğ, M. (2008). İslam-Bizans ilişkileri bağlamında "Pavlikanlar" üzerine bir değerlendirme, *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 13(2), 73-87.
- Darkot, B. (1988). Divriği. *Türk İslam Ansiklopedisi*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, (3), 597.
- Denizli, H. (Tarihsiz). *Sivas tarihi ve anıtları*, Sivas: Simtaş Matbaacılık Yayınları, 254-280.
- Ersen, A. (2013). Taş korumada son 20 yıldaki gelişmeler ve yenilikler. *Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları Dergisi*, (10), 3-19.
- Honigmann, E. (1970). *Bizans Devlet'inin Doğu Sınırı* (Çev. F. Işıltan). İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yayınları, 200.
- İnternet: Aydınli Evi'nin konumunu gösterir uydu resmi, URL-8, web: <https://parselsorgu.tkgm.gov.tr/#ara/cografi/39.37787706901852/38.113511502742774>, Son erişim tarihi: 24.11.2024.
- İnternet: Carta Del Restauero'nun ilgili maddeleri, URL-9, web: [CartaDelRestauero,https://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0660878001536681682.pdf](https://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0660878001536681682.pdf), Son Erişim Tarihi: 2.12.2024.
- İnternet: Divriği ilçesi iklimi, URL-3, web: <https://tr.weatherspark.com/y/100763/Divri%C4%9Fi-T%C3%BCrkiye-Ortalama-Hava-Durumu-Y%C4%B1l-Boyunca>, Son erişim tarihi: 24.11.2024.
- İnternet: Divriği ilçesi konumu, URL-1, web: <https://www.harita.gen.tr/images/17053396452.jpg>, Son erişim tarihi: 24.11.2024.
- İnternet: Divriği ilçesi nüfusu, URL-2, web: https://www.nufusu.com/ilce/divrigi_sivas-nufusu, Son erişim tarihi: 24.11.2024.

İnternet: Divriği ilçesi sıcaklık dağılı, URL-5, web: <https://tr.weatherspark.com/y/100763/Divri%C4%9Fi-T%C3%BCrkiye-Ortalama-Hava-Durumu-Y%C4%B1l-Boyunca>, Son erişim tarihi: 24.11.2024.

İnternet: Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası görünümü URL-7, web: <https://www.divrigi.bel.tr/fotoGaleridetay/MANZARALARLA-DIVRIGI/52>, Son Erişim Tarihi: 10.01.2025.

İnternet: Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası görünümü, URL-6, web: <https://www.tourismjournal.com.tr/turizm/tarih-ve-mimarinin-incisi-divrigi-ulu-camii-ve-darussifasi-1100089>, Son Erişim Tarihi: 07.01.2025.

İnternet: Mimari Mirasın Analizi, Korunması ve Strüktürel Restorasyonu İçin İlkeler Tüzüğü'nün ilgili maddeleri, URL-10, web: https://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0033791001536913477.pdf, Son Erişim Tarihi: 2.12.2024.

İnternet: Venedik Tüzüğü'nün ilgili maddeleri, URL-11, web: https://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0243603001536681730.pdf, Son Erişim Tarihi: 2.12.2024.

İnternet: Divriği ilçesi ortalama hava durumu, URL-4, web: <https://tr.weatherspark.com/y/100763/Divri%C4%9Fi-T%C3%BCrkiye-Ortalama-Hava-Durumu-Y%C4%B1l-Boyunca>, Son erişim tarihi: 24.11.2024.

Korkmaz, A. P. (2008/2). Sedat Hakkı Eldem “Türk Evi” ve Frank Lloyd Wright “Prairie Evleri” üzerinden karşılaştırmalı bir analiz. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 35-51.

Kuban, D. (Samih Rıfa) (2003). *Divriği mucizesi*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 27-54.

Öz, D. (2022). *Kırklareli Kepirtepe Köy Enstitüsü yerleşkesi'nin belgelenmesi ve koruma yaklaşımı*. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 260.

Özbil, A., (2002). *Sedat Hakkı Eldem's Typological Analysis Of The Turkish House As A Tool For An Operative Design Methodology*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 68.

Özpamir Eskiünürlü, E. (2019). *Trabzon İli Yomra İlçesi Özdil Mahallesi Aydın (Monçoloğlu) Konutu Koruma ve Restorasyon Önerisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 123-126.

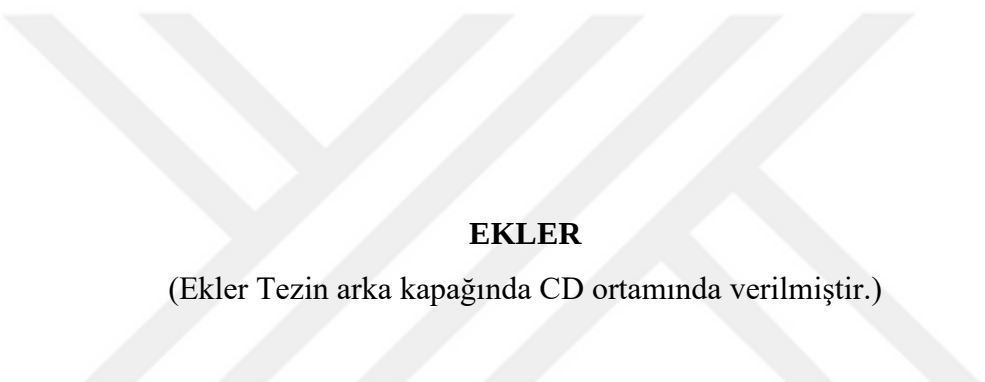
Sakaoğlu, N. (1978). *Divriği'de ev mimarisi*. (1. Baskı). İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları, 14-136.

Sezgin, H. (2006). Yöresel konut mimarisi ve Türkiye'deki örnekleri hakkında. *Tasarım + Kuram*, 3(4), 14.

Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü Arşivi.

- Şenol, S. (2005). *Divriğide geleneksel konut mimarisinin tipolojik gelişimi*. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 10-68.
- Şenol, S. (2007). *Anadolu Türk konut mimarisinde Divriği evleri*, Sivas: Sivas Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, 20-145.
- Topçu, S.M. (2017). *Sivas ili ve ilçelerindeki Türk devri hamamları*, Sivas: Sivas Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, 67- 71.
- Tuncer, C. (2007). *Anadolu kervan yolları*, Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 28.
- Turan, O. (2004). *Doğu Anadolu Türk devletleri tarihi*, İstanbul: Ötüken Yayınları, 73-87.
- Uzunçarşılı, İ.H. (1988). *Anadolu beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu devletleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 130- 200.
- Ünlüdil, S. (2005). *Geleneksel Divriği Evlerinde Ahşap Süslemeli Tavanlar*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 11-17.
- Vural, Z.B. ve Sağıroğlu Demirci, Ö. (2021). Sivas Özdoğanlar Evi restorasyon ve yeniden işlevlendirme önerisi. *Uluslararası Hakemli Tasarım ve Mimarlık Dergisi*, (24), 120-140.
- Vural, Z.B. (2018). *Sivas İli Akdeğirmen Mahallesi Özdoğanlar Evi Restorasyon ve Yeniden İşlevlendirme Önerisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 123-153.
- Yeğin, M. (2022). Geleneksel Divriği evlerinin kültür turizmi amaçlı yeniden işlevlendirilmesi. *Journal Of Humanities and Tourism Research*, 12(4), 798-816.
- Zakar, K. L. ve Eyüpgiller, K. L. (2015). *Mimari restorasyon koruma teknik ve yöntemleri*. Ankara: Akgün Matbaası, 117- 152.
- Zakar, L. (2013). *Restorasyon Uygulamalarında Kullanılan Çağdaş Teknikler*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 97.

EKLER

(Ekler Tezin arka kapağında CD ortamında verilmiştir.)

Gazili olmak ayrıcalıktır